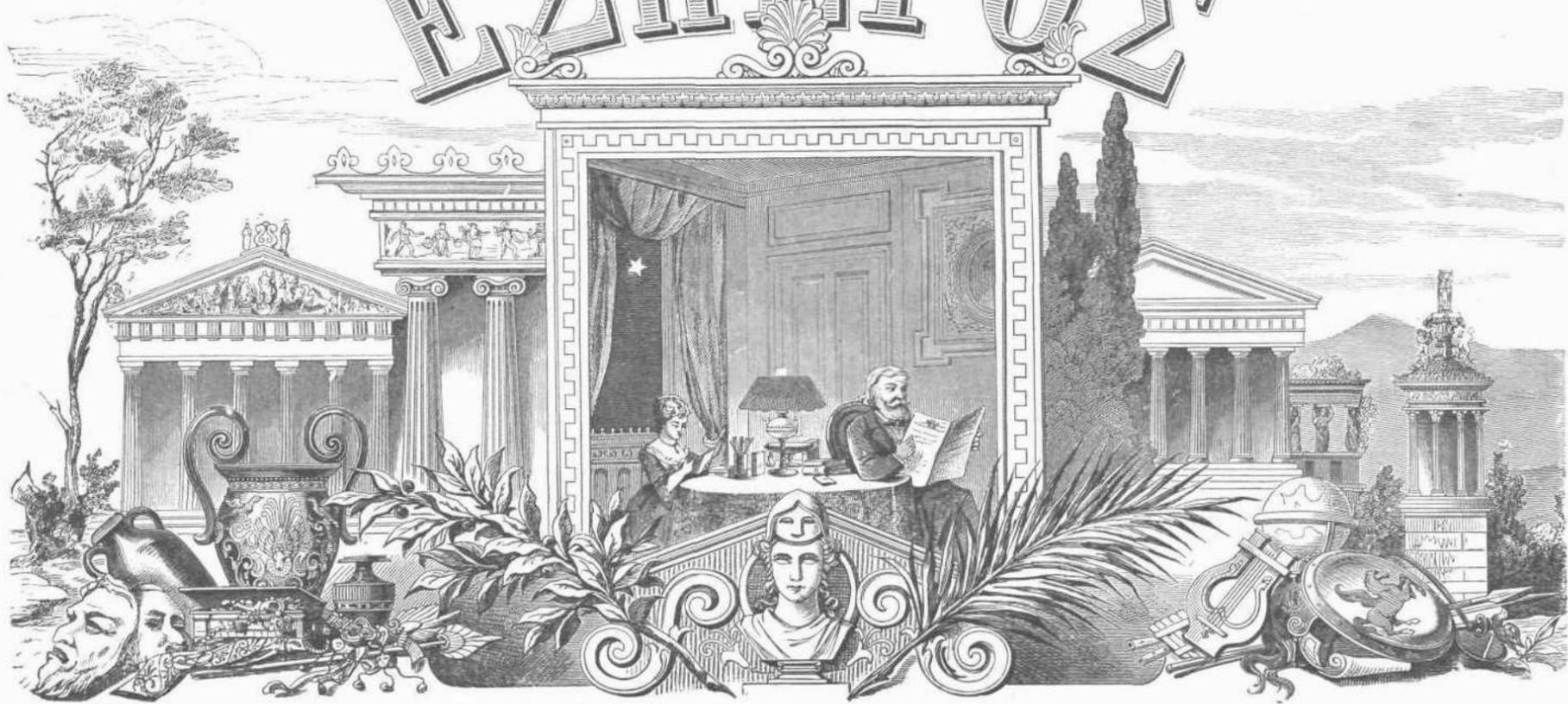

ΕΣΠΕΡΟΣ

Ἔτος Β΄.

Εκδίδεται
τῇ 1/13 καὶ 15/27.
ἐκάστου μηνός.

Ἐν ΛΕΙΨΙΑΙ τῇ 1/13 Μαρτίου 1883

Τιμὴ ἑτησία
προπληρωμένη
εἰς χρόνον.

Φράγκ. 40.
Μάρκ. 32.
Ρούβλ. 16.

Ἄρ. 45.

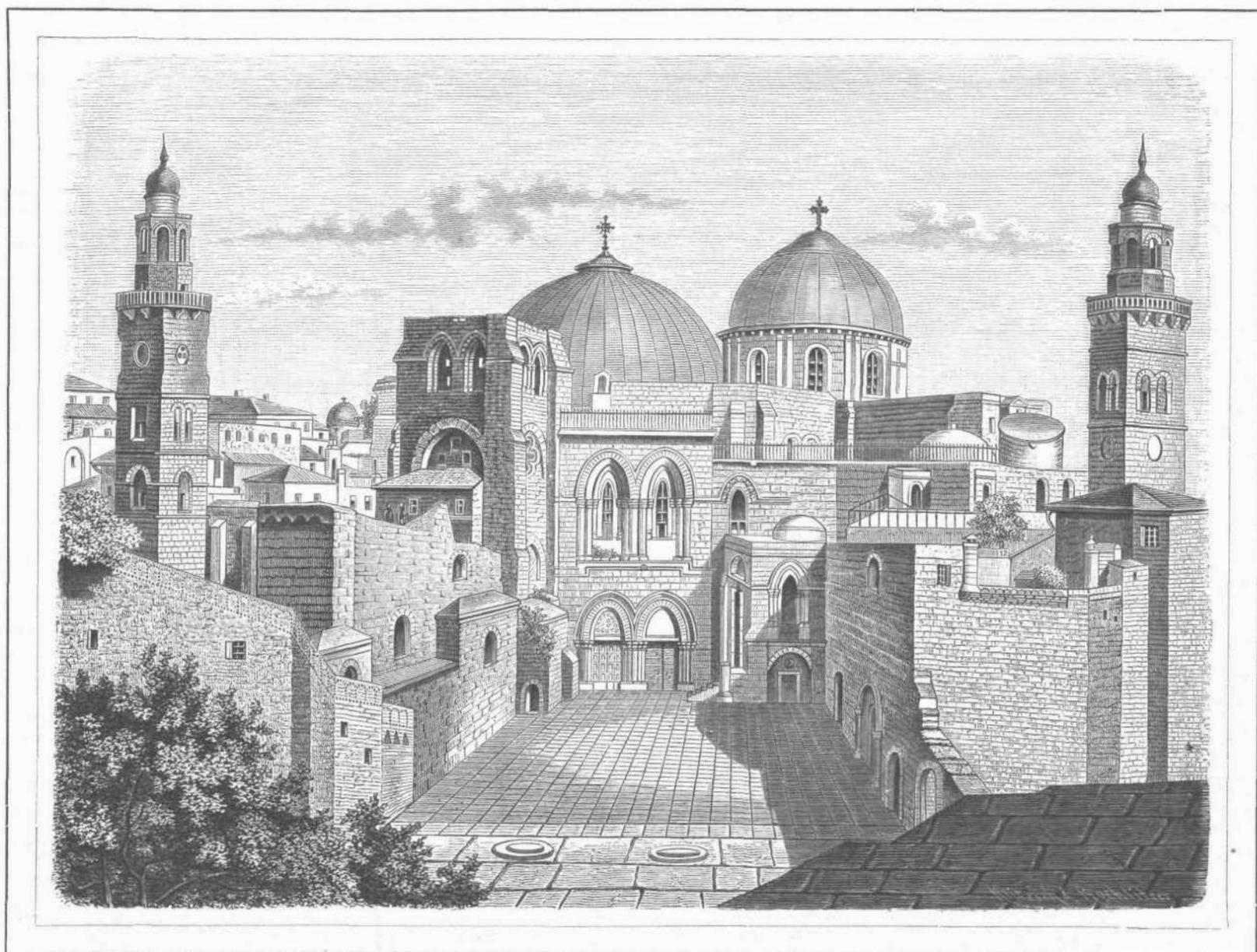
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἐπιπέδον τῆς Παλαιστίνης. — Παρὰ τὸν τάγον τοῦ βασιλέως Ὀθωνος (συνέχεια). — Οἱ κῆποι. — Αἱ πηγαὶ τοῦ Ῥήνον. — Ὁ ναὸς τῆς Ἰσίδος ἐν Φιλαῖς τῆς ἡνω Αἰγύπτου. — Ποίησις Ὁ Γάμος τῆς Λουκίας. — Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος (συνέχεια). — Λεωτίδης Δρόσης, Ἑλλήν καλλιτέχνης. — Πολιτικὴ Ἐπιθεώρησις.

Οἰκονομικὴ Ἐπιθεώρησις. — Διάφορα. — Γραμματοζιῳτότιον τοῦ Ἑσπέρου. — Αἰτίματα καὶ λύσεις.

EIKONES.

Ὁ ναὸς τῆς Ἀναστάσεως ἐν Ἱερουσαλήμ. — Τὸ καῖδιον τοῦ Ὀθωνος. — Αἱ πηγαὶ τοῦ Ῥήνον. — Ὁ ναὸς τῆς Ἰσίδος. — Ὁ Ἀπόλλων. Ἡ Ἀθηνά. — Αεωρίδας Δρόσης, Ἑλλήν γλύπτης. — Ἡ οἰκία, ἐν ἣ ἐγεννήθη ὁ μοναχογιὸς Βάγγερ.

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΕΝ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ.

ΟΔΗΓΟΣ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ.

Υπό Π. Γ. Δ. Φωκυλίδου.

(Μετά εικόνας.) (Συνέχεια.)

Οι Ἀρμένιοι συμποσούμενοι εἰς 600 ἔχουσι δύο μοναστήρια, ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ὁποίων τῇ καὶ κεντρικῇ διαμένει ἡ Ἀγιοταφικὴ Ἀρμενικὴ ἀδελφότης καὶ οἱ προσκυνεῖται αὐτῶν, ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ καλογραφαί. Ἡ ἐν αὐτῇ Ἐκκλησίᾳ τριτάτοι ἐπὶ ὀνόματι Ἰακώβου τοῦ Ζαβεδαίου, εἶνε δὲ τρίκωρος καὶ ἐπιθαίνεται ὑπὸ θόλου μικρᾶς. Εἰς τὸν θόρον αὐτῆς τοῖσιν ὁρᾶται μικρὸν παρεκκλήσιον, ἔνθα εἶνε ὁ τύπος τῆς ἀποτομῆς τοῦ Ἰακώβου ὑπὸ Ἡρώδου τοῦ Ἀγρίππα, δεικνύμενος ὑπὸ τῷ θυσιαστηρίῳ αὐτοῦ. Ἐγγύτατα τοῦ παρεκκλησίου τούτου πρὸς δυσμὰς δεικνύται ὑπὸ τῶν Ἀρμενίων ὁ τάφος τοῦ ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων Μακαρίου. Σχεδὸν ἀπέστανται τούτου ὁρᾶται εἰς τὸν νότιον τοῖσιν θύρα διφυλλοῦς ἄγρου εἰς ἕτερον μέγα παρεκκλήσιον. Ἐν τῇ μοναστηρίῳ τούτῳ εἶνε καὶ τὸ τυπογραφεῖον τῶν Ἀρμενίων, τὸ ἱεροπολυδοτήριον, ἀριθμοῦν πρὸς τοὺς 32 μαθητάς, μικρὸν τι μουσεῖον καὶ ἐν φωτογραφεῖον. Ἐγγύς εἶνε τὸ δεύτερον αὐτῶν μοναστήριον καλούμενον Δέρ-ἐλ-Ζεϊτόν (μοναστήριον τῆς ἐλαίας) καὶ οἰκοῦμενον ὑπὸ 30 περίπου καλογραίων. Τὸ μοναστήριον τοῦτο ἐκτίσθη, ὡς λέγεται, ἐπὶ τοῦ τύπου ἔνθα ἦν ὁ οἶκος τοῦ Ἀρχιερέως Ἄννα, ἔνθα ἔφερον τὸν Κύριον ἡμῶν οἱ Ἰουδαῖοι, ὃν ἐρωτήσας ὁ ἀρχιερεὺς οὗτος περὶ τῶν μαθητῶν καὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ, ἀπέστειλεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Καϊάφα.

Ἐνταῦθα δὲ πιστεύεται ὅτι ἐγένετο ἡ πρώτη καὶ ἡ δεύτερα τοῦ Πέτρου ἀνηγίσι. Παρὰ τὴν εἰσοδὸν τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ ὑπάρχουσι πολλὰ μικρὰ ἐλαία, παραφυάδες τοῦ δένδρου, ἐφ' οὗ, ὡς λέγεται ἐδοχᾶν τὸν Ἰησοῦν, κατὰ τὸ διάστημα καθ' ὃ συνοσεκρίοντο περὶ τῆς τύχης αὐτοῦ, ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ ὄνομα μοναστηρίου τῆς ἐλαίας. Ἐγγύς τοῦ κεντρικοῦ μοναστηρίου ἐν τῇ ὁδῷ εἶνε τὸ φαρμακεῖον αὐτῶν, ἐξ οὗ δίδονται δωρεὰν φάρμακα τοῖς ὀρθόδοξοις αὐτῶν.

Οἱ Κόπται συμποσούμενοι εἰς 150 ἔχουσι δύο μοναστήρια ἐν Ἱεροσολύμοις, ὃν τὸ μὲν ἐν κείτῃ συντημένον τῇ μοναστηρίῳ τοῦ ἁγ. Δημητρίου πρὸς ἀνατολάς, ἐπισκοπεύσθην ὄλιος πέρουσι, τὸ δὲ ἕτερον ἐγγύς τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχει μία δεξαμενὴ ἀρχαιοτάτη, καλούμενη τῆς ἁγίας Ἐλένης, εἰς ἣν κατέρχεται τὴς διὰ κλίμακος 43 βαθμίδων. Οἱ Ἀβουσινοὶ συμποσούμενοι εἰς 80 περίπου ἔχουσι ἐν καὶ μόνον μοναστήριον ὑπὲρ τὸ παρεκκλήσιον τῆς εὐρέσεως τοῦ Σταυροῦ.

Οἱ Διαμαρτυρούμενοι συμποσούνται περὶ τοὺς 400. Φριδερίκος Γουλιέλμος Δ' συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ ἰδρῶσῃ ἐν Ἱεροσολύμοις ἔργον τινὰ ἀρχιεπισκοπικόν, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Προσωπίας ἅμα καὶ Ἀγγλίας. Ὁ πρῶτος δ' ἐπίσκοπος ἐκαλεῖτο Ἀλέξανδρος καὶ ὁ τελευταῖος διάδοχος αὐτοῦ ΒΑΡΙΛΑ Ἀβσανθὸν τῷ 1881. Ἡ ἐπισκοπικὴ ἱεραποστολὴ κέκτεται ὁρατῶν τινῶν ναῶν (Christ church), ἐν νοσοκομείῳ, σχολὰς ἀρρένων καὶ θηλέων ὑπὲρ τῶν προσφύτων καὶ τῶν παιδῶν τῶν ἐβραίων ἐντὸς τῆς πόλεως, ἔξω δὲ τῆς πόλεως, ὑπὲρ τῶν Ἰθαγενῶν καὶ τῶν διαμαρτυρομένων ἀράσων σχολῶν ἀρρένων ἐν τῇ φάραγγι Ἐννόμ. Ἡ "Church Mission" κέκτεται ἀραβικὴν τινὰ ναὸν μετὰ σχολῆς πρὸς ἀνατολάς τῶν ῥωσικῶν οἰκοδομημάτων. Μεταξὺ τῶν γερμανικῶν καθιδρυμάτων σημειώτων τὸ νοσοκομεῖον τῶν καλογραίων τοῦ KAISERSWERTH ἐμπεριέχον 43 κλῖνας, τὸ ὄργανοτροφεῖον τῶν κορασιῶν Ταλιβὰ κοῦμι, ἰδρυθὲν ὑπὸ τῆς ῥηγι-κῆς ἐταιρίας τῶν γερμανῶν καλογραίων καὶ διευ-

θυόμενον ὑπὸ τῆς Καρλόττας Πιλζ, τὸ ὄργανο-τροφεῖον τῶν ἀρρένων τὸ καὶ συριακὸν καλούμενον καὶ διευθυόμενον ὑπὸ τοῦ SCHNEIDER τὸ ὑπὲρ τῶν παιδῶν νοσοκομείον συντηρούμενον ἀναλώμασι τοῦ μεγάλου δουκὸς τοῦ Μεκλεμβούργου Σχβέριν καὶ διατελοῦν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἱατροῦ SANDBECKZI, τὸ λεπροκομεῖον καὶ τὸν ξενώνα τῶν Ἰωαννιδῶν. Ἐπ' ἐσχάτων οἱ Γερμανοὶ Ναιῖται ἐσχημάτισαν ἀποικίαν τινὰ πρὸς νότον τῆς Ἱερουσαλῆμ, ἐπὶ τῆς εἰς Βηθλεὲμ ἀγούσης ὁδοῦ, ἐν ἣ ἴδρυσαν τῷ 1878 καὶ ἐν γυμνάσιον. Ἡ διευθύνσις τῆς ἐταιρίας τῶν Ναι-τῶν ἐδρεύει ἐν Ἱερουσαλῆμ.

Ἡ Ἱερουσαλὴμ ἔχει χαρακτῆρα ὄλιος θρησκευτικῶν, οὐδεμίαν δὲ ψυχρωγίαν ἀπολαύει τις ἐν αὐτῇ. Ἐν Ἱερουσαλῆμ ὑπάρχει φιλο-λογικὴ τις καὶ ἐπιστημονικὴ ἐταιρία ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ πρίγγιπτος τῆς Οὐαλλίας, προ-δρευομένη ὑπὸ τοῦ Προξένου τῆς Ἀγγλίας κ. MOORE. ἔχει δὲ ἐφημερίδας καὶ βιβλιοθήκην, ἧς ἡνέκεται καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς 10—4 ὥρας. Ὁ βουλούμενος δύναται νὰ ἐγγραφῇ συνδρομητῆς. Ὑπάρχει πρὸς τούτους καὶ γερμανικὴ ἐπιστη-μονικὴ ἐταιρία. Τὰ γερμανικῶν μουσεῖον κείμενον ἐν τῇ γερμανικῇ σχολῇ ἐμπεριέχει ἀντικείμενα τῆς φυσικῆς ἱστορίας καὶ ἀρχαιότητος.

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

Ὁ περιβλεπτός οὗτος ναὸς κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἔλαβε διάφορα ὀνόματα καὶ ἄλλοτε μὲν ἐκαλεῖτο Μαρτύριον, Ἀνάστασις, Ναὸς τοῦ Ἁγίου Τάφου ἢ τοῦ Κυριακοῦ Τάφου, τὰ νῦν δὲ παρ' ἡμῶν Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως ἢ ἁπλῶς Ναὸς. Ὁ Ναὸς οὗτος συγκείμενος ἐκ πολλῶν ἐκκλησιῶν καὶ κειμένων ἐπὶ ἐδάφους ἀνωμάλου φω-τίζεται ὑπὸ πολλῶν λυχνιῶν· εἶνε δὲ μοναδικῶς μυστηριώδης. Ἐν αὐτῇ βασιλεύει σκότος εὐνοϊ-κῶν εἰς τε τὴν εὐλαδίαν καὶ τὴν σφύραν τῆς ψυχῆς. Χριστιανοὶ ἱερεῖς διαφόρων αἰρέσεων οἰκοῦσιν ἐν διαφόροις αὐτοῦ μέρεσι. Ἐκ τοῦ ὕψους τῶν ἀψίδων, ἔνθα ἐμφωλευμένοι δικὴν περιστέρων, ἐκ τοῦ βάθους τῶν παρεκκλησιῶν καὶ τῶν ὑπογείων ἐκπέμπουσι τὰ ἤματα αὐτῶν κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. Τὸ ὄργανον τοῦ Λατίνου μοναχοῦ, τὰ κύμβαλα τοῦ Ἀβουσινοῦ ἱερέως, ἡ φωνὴ τοῦ Ἑλλήνων μοναχοῦ καὶ ἡ προσευχὴ τοῦ μονήρου Ἀρμενίου, ἡ οἰονεὶ γοερὰ τοῦ Κόπτου μοναχοῦ φωνῆ, προσβάλλουσιν ἐκ περιστοῦ ἐἴτε ἡμῶν τὸ οὐδ' ἡμῶν. Ἀγνοεῖ τις πόθεν ἐξέρχονται αἱ φωναὶ αὗται, ὀραίνονται τῆς ὁμῆς τοῦ θυμιάματος, χωρὶς νὰ βλέπῃ τὴν χεῖρα τὴν καίουσαν αὐτὸ. ἔλασπει μόνον νὰ δειλῆ, νὰ διαδόσῃ ὅπισθεν τῶν κίωνων, νὰ ἐξαφανισθῇ ἐν τῇ σκιᾷ τοῦ ναοῦ, τὸν ἱερέα, ὅστις ἀπέχεται ἵνα τελεσθῇ τὰ φρικω-δέστερα μυστήρια, ἐν οἷς τόποις ταῦτα ἐξετε-λέσθησαν.)*

Τὰ πρώτιστα ἔθνη, ἅτινα ἐκτὸς τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐκκλησίας ἔχουσι καὶ τὴν κατοικίαν ἐν τῇ Ναφ, εἶνε οἱ Ἕλληνας, οἱ Λατίνοι, οἱ Ἀρ-μένιοι καὶ οἱ Κόπται. Καὶ Ἕλληνας μὲν ἐγ-κλειστοὶ ἐν αὐτῷ εἶνε περὶ τοὺς 20, Ἀρμένιοι 9, Λατίνοι 10 καὶ Κόπται εἰς· συγκοινωνοὶ δὲ μετὰ τῶν ἔξω διὰ μικρὰς θυρίδας, ἐπὶ τῆς με-γάλης τῆς εἰσοδοῦ θύρας τοῦ Ναοῦ εὐρισκομένης, δι' ἧς εἰσάγεται ἡ τροφὴ αὐτῶν. Ὁ ναὸς οὗτος εἶχεν ἄλλοτε τρεῖς θύρας· τὰ νῦν μίαν καὶ μό-νην ἔχει, ἧς εἶνε πάντοτε κεκλεισμένη· τὰς κλειεῖ δ' αὐτῆς κατέχει οἰκονόμος τῆς μωαμε-θανικῆς, λαβούσα τὸ πρῶτον τοῦτο παρὰ τῶν κατακτητῶν τῆς Ἱερουσαλῆμ.**) Μόνον δὲ οἱ

*) CHATEAUBRIAND: Itinér. de Paris à Jérusalem p. 203. **) Προσκυνητ. Βενιαμίν, σελ. 184, στήλ. 6'.

ἀρχηγοὶ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων ἔθνων, οἵτινες καλοῦνται Σκευοφόρακες τοῦ ἁγίου Τάφου, δύναται ν' ἀπατήσῃσι παρὰ τὸν φυ-λάκων τούτων τοῦ Ναοῦ, ν' ἀνοίξῃσι τὴν θύραν αὐτοῦ, εἴτε ὅπως ἐπισκεπτόνται αὐτὸν οἱ προ-σκυνηταί, εἴτε διὰ τὰς τελετὰς αὐτῶν, εἴτε τέ-λος δι' ἄλλους λόγους· λαμβάνουσι δὲ παρ' ἐκάστου ἔθνους χρηματικὰς ἐπιχορηγίας, κη-ροῦς, κτλ.

Ἐμπροσθεν τῆς θύρας τῆς εἰσοδοῦ τοῦ Ναοῦ εἶνε αὐτὴ ἔγχουσα 20 μέτρων μήκος καὶ τοσοῦτον πλάτος· κείται δὲ γυμνωτέρω τῆς ὁδοῦ κατὰ 3 1/2 βαθμίδας. Πρὸς νότον αὐτῆς ὀρῶνται αἱ θάλασσι τῶν κίωνων, οἵτινες ἐκόμενοι ἄλλοτε αὐ-τῆς. Ἡ αὐτὴ αὐτῆς χρηματεῖ τὰ νῦν ὡς ἀγρὰ κομβολογίῳν, σταυρῶν, ψελίων, ἐνοπίων κτλ. καὶ κατὰ τὰς νύκτας τῆς μεγάλης Παρασκευῆς καὶ τοῦ μεγάλου Σαββάτου ὡς ἐστιατόριον. Δεξιᾷ δὲ καὶ ἀριστερᾷ αὐτῆς ὑπάρχουσι διάφοροι ἐκ-κλησιαὶ ἀνήκουσαι εἰς διαφόρους κοινότητας.

Ὁ ναὸς τῆς Ἀναστάσεως ἔχει τὰ νῦν δύο θύρας, ὃν ἡ μία, ἡ δεξιᾷ, εἶνε περραμένη· χωρίζονται δὲ διὰ πεσοῦ κεκορημένον ὑπὸ πάντες κίωνων μαρμαρίνων. Τὸ ὄπισθον τῆς ἀριστερᾷ ἢ δυτικῆς πύλης ἐμπεριέχει ἀνάγλυφα ἀεισημειωτά. Τὸ πρῶτον παρίστανει τὴν ἀνά-στασιν τοῦ Λαζάρου ἐπὶ τόπου ἐστεγασμένου· δεξιᾷ φαίνεται ὁ Ἰησοῦς κρατῶν ἐν χειρὶ τὸ Εὐαγγέλιον, εἰς τοὺς πόδας δ' αὐτοῦ φαίνεται ἐκλιπερούσα αὐτὸν ἡ ἀδελφὴ τοῦ Λαζάρου Μα-ρία· ἐν τῇ κέντρῳ ὀρῶνται θεαταί, ὃν τινες κρατοῦσι τὴν βίβλιν, καὶ ὁ Λάζαρος ἐξερχόμενος τοῦ τάφου. Τὸ δεύτερον ἀνάγλυφον παρίστανει τὴν Μαρίαν λέγουσαν τῷ Ἰησοῦ, εἰ ἦς ὢσα, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφεός. Τὸ τρίτον παρίστανει τὴν θριαμβευτικὴν εἰσοδὸν τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱερου-σαλῆμ· καὶ πρῶτον ὁ Ἰησοῦς φαίνεται ἐντελ-λόμενος τοῖς ἀποστόλοις, ἐν οἷς καὶ δύο ποι-μένες μετὰ προβάτων, νὰ φέρωσιν αὐτῷ ἐν ὑπο-ζύγιον· ἀκολουθῶσι οἱ μαθηταὶ φέροντες τὸν πῶλον τῆς ὄνου καὶ ἐκτείνοντες τὰ ἐνδύματα αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν τῇ θάβῃ δὲ τὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν. Ἀκολουθῶσι ὁρᾶται αὐτῇ ἡ εἰς Ἱερου-σαλῆμ εἰσοδος, πλὴν δυστυχῶς μόνον ἡ κεφαλὴ σώζεται τῆς κυριωτέρας μορφῆς. Ἀεισημειωτός ἡ λεπτότης, μετ' ἧς ἐλαξέθησαν αἱ μικρὰ μορφαὶ τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἐκτείνοντων τὰ ἐνδύ-ματα αὐτῶν. Ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀνὴρ τις κνίπει φοινίκας καὶ γυνὴ τις φέρει ἐπ' ὤμου θρόσος, ἀφ' ἑτέρου δὲ παραλυτικὸς τις μετὰ θιακρίας φαίνεται θαδίζων. Τὸ τέταρτον ἀνάγλυφον πα-ρίστανει τὸν Μυστικὸν δεῖπνον, καθ' ὃν ὁ μὲν Ἰωάννης ὁρᾶται ἀνακείμενος ἐν τῇ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὁ δὲ Ἰούδας ἐντεῦθεν τῆς τραπέζης, κε-χωρισμένος τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων, λαμβάνων τεμάχιον ἄρτου. Τὰ δ' ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου τῆς δεξιᾷ ἢ περραμένης πύλης ἀνάγλυφα σύγκεινται ἐκ περιπλοκάδων, ὃν τὰ φύλλα καὶ οἱ καρποὶ εἰσὶν ἀναμειγμένοι μετὰ πλήθους μορφῶν ἀν-θρώπων γυμνῶν, πετρωῶν κτλ. Ἐν τῇ μέσῳ δὲ ὑπάρχει Κένταυρος ἔχων τὸζον. Ἀπασα δὲ ἡ γλυφὴ ἔχει συμβολικὴν σημασίαν. Περὶ τὴν πύλην ταύτην ὑπάρχει κλίμαξ ἄγρου εἰς τὸ παρεκκλήσιον τῆς Μαρίας δολοφόρας, ἔνθα κατὰ μὲν Λατίνους ἤλθοντες τὰ δολοφόννη ἢ Θεοτόκος ἰδοῦσα τὸν υἱὸν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, κατὰ δὲ τοὺς Ὀρθόδοξους ἡ ἁγ. Ἐλένη μετὰ τοῦ Μα-καρίου εἰδεῖς τὸν σταυρὸν τῆς λαφ.

Εἰσερχόμενοι ἐν τῇ Ναφ ὀρῶμεν ἀριστερᾷ τοὺς μωαμεθανικοὺς φύλακας καθεζομένους ἐπὶ τῖνος θιβαίου καὶ πίνοντας καφφὴν μετὰ τῆς ἰδιαζούσης τοῖς Μωαμεθανοῖς σαρδάρτης καὶ μεγαλοπρεπείας. Ἄλλοτε ὁ εἰσερχόμενος εἰς τὸν Ναὸν ἐπλήρωνται φέρων τινὰ, ὃν κατήγγησεν ὁ Ἰβραῖμ πασάς. Μικρὸν προχωρήσαντες εὐρι-

εἶνε λελαξευμένη ἐν θυζαντινῷ ῥομβῷ ἡ Ἀνά-στασις τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἄνω τῆς εἰκόνος ταύτης ἀπυρόρηται μεγάλῃ εἰκὼν ἐπὶ πανίῳ ἐκωγραφημένη καὶ ἀνήκουσα τοῖς Λατίνοις· ἔμ-προσθεν τοῦ προσώπου τούτου, ἐκατέρωθεν τῆς θύρας, ὑπάρχουσι δύο ἐδώλια ἐκ πορφυρέου λίθου καὶ ἔξω κολοσσαία κρηπίδων ἀνήκουσα τοῖς Ἕλλησι, Λατίνοις καὶ Ἀρμενίοις.

Τὸ ἔνδον τοῦ Ἁγ. Τάφου διαιρεῖται εἰς δύο μέρη συγκοινωνοῦντα διὰ θύρας γυμνωτῆς. Εἰ-σελθόντες διὰ τῆς ἐσωτερικῆς θύρας εὐρισκόμεθα ἐν τῇ ἁγίῳ Λίθῳ καλούμενῃ, ὅστις εἶνε οἰονεὶ προβάλλαμος τοῦ Ἁγ. Τάφου. Ὁ προβάλλαμος οὗτος ἔχει μήκος μὲν 3,45, πλάτος δὲ 2,90. Οἱ ἐσωτερικὸι αὐτοῦ τοῖχοι εἶνε κεκαλυμμένοι δι' ὀρθομαρμαρώσεως καὶ κεκορημένοι διὰ λε-πτῶν μαρμαρίνων κίωνων 12, κορινθιακοῦ ῥομβοῦ. Ἐκατέρωθεν δὲ ὀρῶμεν δύο ὄπας κυκλωτέρας, δι' ὃν ὁ Πατριάρχης τὴν ἡμέραν τοῦ μεγάλου Σαββάτου μεταδίδουσι τὸ ἄγιον Φῶς. Ὅλιος ὁ προβάλλαμος οὗτος, ἐκτὸς τοῦ δυτικοῦ αὐτοῦ μέ-ρους, εἶνε κτιστὸς καὶ προσετέθη θραυτότερον. Ἐν τῇ μέσῳ αὐτοῦ ἐγείρεται λιθίνος τῆς κρατῆρ, ἐν ᾗ ὑπάρχει τριῆμις τοῦ λίθου τοῦ ἀποκυλι-σθέντος ἐκ τοῦ μνήματος.

Ἐκ τοῦ προβάλλαμου τούτου διὰ θύρας λίαν γυμνωτῆς εἰσερχόμεθα εἰς τὸν Τάφον τοῦ Κυρίου. Πρὶν ἢ δ' εἰσελθῶμεν ἔνδον αὐτοῦ ὀρῶμεν ἄνω τῆς θύρας θυζαντινῷ ῥομβῷ γυμνωμένῃ ἐκ μαρμαρίνου τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἐν μέσῳ δύο κλάδων δένδρου, καὶ μικρὸν κατωτέρω ἀρι-στερᾷ τὰς Μυροφόρας μύρα φερούσας, δεξιᾷ δ' Ἀγγελοῦ ἐν λευκοῖς. Ἀνωτέρω τούτων εἶνε γυμνωμένο, δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, δύο Ἀγγελοὶ κρατοῦντες σάππιγγας. Ὁ ἁγ. Τάφος ἔχει μή-κος μὲν 2,7 πλάτος δὲ 1,39. Οἱ ἐσωτερικοὶ αὐτοῦ τοῖχοι εἶνε κεκαλυμμένοι δι' ὀρθομαρμα-ρώσεως ἀποκρυπτούσης τὸν θόρον. Πρὸς βορ-ρᾶν εἶνε ὁ Τάφος τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἐνταῦθα ὁ Ἰησοῦς ταφῆς ἀνέστη μετὰ τρεῖς ἡμέρας νικήσας τὸν θάνατον. Τὸ θεῖον μνημεῖον ἐγείρεται 65 ἐκ. ὑπὲρ τὸ ἐδάφος· ἔχει δὲ μήκος μὲν 1,89, πλάτος δὲ 0,93, καὶ καλύπτεται ἔμπροσθεν καὶ ἄνωθεν ὑπὸ λευκοῦ μαρμαρίνου. Τὸ ὄπισθον μέρος τοῦ θεῖου μνημείου διήρηται εἰς τρία μέρη· τὸ κεντρικὸν κομοῦμενον διὰ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ ἐν ἀναγλύφῳ ἐκ λευκοῦ μαρμαρίνου ἀνήκει τοῖς Ἕλλησιν. Ἀμφοτέρωθεν τῆς εἰκόνος ταύ-της παρίστανται δύο λευκοὶ μνημονοῦντες Ἀγγελοὶ, ἐλαξῶς κόμπουτες· ἄνωθεν δ' ἕτεροι δύο κρη-τόντες ἀπασα· τὸ δεξιὸν μέρος παρίστανει τὴν αὐτὴν εἰκὼν ἐν ζωγραφίᾳ ἀνήκει τοῖς Ἀρμενίοις, τὸ δ' ἀριστερὸν ἔχον παραπλησίαν εἰκὼνα τοῖς Καθολικοῖς. Ἡ κορυφὴ τοῦ θεῖου ἄντρου εἶνε τετραγώνη, ὅπως ἐκθροσκή ὁ ἐκ τῶν λυχνιῶν καὶ τῶν κρητῶν ἀναπεμπόμενος καννός. Ἐν αὐτῇ κείνουσιν ἐνδελχῶς 43 λυχνίαι ἀνήκουσαι τοῖς Ἕλλησι, τοῖς Λατίνοις, τοῖς Ἀρμενίοις καὶ τοῖς Κόπταις· δύο δὲ μοναχοὶ (καθηλόπαιτοι τοῦ Ἁγ. Τάφου) εἶνε διωρισμένοι σουλτανικῆς δια-ταγῆς ὅπως ἐναλλάξ φυλάττωσιν ἐν αὐτῷ.)*

Ἀπέναντι καὶ πρὸς ἀνατολάς τοῦ Ἁγ. Τάφου εἶνε ἡ ἐντὸς τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως Ἐκ-κλησία τῶν Ὀρθόδοξων, Καθολικῶν καλούμενη καὶ κατέχουσα τὸ κέντρον τοῦ βίου Ναοῦ. Εἰς τὸ Καθολικὸν εἰσερχόμεθα συνήθως διὰ τῆς ἀπέναντι τοῦ ἁγ. Τάφου θύρας, διερρημένοι τὸ πρῶτον ὑπὸ μεγάλῃν καὶ ὑψηλοτάτην ἀψίδα, "βασιλικὴν καμῆραν" κοινῶς καλούμενην· εἶτα ὑπὸ τρεῖς μικροτέρας καὶ χαμηλοτέρας ἐπιστε-φομένας ὑπὸ ζώνης λιθίνης ἐνεπιγρούσας. Ἐκα-τέρωθεν τῆς θύρας τοῦ Καθολικοῦ εἶνε ἐξώσται ὑψηλοὶ καλούμενοι ὑπὸ κηλίδων καὶ χηρι-

εἶνε λελαξευμένη ἐν θυζαντινῷ ῥομβῷ ἡ Ἀνά-στασις τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἄνω τῆς εἰκόνος ταύτης ἀπυρόρηται μεγάλῃ εἰκὼν ἐπὶ πανίῳ ἐκωγραφημένη καὶ ἀνήκουσα τοῖς Λατίνοις· ἔμ-προσθεν τοῦ προσώπου τούτου, ἐκατέρωθεν τῆς θύρας, ὑπάρχουσι δύο ἐδώλια ἐκ πορφυρέου λίθου καὶ ἔξω κολοσσαία κρηπίδων ἀνήκουσα τοῖς Ἕλλησι, Λατίνοις καὶ Ἀρμενίοις.

Τὸ ἔνδον τοῦ Ἁγ. Τάφου διαιρεῖται εἰς δύο μέρη συγκοινωνοῦντα διὰ θύρας γυμνωτῆς. Εἰ-σελθόντες διὰ τῆς ἐσωτερικῆς θύρας εὐρισκόμεθα ἐν τῇ ἁγίῳ Λίθῳ καλούμενῃ, ὅστις εἶνε οἰονεὶ προβάλλαμος τοῦ Ἁγ. Τάφου. Ὁ προβάλλαμος οὗτος ἔχει μήκος μὲν 3,45, πλάτος δὲ 2,90. Οἱ ἐσωτερικὸι αὐτοῦ τοῖχοι εἶνε κεκαλυμμένοι δι' ὀρθομαρμαρώσεως καὶ κεκορημένοι διὰ λε-πτῶν μαρμαρίνων κίωνων 12, κορινθιακοῦ ῥομβοῦ. Ἐκατέρωθεν δὲ ὀρῶμεν δύο ὄπας κυκλωτέρας, δι' ὃν ὁ Πατριάρχης τὴν ἡμέραν τοῦ μεγάλου Σαββάτου μεταδίδουσι τὸ ἄγιον Φῶς. Ὅλιος ὁ προβάλλαμος οὗτος, ἐκτὸς τοῦ δυτικοῦ αὐτοῦ μέ-ρους, εἶνε κτιστὸς καὶ προσετέθη θραυτότερον. Ἐν τῇ μέσῳ αὐτοῦ ἐγείρεται λιθίνος τῆς κρατῆρ, ἐν ᾗ ὑπάρχει τριῆμις τοῦ λίθου τοῦ ἀποκυλι-σθέντος ἐκ τοῦ μνήματος.

Ἐκ τοῦ προβάλλαμου τούτου διὰ θύρας λίαν γυμνωτῆς εἰσερχόμεθα εἰς τὸν Τάφον τοῦ Κυρίου. Πρὶν ἢ δ' εἰσελθῶμεν ἔνδον αὐτοῦ ὀρῶμεν ἄνω τῆς θύρας θυζαντινῷ ῥομβῷ γυμνωμένῃ ἐκ μαρμαρίνου τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἐν μέσῳ δύο κλάδων δένδρου, καὶ μικρὸν κατωτέρω ἀρι-στερᾷ τὰς Μυροφόρας μύρα φερούσας, δεξιᾷ δ' Ἀγγελοῦ ἐν λευκοῖς. Ἀνωτέρω τούτων εἶνε γυμνωμένο, δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, δύο Ἀγγελοὶ κρατοῦντες σάππιγγας. Ὁ ἁγ. Τάφος ἔχει μή-κος μὲν 2,7 πλάτος δὲ 1,39. Οἱ ἐσωτερικοὶ αὐτοῦ τοῖχοι εἶνε κεκαλυμμένοι δι' ὀρθομαρμα-ρώσεως ἀποκρυπτούσης τὸν θόρον. Πρὸς βορ-ρᾶν εἶνε ὁ Τάφος τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἐνταῦθα ὁ Ἰησοῦς ταφῆς ἀνέστη μετὰ τρεῖς ἡμέρας νικήσας τὸν θάνατον. Τὸ θεῖον μνημεῖον ἐγείρεται 65 ἐκ. ὑπὲρ τὸ ἐδάφος· ἔχει δὲ μήκος μὲν 1,89, πλάτος δὲ 0,93, καὶ καλύπτεται ἔμπροσθεν καὶ ἄνωθεν ὑπὸ λευκοῦ μαρμαρίνου. Τὸ ὄπισθον μέρος τοῦ θεῖου μνημείου διήρηται εἰς τρία μέρη· τὸ κεντρικὸν κομοῦμενον διὰ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ ἐν ἀναγλύφῳ ἐκ λευκοῦ μαρμαρίνου ἀνήκει τοῖς Ἕλλησιν. Ἀμφοτέρωθεν τῆς εἰκόνος ταύ-της παρίστανται δύο λευκοὶ μνημονοῦντες Ἀγγελοὶ, ἐλαξῶς κόμπουτες· ἄνωθεν δ' ἕτεροι δύο κρη-τόντες ἀπασα· τὸ δεξιὸν μέρος παρίστανει τὴν αὐτὴν εἰκὼν ἐν ζωγραφίᾳ ἀνήκει τοῖς Ἀρμενίοις, τὸ δ' ἀριστερὸν ἔχον παραπλησίαν εἰκὼνα τοῖς Καθολικοῖς. Ἡ κορυφὴ τοῦ θεῖου ἄντρου εἶνε τετραγώνη, ὅπως ἐκθροσκή ὁ ἐκ τῶν λυχνιῶν καὶ τῶν κρητῶν ἀναπεμπόμενος καννός. Ἐν αὐτῇ κείνουσιν ἐνδελχῶς 43 λυχνίαι ἀνήκουσαι τοῖς Ἕλλησι, τοῖς Λατίνοις, τοῖς Ἀρμενίοις καὶ τοῖς Κόπταις· δύο δὲ μοναχοὶ (καθηλόπαιτοι τοῦ Ἁγ. Τάφου) εἶνε διωρισμένοι σουλτανικῆς δια-ταγῆς ὅπως ἐναλλάξ φυλάττωσιν ἐν αὐτῷ.)*

Ἀπέναντι καὶ πρὸς ἀνατολάς τοῦ Ἁγ. Τάφου εἶνε ἡ ἐντὸς τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως Ἐκ-κλησία τῶν Ὀρθόδοξων, Καθολικῶν καλούμενη καὶ κατέχουσα τὸ κέντρον τοῦ βίου Ναοῦ. Εἰς τὸ Καθολικὸν εἰσερχόμεθα συνήθως διὰ τῆς ἀπέναντι τοῦ ἁγ. Τάφου θύρας, διερρημένοι τὸ πρῶτον ὑπὸ μεγάλῃν καὶ ὑψηλοτάτην ἀψίδα, "βασιλικὴν καμῆραν" κοινῶς καλούμενην· εἶτα ὑπ

Ἐλένη, παρόντος πολλοῦ πλήθους, ἀνέστησαν τὸν νεκρὸν διὰ τῆς προσφύσεως τοῦ σταυροῦ τοῦ Κυρίου. Τὸ παρεκκλήσιον τοῦτο ἔχει πρὸς ἀνατολὰς τρία θυσιαστήρια καὶ τὸ μὲν ἀριστερὰ καλεῖται τῶν τιμίων ξύλων θυσιαστήριον, διότι ἐν αὐτῷ ἐφύλαττετο, κατὰ Λατίνους, τεμάχιον τιμίου ξύλου μέχρι τοῦ 1557, ὅποτε οἱ Ἀρμένιοι σφετερισθέντες αὐτὸ ἀπέστειλαν εἰς Ἀρμενίαν· τὸ δὲ δεξιὰ θυσιαστήριον τῆς «σῆλης τῆς Φραγγελώσεως», διότι ἐν αὐτῷ φυλάττεται τμήμα τοῦ κίονος, ἐφ' οὗ ὄρισαντες οἱ στρατιῶται ἐμαστίζωσαν τὸν Ἰησοῦν. Ὁ κίων οὗτος ἦν ἄλλοτε ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Καϊάφα, πλὴν ἀκολούθως περιήλθεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Φραγγισκανῶν. Τῷ 1561 θρασυθέντος αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν ὁ Φραγγισκανὸς Βονιφάτιος ὁ ἐκ Ῥαγούζης ἀπέστειλε τμήμα αὐτοῦ εἰς τὸν Πάπαν Παῦλον Δ', ἕτερον δὲ εἰς τὸν Φίλιππον Β' βασιλεῖα τῆς Ἰσπανίας, καὶ ἕτερον εἰς τὴν Δημοκρατίαν τῆς Βενετίας, ἐνθα φυλάττεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Μάρκου· τὸ δὲ μεγαλύτερον μέρος ἔθετο ἐν τῷ ἐπιρριμένῳ θυσιαστήριῳ. Τὸ κεντρικὸν θυσιαστήριον εἶνε ἀφιερωμένον εἰς τὴν Θεοτόκον πρὸς διακρίσιν τῆς μνήμης τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Κυρίου τῇ μηρὶ αὐτοῦ.

Ἐξελθόντες τοῦ παρεκκλησίου τῆς Ἐμφανίσεως ὄρωμεν ἀριστερὰ μὲν τὸ λατινικὸν σκουφολίκιον, δεξιὰ δὲ τὰ ὄργανα αὐτῶν. Ἐν τῷ σκουφολίκιῳ τοῦτο δεκνύσιν οἱ Φραγγισκανοὶ τοὺς περυσίους καὶ τὸ ἔφος τοῦ Γοδεφρέδου. Οἱ περυσίους εἶνε ἐκ χαλκοῦ ἐπικεχυμένον, αἱ δ' ἐγκεντρίδες αὐτῶν ὑπερμέτρου μεγέθους· τὸ δὲ ἔφος εἶνε εὐθὺ καὶ πλατὺ, καὶ ἡ λαβὴ ἀπλουστάτη. Ἐκ τοῦ λατινικοῦ θησαυροφυλακίου τρεπόμεθα ἀριστερὰ, ἐπέμειοι τῷ σκοτεινῷ διαδρόμῳ. Ὁ διάδρομος οὗτος εἶνε τὸ πολυβύλιον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἰδιοκτησίας τῶν Ἁγίων Τόπων ἐπτακάμαρον. Καὶ τὸ μὲν κάτω ἀνήκει τοῖς Ἑλλήσι, οἵτινες ἔχουσι ἐνταῦθα εἰκόνας καὶ λυχνίας, τὸ δὲ ἄνω τοῖς Λατίνοις. Κατὰ τὸ τέμα αὐτοῦ εὐρίσκουμεν παρεκκλήσιον τι σκοτεινὸν μὲν καὶ μικρὸν, πλὴν τρίχωρον καὶ ὑπὸ χαμηλῆς ὀροφῆς στεγάζουμενον καὶ ἀνήκον τοῖς Ἑλλήσι. Τὸ παρεκκλήσιον τοῦτο «Φυλακὴ τοῦ Χριστοῦ» καλεῖται, διότι ἐνταῦθα κατ' ἀρχαίαν παράδοσιν εἰσῆγαγον τὸν τῆς Ἰησοῦν καὶ τοὺς δύο λόφους καὶ ἐφύλασαν αὐτοὺς, ἄχρις οὗ ἐτοιμάσωσι τὸν σταυρὸν. Ἐξω ὑπάρχει ἕτερον παρεκκλήσιον καλούμενον «Κλάπα» καὶ ἀνήκον ἐπ' ἰσῆς τοῖς Ἑλλήσι. Δεξιὰ αὐτοῦ ὄραται μικρὰ ἁγία Τράπεζα, ὅφ' ἦν κεῖται ἀρχαιοτάτη πλάξ, ἐφ' ἧς ὑπάρχουσι δύο ὀπαί, ἐνθα, κατ' ἀρχαίαν τινὰ παράδοσιν, ἔθηκαν τοὺς ἀργάντους τοῦ Ἰησοῦ πόδας. Ἐξελθόντες τοῦ παρεκκλησίου τῶν Κλαπῶν καὶ τρεπόμενοι ἀριστερὰ ὄρωμεν ἀπέναντι ἡμῶν τὴν θορείαν πλαγίαν τοῦ Καθολικοῦ ὕψαν καὶ μετὰ τινὰ μέτρα ὄρωμεν ἀριστερὰ τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ἁγ. Λογγίνου, ἀνήκον τοῖς Ὀρθοδόξοις. Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ Λογγίνος οὗτος εἶνε ὁ στρατιώτης, ὅστις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σωτῆρος ἠνέφερε διὰ τῆς λόγχης τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, ἀλλ' ἰδὼν τὰ γενόμενα φοβερὰ σημεῖα ἠμολόγησε τὴν θεοότητα τοῦ Ἰησοῦ.

ΠΑΡΑ ΤΟΝ ΤΑΦΟΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΘΕΩΝΟΣ.

(Μετὰ εἰκόνων, ὅρα σελ. 325.)

(Συνέχεια· ὅρα προηγούμενον τεύχος.)

Ἡ συνοδεία ὑπερβαίνει αὐθημερὸν τὰ θαυρακὰ σύνορα καὶ φθάνει εἰς τὴν ἡμισίαν σχεδὸν ὄραν ἐκεῖθεν τῶν συνόρων κειμένην αὐστριακὴν

πόλιν Kufstein. Τῇ προίτῃ τῆς ἐπομένης ὁ Ὄθων ἐπανερχεται μετὰ σπουδῆς εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος καὶ ἐκεῖ, μετὰ τῶν συνόρων καὶ τοῦ θαυρακικοῦ χωρίου Kiefersfelden ἀποχωρεῖται καὶ αὐθις τὴν πατρίδα του καὶ τὸν προσβύτερον ἀδελφὸν αὐτοῦ, τὸν μετὰ ταῦτα βασιλεῖα τῆς Βαυαρίας Μαξιμιλιανὸν τὸν Β'. Εἰς ἀνάμνησιν καὶ τοῦ ἀποχωρισμοῦ τούτου ἀνιέρθη ἐκεῖ τὸ κομψὸν «ναῖδιον τοῦ Ὄθωνος» (Otto-Kapelle). Καὶ περὶ τούτου πάλιν πρέπει ν' ἀποσπῶμεν ἕκ τῶν φύλλων τοῦ ἡμερολογίου μου τὰ ἑξῆς·

Ἐἰς ἀπόστασιν 25 λεπτῶν τῆς ὥρας πρὸς βορρᾶν ἀπὸ τῆς αὐστριακῆς πόλεως Kufstein κεῖται ἡ μετὰ τὴν Αὐστρίαν καὶ Βαυαρίαν μεθόριος γραμμὴ. Διὰ πικακίων ἐπὶ στήλων ἀνηρτημένον διακρίνεται τὸ ἔδαφος ἐκατέρως τῶν ἐπικρατειῶν τούτων· μικρὸς δὲ βόας, ἐκ τοῦ ἐπικρατεμένου ὄρους καταρχόμενος, ἀποτελεῖ καὶ φυσικὸν τι ὄριον μετὰ τὸν αὐτῶν. Εἰς ἀπόστασιν δὲ 450 βημάτων ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου κεῖται ἐπὶ τοῦ θαυρακικοῦ ἔδαφους τὸ περικαλλέστατον «ναῖδιον τοῦ Ὄθωνος» (Otto-Kapelle) εἰς λαμπρὰν καὶ μαγευτικὴν θέσιν.

Ἐνθεν μὲν ὑψοῦται ἀπότομον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς θέσεως μέχρι τῆς κορυφῆς κατάφωτον, τὸ ὄρος «τῶν θηρίων» (Thierberg)· ἐκεῖθεν δ' ἐγειρεται ὑψηλότερον καὶ τραχύτερον τὸ ὄρος «τοῦ αὐτοκράτορος» λεγόμενον· ὄσο μάλιστα ὄρη, τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο ἀκολουθοῦντα, φέρουσι τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ τὸ μὲν καλεῖται «ἐμπροσθεν», τὸ δὲ «ὕπισθεν αὐτοκρατορικὸν» ὄρος (Vorder- und Hinter-Kaiserberg). Μετὰ δὲ τῶν δύο τούτων ὄρων καὶ τοῦ Thierberg ῥεῖει σιγῆλὸς ὁ ποταμὸς Ἰννος (Inn), ἐν ᾧ ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῶν ὄχθων αὐτοῦ ἐξαπλοῦται ἡ ὀμίονος αὐτῆς κοιλάς (Innthal), κατάφωτος, πικνὸς· πεποικιλμένη διὰ χωρίων καὶ ἀγρικίων καὶ παρέχουσα τῷ ὀφθαλμῷ λίαν εὐχάριστον θέαν. Παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ἰννου ἐκτείνεται ἡ γραμμὴ τοῦ ἐκ τῆς Τυρολίας ὀρμημένου καὶ εἰς τὴν Βαυαρίαν ἐισχωροῦντος σιδηροδρόμου.

Μετὰ τὰς ἀπέτους χιόνας καὶ τὰς ἐπακολουθησάσας ἰσχυρὰς θρογάς, ἐξ ὧν ἐπήλθον αἱ καταπνίξασαι κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦτον πολλὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας καὶ ἰδίᾳ τὰς παραρρηγίους ἐπαρχίας τῆς Γερμανίας πλημυραὶ, μετὰ τὸν αἰφνης ἐπελθόντα παγετὸν, ὅστις κατεβίβασε τὸν ὑδρόρροον μέχρι τοῦ 6^{ου} ἢ 8^{ου} ὑπὸ τὸ μηδενικόν, ὅλος ἀδοκίμως ὑπεχώρησαν σήμερον τὰ μολυβδόχροα νέφη· ὁ οὐρανὸς ἀπὸ πρωΐας ἦν αἰθριώδης καὶ τὸ περιλαμπρὸν ἄρημα τοῦ ἡλίου προέβαλεν ἐν ὄλῃ τῇ μεγαλοπρεπέᾳ αὐτοῦ εἰς τὰς πόδας τῆς ἡμέρας. Σπανιώτατον εἶναι κατὰ τὴν χειμερινὴν ὥραν εἰς τὸ γεωγραφικὸν πλάτος τῶν γερμανικῶν χωρῶν τὸ θέαμα τοῦτο, ὅπερ εἰς τὸν ὥραιον οὐρανὸν τῆς πατρίδος μου ἐπικρατεῖ κατὰ κανόνα.

Ἀναχωρήσας ἐκ Μονάχου σήμερον (28 Δεκεμβρίου) πολὺ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ὑπὸ δυσφάροντα παγετὸν, κατήλθον τῆς ἀμαξοστοιχίας ἐν Kufstein περὶ τὴν 10^{ην} ὥραν ὑπὸ τὸν ἐκτάκτως ὥραιον τοῦτον καιρὸν. Ἄνευ ἀναβολῆς λαθῶν ὁδηγὸν διηρμήθημεν πρὸς τὸ τελικὸν σημεῖον τοῦ σημερινοῦ ταξειδίου μου. Κατὰ τὴν θραγείαν ἀπὸ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ πρὸς τὸ «ναῖδιον τοῦ Ὄθωνος» πεζοπορεῖαν μου τὸ ἔδαφος ἦν ἀπεσκληρημένον ὡς σιδηροῦν καὶ ὁ ἥλιος ἐφώτιζε ὑπερμεγέθεις κρυστάλλους, σχηματισθέντας ἐκ τῶν πηγῶν καὶ τῶν ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ ὄρους μικρῶν καταρρακτῶν. Τὸ θέαμα τοῦτο ἀφ' ἑνὸς καὶ τὸν ὄχθων τοῦ Ἰννου καὶ τῶν ἀπέναντι ὄρων ἀφ' ἑτέρου διεκόπητο πολλὰκις ὑπὸ τῶν διερχομένων σιδηροδρομικῶν ὀκλῶν καὶ τῶν ἐκ τῆς ἀτραμάξης ἀναβρωσόντων παγῶν ἀτμοῦν νεφῶν. Κατ'

ἐκείνας δὲ τὰς στιγμὰς τὸ «αὐτοκρατορικὸν» ὄρος ἀναπέδιδεν εὐκρινέστατα τὴν ἰχθὺν τοῦ κρότου τῆς ἀτμοσφαιρῆς καὶ ἐπιρῆσαν τὴν φαιδρότητα τοῦ ἔλου.

Μετ' ὀλίγων ὁ ὁδηγός μου, ὅστις εἶχεν ἤδη ἐνοήσας τὴν ἀνοσημονίαν μου, «Ἰδοὺ, κύριε», μοὶ λέγει, δεκνύων διὰ τοῦ θακτύλου ἐρυθρόφαιον, μόλις διακρινόμενον διὰ τῶν δένδρων σημείον εἰς καμῆν τινὰ τῆς ὁδοῦ, «ἰδοὺ ἡ Otto-Kapelle». Δὲν ἐδράονα νὰ φθάσω ἐκεῖ. Ἡ θέα τοῦ μικροῦ τούτου καλλιτεχνήματος μὲ κατέβαλεν, ἡ δὲ ἰδέα, ἣν ἐκπροσωπεῖ, μὲ συνεκίνησε θαθέως. Κεῖται ἀκριθῶς εἰς τὴν θέσιν τοῦ Thierberg· αἱ ἐλάται καὶ τὰ ἄλλα δένδρα τοῦ ὄρους φάουσαν αὐτὸ διὰ τῶν κλάδων αὐτῶν ἀκροβητῶς· ὁ Ἰννος μόλις ἀπέχει αὐτοῦ περὶ τὰ 80—85 μέτρα, καὶ μετὰ τούτου κεῖται ἡ σιδηρὰ ὁδός, εἰς ἀπόστασιν 60 μέτρων ἀπὸ τοῦ μνημείου. Μετὰ δὲ πάλιν τῆς σιδηρᾶς ὁδοῦ καὶ τοῦ ναΐδιου, καὶ ἀκριβέστερον παρὰ τὴν πλευρὰν τούτου διέρχεται ἡ ἀμαξίτη ὁδός, ἡ ἀπὸ Βαυαρίας εἰς Αὐστρίαν ἄγουσα. Πρὸς τούτους δὲ τὸ ἀκριθῶς ἀπέναντι ὄρος τοῦ «Αὐτοκράτορος» ἀποτελεῖ διὰ τῆς ἀγρίας μεγαλοπρεπείας αὐτοῦ ἐπιβάλλουσαν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ μικρὸν καλλιτεχνήμα.

Καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ περίε· αὐτὸ δὲ κατ' ἑαυτὸ τὸ οἰκοδόμημα ἔχει περίπου μῆκος μὲν 10, πλάτος δὲ 5 μέτρων ἑσωτερικῶς· εἶναι δυσαναλόγως πικρὸν ὑψηλόν, ἀλλ' αὐτῇ ἡ, ὡς φρονεῖ, ἐσκεμμένη δυσαναλογία συμβάλλει πρὸς μείζονα ἐπίδειξιν τοῦ ὠραίου καὶ λεπτοῦ γοθητικοῦ ῥυθμοῦ· αἱ δὲ εἰς τὸν ῥυθμὸν τούτων παρομοιωθεῖσαι γωνιώδεις προσόχαι καλλύνουσι ὡς τόσα κοσμήματα τὸ χαρίεν μνημεῖον. Τούτων πάντων ὑπεράνω ἴστανται ὁ ἐν τῇ θέσει τοῦ κωδωνοστασίου ὑψόμενος λεπτοφῆς καὶ εὐμορφος ὀβελίσκος καταλήγων εἰς ἀνθέμιον καὶ ὀρεῖαν αἰχμήν. Ὁ φύλαξ μοὶ ἔνωξε τὴν θύραν καὶ μὲ ἐώδησεν εἰς τὰ ἔνδον. Ἀμέσως παρὰ τὴν εἰσοδὸν ἀναγινώσκω τὴν εἰς ἐπιγραφὴν ἐπὶ μαρμαρινῆς πλακῆς·

Πρὸς ἀνάμνησιν τῆς θέσεως, ἐν ᾗ τῇ 8 Δεκεμβρίου 1882, κατὰ τὸ ἐκ τῆς βασιλικῆς πρωτεύουσας ταξειδίον μου, ἀπεχωρήσας τὴν προσφιλεῖ αὐτοῦ πατρίδα ὁ εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος κληθεὶς δευτερότοκος βασιλικὸς πρίγκιψ τῆς Βαυαρίας Ὄθων, ὅστις χάριν τοῦ ἀποχωρισμοῦ τούτου ὑπέστρεψε τῇ προίτῃ τῆς ἐπιούσης ἡμέρας μετὰ σπουδῆς καὶ πάλιν εἰς τὸ θαυρακικὸν ἔδαφος ἐκ Kufstein, φηδομήθη δι' ἐκείσων ἐράνων τοῦ θαυρακικοῦ λαοῦ οὗτος ὁ εἰς τὸν ἅγιον Ὄθωνα ἀφιερωμένος ναῖκος. 1884.

Ἐισέρχομαι εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ ναοῦ. Τὸ πᾶν ἐν αὐτῷ εἶναι ἀπείριστον ἀλλὰ καλὸν καὶ ὠραῖον, καὶ τὴν ὠραιότητα αὐτοῦ θέλω ἐν ὄλῃ αὐτῆς τῇ ἐκτάσει ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἐκτάκτως, ὡς εἶπον, φαιδρῶ τῆς ἡμέρας ταύτης ἡλίου. Ὑπὲρ τὸν θωμὸν ἴστανται τρεῖς εἰκόνας· ἡ ἐν τῷ μέσῳ παριστᾷ τὸν ἅγιον Ὄθωνα (ᾧ ἀφιέρωται ὁ ναός), αἱ δὲ ἔνθεν τοὺς ἁγίους Λουδοβίκον καὶ Θηρεσίαν, τοὺς φερωνόμενος τῶν γονέων τοῦ βασιλοπαίδος Ὄθωνος. Δύο μόνον ἕτερα ἀντικείμενα συμπληροῦσι τὸν ἐν τῇ ἀπλότῃ πλούσιον τοῦ ναοῦ καλλιπωσιμὸν ἐπὶ τοῦ δεξιῷ τοῖχου ἡ «Παρθένος» τοῦ Ῥαφαήλ, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ ἡ ὑπὸ τοῦ PETER HESS γραφείσα γνωστὴ εἰκὼν τοῦ ἀποχωρισμοῦ τοῦ Ὄθωνος ἐκ τῶν πατρικῶν ἀνακτόρων.

Καὶ ἀκουσίως ἀνεπέλησα ὑπὸ τὸν ἥμερον τοῦτον θόλον ὀλόκληρον ἱστορίαν... ἐπὶ τέλους δὲ τόσας φευθεσίας ἐλπίδας, τόσα ματαιωθέντα ὄνειρα, καὶ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Ὀκτωβρίου 1862... Ὁ φύλαξ μὲ ἀπέσπασεν ἀπὸ τῶν σκέψεων τούτων προσάγαγόν μοι τὸ διβλίον τῶν ἐπισκεπτῶν ἵνα γράψω τὸ ὄνομά μου, ὅπερ καὶ ἔπραξα προσθεῖς καὶ ἄλλας τινὰς λέξεις.

Ἡρώτητα δὲ κατόπιν αὐτῶν ἂν ὁ ναὸς οὗτος λειτουργήσῃ. Κατὰ μῆνα, μοὶ ἀπήγγησε, προσέρχεται ἱερὰς ἐκ τοῦ παλαιοῦ χωρίου καὶ τελεῖ λειτουργίαν ὑπὲρ τοῦ βασιλέως Ὄθωνος.

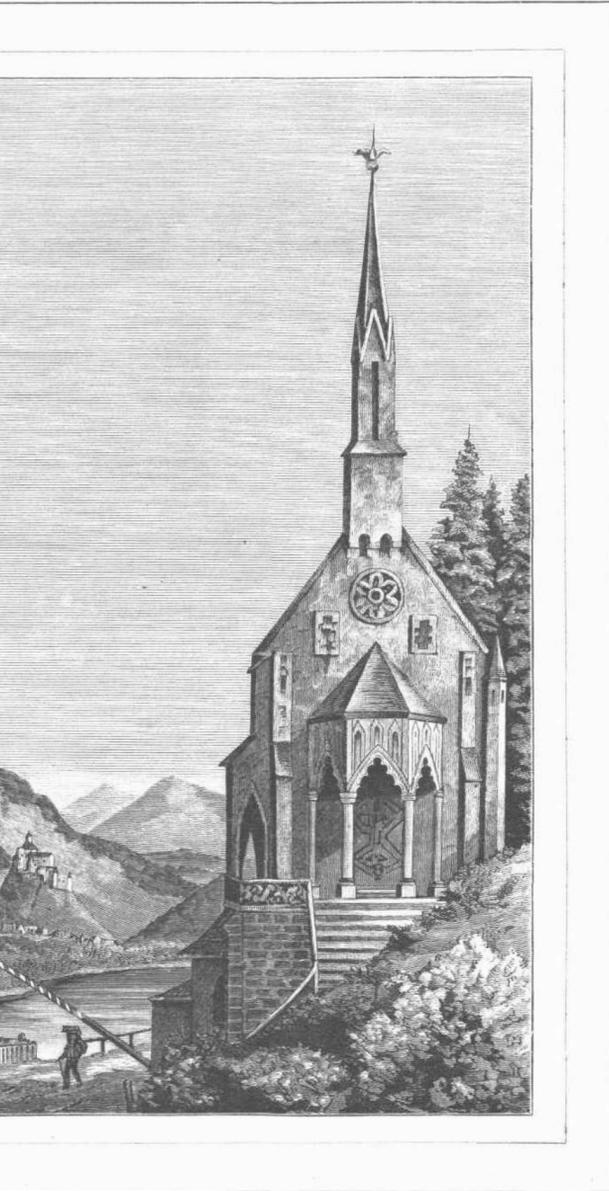
Ἠγαγίσθη ἐν τῇ ἀπάντησιν ταῦτην καὶ ἀπήλθον. Τὸ ἐπὶ τοῦ αὐστριακοῦ ἔδαφους ἐνομοχρεῖται «τὸ Στενοῦ» (Klause) μοὶ παρέσχε τράπεζαν καὶ φύλλα χάρτου, ἐφ' ὧν ῥίπτω τὰς προχίρους ταύτας σημειώσεις μου.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν δύο τούτων θέσεων. Ἰδόμενος νῦν ἐκ τῶν ἀποτελειτῶν ἡ συνοδεία αὐτῆ. Παρὰ τὸν νεαρὸν βασιλεῖα ὀδεύει καὶ περιβάλλει φιλοστόργως αὐτὸν γορεῖα ὄλη σοφῶν καὶ ἄλλως διαρεπῶν ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐν Βαυαρίᾳ. Ἰνα κατανοήσῃ τις τὴν σπουδαιότητα καὶ τὴν ἀξίαν τῆς συνοδείας ταύτης, πρέπει ν' ἀναλογισθῇ ὅτι πρὸ πολλοῦ ἤδη ἡ ὑπόθεσις τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος εἶχε γείνει ὑποκειμένη σκέψεως ἐν μεγάλοις κύκλοις ἐν τοῖς γερμανικοῖς κράτεσιν, ὁ δὲ λαὸς ἰδίᾳ ἐν Βαυαρίᾳ ἐνεθουσία ὑπὲρ αὐτῆς. Ὁ J. SEPP ἐν σπουδαίᾳ διατριβῇ αὐτοῦ, ἐσχάτως δημοσιευθεῖσῃ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Οἱ Βαυαροὶ ἐν Ἑλλάδι», *) γράφει σχετικῶς πρὸς τὸν τότε ἐν Βαυαρίᾳ ἐπικρατήσαντα ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τοῦ ἁγῶνος τῆς Ἑλλάδος· «Οἱ προσβύτεροι ἐξ ἡμῶν ἐνθουσιάζονται ἔτι τὸ πρὸς ἐγγραφὴν ἐθελοντῶν συστῆθεν ἐν Μονάχῳ, κατὰ τὴν Brienner-Strasse ἀπέναντι «τῶν νῦν ἀνακτόρων τῶν Βιττελσβάχων, κομηγεῖται. Ἀπὸ τοῦ δευτέρου πλοῦ τοῦ Κολόμβου

ραλίας.» — Ὅστω λοιπὸν ἐλέπομεν ὅτι καὶ λαοὶ καὶ βασιλεῖς εἶχον ἐνθουσιασθῆ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος· ἐπομένως ἀναλόγως πρὸς τὰ αἰσθητά ταῦτα εἶδει νὰ ἦναι καὶ ἡ σπουδαίτης καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς συνοδείας τοῦ εἰς αὐτὴν καταρχόμενου βασιλέως. Ἄλλὰ πάλιν πρέπει νὰ διακόψω τὴν συνέχθειαν τῆς διηγήσεως, πάλιν πρέπει νὰ σταματήσῃ καὶ ὁμοίως μετ' ἐμοῦ ἐνταῦθα, ὅπου ἐπέπωχονόμενα θαλερὰ δάκρυα. Προχθὲς ἔτι, τῇ 24^ῃ Νοεμβρίου, συνεπληρώθη μία πεντηκοντα-

πρὸς τὰς δυτικὰς Ἰνδίας οὐδέποτε ἄλλοτε ἴσως ἐυρέθησαν τόσο ῥιψοκίνδουνοι, ὅσοι κατὰ ταῦτα τὴν τὴν ἐν πάσῃ τῇ Γερμανίᾳ δημοτικωτάτην «καταστάσαν ἀποστολὴν πρὸς τὰς ἑλληνικὰς πα-

τηρὶς ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Οἱ δὲ ἐν Μονάχῳ σποραδικῶς πλεον ἐπιζῶντες ἐκ τοῦ ἀρθροῦ μὲ τῆς συνοδείας, ἦν νῦν ἀκολουθοῦμεν, ἐόρτασαν διὰ σοβαροῦ καὶ εὐσεβοῦς μνημοσύνου τὴν μνήμην τοῦ ἀσιδίου βασιλέως. Οἱ στρατιωτικοί, ἀλλικοί καὶ πολιτικοὶ ἀκόλουθοι καὶ οἱ ἰδιαιτέρως θεράποντες αὐτοῦ, ὡν ἐφεσθή ἡ παρελθούσα ἡμίσεια ἐκατονταετηρίδος, κατέβησαν ἐπὶ τῆς σορῶ τοῦ βασιλέως στέφανου ἐξ ἀμαρῶντων ἀνθέμων, ἐν οἷς συνέπλεσαν καὶ πάσας τὰς ἀναμνήσεις τῶν. *) Οἱ τότε καταρχόμενοι εἰς τὴν Ἑλλάδα ζωηροὶ καὶ σφιγγῶντες νεανῶντες ἐδέχθη νὰ καταλιποῦσιν αὐτὴν θαυροθυμῶντες καὶ νὰ σώρωσι νῦν τὰς τελευταίας ἡμέρας αὐτῶν ἐν συγκρουσμέναις ἀναμνήσεσιν ἐπὶ τῆς γενεατείας πάλιν γῆς, ἣν τότε διὰ παντὸς ἀκατέλειπτον, ἵνα διὰ παντὸς ἐγκατασταθῶσιν εἰς τὴν νέαν ἡμετέραν πατρίδα τοῦ βασιλέως τῶν. Μετὰ συγκινήσεως εἶδον αὐτοὺς προχθὲς ἐν τῷ αὐλικῷ ναῷ «Theatinerkirche», ἐν ᾧ ἐτελεσθή τὸ μνημοσύνον, γέροντας νῦν κεκυφῶτας καὶ ῥιχνούς, φέροντας ἐπὶ τοῦ στήθους τὸν «σιδηροῦν σταυρὸν τοῦ ἐλληλικοῦ ἁγῶνος», ἢ ἄλλα ἀνώτερα ἑλληνικὰ παράσημα, καὶ σείοντες πνεύματος τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὸν ἥμερον καὶ μυστηριώδη θόλον τοῦ ναοῦ, ὅπου ἀναπαύεται τὸ σκή-

ΤΟ ΝΑΪΔΙΟΝ ΤΟΥ ΘΕΩΝΟΣ.
(OTTO-KAPELLE)

*) Τοῦ γεγονότος τούτου δεδωκίαι δὲν ἤδυναντο νὰ παραμεινωσιν ἀμέτοχοι θεαταὶ οἱ ἐν Μονάχῳ σπουδάζοντες Ἕλληνες. Μετὰ συγκινήσεως μάλιστα προσήλθεν ὀλόκληρον τὸ σωματεῖον αὐτῶν καὶ ἐν εὐλαθεῖ κατέβηκεν ἐπὶ τοῦ τάφου πολυτελεῖ στέφανον μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς· «Οἱ ἐν Μονάχῳ Ἕλληνες σπουδασταὶ ἐξ ἐνωμοσύνης.»

*) Beilage zur Allgem. Zeitung, Nr. 285, 12. October 1882: Die Bayern in Griechenland. Ἐν τῇ πραγματικῇ ταύτῃ γεγραμμένῃ κἀλλῳ, ἡ ὡς γράφονται συνήθως αἱ κρίσεις τῶν ἔθων περὶ ἡμῶν, εἶρον καὶ ἄλλας ἐνδιαφερόσας πληροφορίας περὶ τοῦ προκειμένου.

στήθους και θερμά δάχρυα από των οφθαλμών! . . .

Γ.

Ο Όθων μὴ ὦν ἔτι ἐστεμμένος ἐποιεῖτο τὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα πορείαν ὑπὸ τὸ ἄπλου ὄνομα "Κόμης τοῦ Κέλχαϊμ" (Graf von Kelheim). Ὁ πρίγκιψ Ἐδουάρδος τοῦ Σάξ-Άλτεμβούργου ἤγεται τῆς συνοδείας ἐπὶ κεφαλῆ τοῦ βασιλικοῦ στρατοῦ, ὃν ἀπετέλουν τέσσαρα συντάγματα πεζικοῦ, δύο ἴλια ἀλαφρῶν ἵππων καὶ μία πορτοβολαργία, ἐν ὅλῳ 3500. Παρ' αὐτὸν ἵστανται ὁ FEDER, ὁ HESS, ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν τῆς Βασιλείας στρατηγὸς LÜDER, ὁ στρατηγὸς SCHMALZ, ὁ LESUEUR, καὶ ὁ BRAND, καὶ οἱ τότε λοχαγοὶ εἰς τὴν HÜTZ, καὶ SCHMELTZ, ὁ ἀλλότρηξ ASCH, ὁ ὑποσηματὴς αὐτοῦ κόμης SAPHOTA, ὁ ταγματάρχης σύμβουλος τοῦ βασιλέως LEHMAIER. Πάντες οὗτοι πρὸ πολλοῦ ἀναπαύονται ἐν τοῖς τάφοις. Ζῶσι δ' ἔτι οἱ στρατηγὸι κόμητες HUNOLDSTEIN, TATTENBACH καὶ BOHMER. Μεταξὺ τῶν ἐπιβιβόντων καταλέγεται καὶ ὁ στρατηγὸς SAFFERLING. Τοῦτου ὁ υἱὸς καὶ νῦν στρατηγὸς ἐν τῷ βασιλικῷ στρατῷ SAFFERLING ἐγγενὴς ἐν Ἀθήναις καὶ ἐσπούδασαν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐν τῷ στρατιωτικῇ σχολῇ τοῦ Πειραιῶς. — Ἐγγύτερον τῷ Όθωνι ὡσεὶ περὶβάλλοντες αὐτὸν, φρουροὶ καὶ σύμβουλοι τῆς νεότητος τοῦ πατρὸς τῷ φιλοστόργου πατρὸς αὐτοῦ ταχθέντες, ὧδεον οἱ ἀποτελέσαντες τὴν ἀντιβασιλείαν καὶ διὰ σοφῶν νόμων προκίαισαντες τὴν Ἑλλάδα κόμης ARMANDBERG, καὶ οἱ εὐπατριδαὶ ABEL καὶ MAURER, παρ' αὐτοῖς δὲ ὁ KOBELL. Οἱ ἰατροὶ WITTMER καὶ ROESER, ὁ ἱεραὸς ARNET εἶπονται ἀμέσως· παρ' αὐτοῖς ὁ διάσημος καλλιτέχνης PETER HESS, ὁ γράφας τὰς ὑπὸ τὰς Ἀρκάδας εἰκόνας καὶ εἶτα ἐν Ἑλλάδι τὴν πανηγυρικὴν εἰσοδὸν τοῦ Όθωνος εἰς Ναύπλιον καὶ ἄλλα ἐλληνικῆς ὑποθέσεως ἔργα. Παρ' αὐτῷ ἤρχετο ὁ περιώμοτος ζωγράφος, ἰδιὰ δὲ σκηνογράφος, CARL ROTTMANN), οὗ τὸ ὄνομα εἰδόμενον ἀνωτέρω ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς νέας Πανακτοῦχης, τῇ ἀπ' αὐτοῦ ὀνομαζομένη. Εἶτα ἤρχετο ὁ ὀνομαστὸς ἀρχιτέκτων KLENZE, οὗ ἡ φαντασία ἐκαλλώπισεν ἑλληνοπρεπῆς πλεῖστα μέρη τοῦ Μονάχου. Εἰς τοῦτον φερίεται ἡ ἔκχωσις καὶ ἐκκαθαρίσις τῶν Προτυλαίων τῆς Ἀκροπόλεως. Τοῦτον εἶπετο ὁ ὀρυκτογὸς αὐτῷ GÄRTNER, ὅστις ἠκούσθη τὰ ἀνάκτορα τῶν Ἀθηνῶν. Τῶν δύο τελευταίων τούτων ἴδρυσεν ὁ Λουδοβίκος τὰ ἀγάλματα ἐκ χαλκοῦ ἐν τῇ ἀπὸ τοῦ GÄRTNER φερουσῇ τῷ ὀνόμα πλατεῖᾳ τοῦ Μονάχου, τῇ διασημῇ ὑπὸ τῆς ὀνομαζομένη τῷ KLENZE ὁδοῦ. Μετὰ τούτους εἶποντο οἱ ζωγράφοι SCHRANDOLF, KRANBERGER καὶ ST. JOHANNZEN, καὶ πλῆρ τούτων τὸν κατ' ὄνομα ἀναπερσομένων ἠκολούθουν καὶ πλεῖστοι ἄλλοι ἱκανοὶ καὶ εἰδικοὶ ἄνδρες, οἷνας πάντες παρέσγον χεῖρα βοηθείας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἵν' ἀνακύβῃ καὶ ἀναστῆλθῃ.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη θεοαίως νὰ περιγράφω ὅποια ἡ τότε κατάστασις τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅποιας ἐκτιμῆσεως ἠξιοὶ εἶναι οἱ κῆποι καὶ οἱ μόχθοι τῶν μετὰ τοῦ Όθωνος καταβάντων εἰς αὐτὴν σοφῶν καὶ εἰδημόνων ἀνδρῶν. Ἐκαστος γνωρίζει τὴν ἱστορίαν καὶ δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν περὶ καὶ μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἐπαιστευτοῦ ἀγῶνος οἰκτρὰν ὄψιν τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ πᾶσαν ἐποφίαν.

Τινὲς τούτων, ὡς ὁ ROTTMANN π. γ. καὶ ἄλλοι, δὲν κατήλθον εἰς Ἑλλάδα ταυτοχρόνως μετὰ τοῦ Όθωνος, ἀλλὰ ἑρθεῖν ἐν τῇ, ἢ καὶ πρότερον. Διὰ τὴν ἐνδύτη ἄνω ἀπὸ πλοῦσι τοῦτου καταλόγου καὶ τὸ ἄλλως ἀλλὰ εἰς τοῦ μικροῦ τούτου ἀναχρονισμοῦ, κατέλεξε πάντας ὀμοῦ.

Μόνῃ ἡ φιλοπατρία τῶν τότε Ἑλλήνων ἐσώζετο ἀκμαία, ἀλλ' αὕτη θεοαίως δὲν ἦτο ἱκανὴ ν' ἀνοψήσῃ καὶ ἀναστήσῃ τὴν ἔρημον Ἑλλάδα. . . . Μὴ ὑπολειφθῇ εἰς τὴν φαντασίαν τινὸς ἡ ἰδέα διὰ τὸ Όθων ἐπορεύετο νὰ καταλάβῃ λαμπρὸν τινα καὶ ἀνετον ὄθωνον· διὰ τοῦτο δὲ ἐπαναλαμβάνω ἐπὶ ἡ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ἐλληνικοῦ ἑστίματος ἦτο θεοαίως, ἢν πρέπει πᾶς Ἑλλήν νὰ ἐκτιμῆσῃ.

Ἐν τούτοις μετὰ πολυήμερον πορείαν ὁ συνοδεύων τὸν Όθωνα στρατὸς ἐπιβιβάσθη εἰς Τεργέστην καὶ Ἠράκωνον). ἵνα διαπεραιωθῇ εἰς Κέρκυραν. Αὐτὸς δὲ ὁ βασιλεὺς μετέβη εἰς Ῥώμην πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτῆς, καὶ ἐκεῖθεν διὰ Νεαπόλεως ἐξέπελευσεν εἰς Κέρκυραν, ὅπου ἀνέμενον αὐτὸν ὁ προπλευσας στρατὸς. Τῇ 18ῃ Ἰανουαρίου συνοδευόμενος ἀπὸ τοῦ συμμαχικοῦ στόλου κατέπλευσεν εἰς Ναύπλιον. Αἱ καρδίαι τῶν Ἑλλήνων ἐπαλλον σφοδρῶς, οἱ οφθαλμοὶ ἐσπινθηροβόλων, αἱ δὲ φρένες ἐξίσταντο ἐκ χαρῆς, ὅτε συνήθροισθησαν πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ βασιλέως τῶν, τὸ ἀνεκτίστον καὶ ἀσχεδὸν ἀπιστέυτου τοῦτου δωροῦ τῆς θείας Προνοίας. Τῇ 25ῃ Ἰανουαρίου 1833 ἐπάτησαν ὁ Όθων τὸ ἐλληνικὸν ἔδαφος, πλήρως συγκινησὸς, χαρῆς καὶ ἐλπίδων. Ἐπὶ τῆς παραλίας ὑπεδέξαντο αὐτὸν, κλίνοντας μετὰ σεβασμῶν καὶ ἀφοσιώσεως, οἱ ἀπὸ τῶν ὀρέων τῆς Ἑλλάδος καὶ οἱ δεξιφῆτες τῶν ἐλληνικῶν θαλασσῶν. Μετὰ τὴν παρέλευσιν ὅμοι τοῦ ἐκαστέρουθεν ἐνθουσιασμοῦ, ἡ βασιλικὴ συνοδεία κατέβησαν ἐν τοῖς ἐρειπίοις τοῦ Ναυπλίου. Τί δ' εὖρεν ἐκεῖ, δὲν θά περιγράψω ἐγὼ οἰκισθεν, ἀλλὰ ὅ' ἀρκεσθῶ εἰς τὰς φράσεις τοῦ αὐτόπου MAURER, ὅστις μετὰ τὴν συγγραφὴν τῶν ἐλληνικῶν νόμων, τῶν ἰσχυόντων καὶ νῦν ἐπὶ κατὰ τὰ ἐνεία δέκατα, ἐξέπληρος καὶ ἔτερον ἄξιον μελέτης σύγγραμμα "Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς." Ἐν τούτῳ περιγράφεται ἡ ἐγκατάστασις τῆς βασιλείας ὅπως· Ἐν τοῖς προϋπάρχουσιν ἤδη ἀνακτόροις δὲν εὐρίσκειτο οὔτε τράπεζα, οὔτε καθίσμα, οὔτε μελάνη ἢ γραφίς· αὐτὸς δὲ ὁ MAURER ἠναγκάσθη νὰ γράψῃ διάταγμα εἰς περὶ συστάσεως δικαστηρίων διὰ μολυβδογραφίδων, στήριξιν τὸν χάρτην ἐπὶ τοῦ τοίχου! Ὅυτε ὁδοί, οὔτε κἄν ὁδοὶ, οὔτε ἄρμα ἢ κἄν τροχὸς εὐρίσκειτο. Τὸ πᾶν εἶδει νὰ δημιουργηθῇ!

Ἐννοεῖ ἕκαστος ὅποια ἑρσάσια καταβλήθησαν κατὰ τὰ τρία πρῶτα πρὸ πάντων ἔτη μέχρις ὅτου τεθῆ θέσις τῆς τάξεως, διοικήσεως, νομοθεσίας κλπ., ὅποιοι δ' ἄγωνα ἐχρημάτισθησαν μετὰ τὸ 1835, ὅτε ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου μετατέθη εἰς Ἀθήνας, ἵνα, ἐκτός τῶν λοιπῶν καὶ γενικῶν ἔργων, καὶ τὰ ἐρείπια ταῦτα μετασχηματισθῶσιν εἰς πόλιν ὁραίαν καὶ ἀκμαίαν. Ἐν ᾧ δὲ οὕτω μετὰ κόπων καὶ μόχθων ὁ νεαρὸς καὶ εὐέλπις βασιλεὺς ἐγκαθίστατο ἐν Ἑλλάδι, τῶν πάντων ἐπιλαμθανόμενος ὁραστηρίως διὰ τῆς πεφωτισμένης πείρας τῶν περὶ αὐτόν, τὰ πάντα ἀνίσταν, θελιτῶν, θεμελιῶν καὶ ἰδρῶν, ὃ ἐν Μονάχῳ βασιλεῖον πατῆρ αὐτοῦ Λουδοβίκου ἐπελαμβάνετο ἄλλου φιλελληνικοῦ καὶ σπουδαιοτάτου διὰ τὴν ἐν τῷ μέλλοντι ἀνάπτυξιν τῆς Ἑλλάδος ἔργου. Ἡνέως τὰς πόλιν καὶ τὰς αἰθούσας τῶν ἀνακτόρων αὐτοῦ εἰς τοὺς νεαροὺς γόνους τῶν ἐπιστημοτέρων οἰκογενεῶν τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος τοῦ προσέλαβε δώδεκα ἐπιβλέψας νεανίας, ἵν' ἀναθέρψῃ καὶ ἐκπαιδεύσῃ αὐτοὺς βασιλικῶς. Δὲν ἐνθυμούμαι τὰ ὄνόματα ὧν, ἀλλὰ νομίζω ἐπὶ μεταξὺ τούτων κατελέγοντο ὁ Βότσαρης, ὁ Δράκος, ὁ Παπαδιαμαντόπουλος, ὁ Δ. Κομνηνοπούλας, ὁ υἱὸς τοῦ Όθουσεῦς Ἀνδρότσου καὶ ἄλλοι. Ὁ τελευταῖος

*) ΡΙΜΑΝΟ, παρλίου ἀυστριακῆ πολίτην μικρὸν πρὸς νότον τῆς Τεργέστης.

οὗτος, ὁ καὶ μόνος υἱὸς τοῦ ἦρωος τῆς Γραβιάς, ἀπέθανεν ἐνταῦθα περὶ τὰ τέλη τοῦ 1836 ἐν ἡλικίᾳ 12 ἐτῶν καὶ ἐτάφη μεγαλοπρεπῶς ὑπὸ τῆς βασιλείας Θεοδοσίας. Ἐπὶ τοῦ τάφου του, σωζομένου ἐν τῷ νοτίῳ νεκροταφεῖῳ τῆς πόλεως ταύτης, ἐπιγράφεται, πλῆρ ἄλλου ἐπιμετροῦ ἐπιγράμματος, ποιηθέντος ὑπὸ τοῦ Θεοδοίου εἰς ἀρχαίαν ἐλλήν. γλῶσσαν, καὶ τότε εἰς περὶ λόγον, ἔπερ δὲν θεωρῶ ἄσκοπον νὰ παραθέσω ἐνταῦθα, ἅτε ἄγνωστον τοῖς πολλοῖς ὃν καὶ ἀποδεικνῶν τ' ἀγὰν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος αἰσθήματα τῶν βασιλέων ἐκείνων.

"Ἐνθάδε καίτοι Λεωνίδας, ἔγγονος Ἀνδρότσου, υἱὸς Όθουσεῦς, πρὸ τῆς ἡθῆς ἀποθανὼν ἐν Μονάχῳ τῇ 11ῃ Δεκεμβρίου 1836. Τὸν τάφον αὐτοῦ ἀνέστησε "παλαιὸς τις φιλέλλη, Λουδοβίκος ὁ τῆς Βασιλείας "βασιλεὺς."

Ἀπὸ τῆς εὐτυχῆς ἐκείνης διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐποχῆς καθιερῶθαι νὰ θεωρητῆ — καὶ εἶναι θεοαίως — τὸ Μονάχον ὁ πρῶτος σταθμὸς τῶν εἰς Γερμανίαν μεταβαίνόντων πρὸς περαιτέρω σπουδῆν Ἑλλήνων, καὶ διαρκῶς ἕκτοτε εἶναι ἡ ἐδρα τοῦ πολυπληθεστάτου σοματεῖου αὐτῶν. Ὁ ἐλάχιστος ἀριθμὸς τούτων εἶναι 35, ἐνίοτε δ' ἔφθασαν καὶ μέχρι τῶν 80! Πλῆρ δὲ πολλῶν ἄλλων ἀγαθῶν καὶ ἐκκλησιῶν ἐδωθήσατο ὁ Λουδοβίκος τῇ ἐν Μονάχῳ ἐλληνικῇ κοινότητι, μικρὰν μὲν ἀλλ' ἀρκεσαν διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας αὐτῆς. Ἡ ἐκκλησία αὕτη ἠκούσθη τῇ 1494. Τῇ 1829 ἐζωγράφησαν ἐν αὐτῇ νέαι εἰκόνας θυζαντικῶν βύθμων ὑπὸ τοῦ ἐκ Παλαιῶν Πατρῶν ζωγράφου Εὐδύμου Δημητρίου, ὃν πρὸς τοῦτο μετεκαλέσατο ὁ βασιλεὺς εἰς Ἑλλάδος.

K. N. Παπαμαγαλοπούλου.

(Ἔπειτα τὸ τέλος.)

ΟΙ ΚΗΠΟΙ

Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις.

Ὅπως ἡ ἀρχιτεκτονικὴ οὗτος καὶ ἡ κηπουρικὴ προήλθεν ἐκ πρακτικῆς ἀνάγκης, ἐφ' ἧς ἐπέδρασε τὸ αἰσθητὸν τοῦ ὁραίου. Ὅχι πᾶς κήπος εἶναι καὶ ἀριστοῦργημα, καθὼς οὐδὲ πᾶν οἰκοδόμημα. Κήπος περιέχον ὀπωροφόρα δένδρα, ὡς καὶ ἄμπλος σκιερὰ δύναται νὰ ὦσι τοῦ ἀναρβύσεως καὶ ἀναπαύσεως· ἀλλ' εἶθαι λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ πρόσοδος, ἡ τέχνη ὁφείλει νὰ σιγῇ. Ἐάν ὅμως ὁ κήπος ἔχῃ ἀπάτησιν νὰ ἦται ἀριστοῦργημα, δέον νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν οὐχὶ τὸ κέρδος, ἀλλ' ἡ τέχνη καὶ ὁ καλλωπισμὸς.

Ὅτε ἐν προϊστορικῇ ἐποχῇ ὁ ἄνθρωπος ἐξέλεξεν ἐν μέσῳ τῆς ἀπειρίας τῶν φυτῶν ὀλίγα τινὰ, τὰ ὅποια ἔλαβεν ὑπὸ τὴν ἰδιαίτην αὐτοῦ προστασίαν, ἠδυνήθη τὰ μὲν γεννήματα νὰ καλλιεργῆσθαι εἰς ἀπομακρυσμένους ἀγρούς, ἐν οἷς σπαρέντα ἀπᾶς ἀνεπτύσσοντο ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ οὐρανοῦ. Ἄλλὰ τὰ ὀπωροφόρα δένδρα, τὰ χορταρικά καὶ ἱαματικά φυτὰ, τέχνα ταῦτα τὸ πλεῖστον ἐξέων καὶ ἀπομακρυσμένων χωρῶν εἶχον ἀνάγκην συντόνου περιποιήσεως καὶ διαρκεῶς ἐπιβλέψεως· εἰς ταῦτα προσετέθησαν ἐν ἀρχαιότητι ἡθῆ ἐποχῇ καὶ ἐκλεκτὰ τινὰ ἄνθη, χαρποιοῦντα διὰ τοῦ κίλλου καὶ τῆς μορφῆς, διὰ τῆς χροιᾶς καὶ τῆς ὀσμῆς τῶν τὰς αἰσθήσεως. Διὰ τὰ λεπτότερα ταῦτα φυτὰ ἔπρεπε νὰ εὐρεθῇ ἰδιαίτερος χώρος πλησίον τῆς οἰκίας, χώρος προσφαττόμενος διὰ φρακτῶν ἢ λιθίνου τοίχου καὶ ἔχον πρόχυρον καὶ κατάλληλον τὴν ἄρδυσιν. Τοιαύτη ἦτο τῶν πρώτων κήπων ἡ ὄρχη.

Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, χρόνους κοινοκτημοσύνης οὔτως εἶπειν, ὁ ἀγρὸς ἦτο κτήσις κοινὴ τῆς ὅλης φιλῆς ἢ τῆς κοινότητος· ὁ κήπος ὅμως ἀνήκεν ἐκείνῳ, ὅστις τὸν εἶχε σχηματίσει, περιφράξει καὶ ἐν ἰδρωτὶ τὸ προσώπου του καλλιεργήσει. Ὅπως ἐκ τοῦ κήπου ἀνεπτύχθη θαυμηδὸν ἡ τοῦ κτήματος ἰδιοκτησία. Ἡ ἀφελὴς φαντασία τῶν ἀρχαίων θεοοραὶ παλαιὰ σεβάσμα δένδρα κατοικίας θεοτήτων· κατόπιν συμπλεγμὰ δένδρων, τὸ ἄλσος, ἦτο ἱερὸν θεοτήτος τινος, καὶ περιφράσσεται διὰ τείχους ἀπὸ τοῦ θεοῦ πληθους. Ὅθεν δὲ παράδοξον, ὅτι εἰς τὰ ἱερὰ ταῦτα ἄλλα ἡγάπων νὰ περιπατῶσιν οἱ ἄνθρωποι ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς θείας εἰρήνης καὶ ἡσυχίας ὡσάντις ἦθελον ν' ἀναπαύσονται πρὸ τῶν τοίχων τῆς πόλεως ἄρα καθάρων. Τὰ ἄλλα δὲ ταῦτα ἦσαν ἡ πρώτη ἀρχὴ τῶν δημοσίων κήπων τῶν ἀρχαίων πόλεων. Ἐν ταῖς κατὰ τὰ παλαιὰ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐλληνικαῖς ἀποικίαις, ἐν Μιλήτῳ, Σμύρῃ, Ἐφέσῳ, ὡς καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τοῖς ἐλληνικοῖς λιμέσι τῆς Περγάμου, τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐχηματίσθησαν μεγαλοπρεπεῖς κήποι θαυμαζόμενοι καθ' ὅλην τὴν ἀρχαιότητα. Ἐκ τῶν "κρημαστῶν κήπων" τῆς Σεμυράμιδος, τῶν καταπαθθέντων ἐν τοῖς θαύμασι τοῦ κόσμου καὶ παραβλήθέντων πρὸς τοὺς κήπους τῆς Isola bella ἐπὶ τῇ ὀρειᾷ λίμνῃ τῆς Λουβαρίας, δὲν σῶνται σήμερον τῆς σωροῦ τινος εἰρησίων παρὰ τὸν Εὐφράτην. Οἱ λεγόμενοι παράδεισοι τῶν βασιλέων τῆς Περσίας θεωροῦνται μέχρι σήμερον πρότυπα χάριτος καὶ μεγαλοπρεπειᾶς καὶ τὸ ἄκρον αὐτὸν τὸ ὅποιον δύναται νὰ παράγωνται αἱ ἡνωμένα τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης δυνάμεις. Ὅτε δὲ περὶ τὰ τέλη τῆς Ῥωμαϊκῆς Δημοκρατίας τὰ πλοῦτά καὶ ὁ πολιτισμὸς τοῦ ἀρχαίου κόσμου συνεκεντρώθησαν ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ λατινικοῦ κράτους πρωτεύουσῃ, ἠβήθη τοσοῦτον ὁ ἀριθμὸς τῶν μεγαλοπρεπῶν κήπων, ὥστε οὗτοι ἐξεδείξαν ἐντελὸς τὴν γεωργίαν, καὶ ἡ Ῥώμη, ἡ βασιλεὶς τοῦ κόσμου, ἠναγκάσθη νὰ προμηθευθῇ τὸν ἀναγκαῖον αὐτῇ οἶτον ἐκ Σικελίας καὶ Αἰγύπτου, τῶν πλουσιῶν ἰταποθηκῶν. Λέγεται διὰ τὸν πρῶτον δημοσίον κήπον ἐν Ῥώμῃ εἰσότησαν ὁ Λούκιλλος, πύθωνν κατὰ τὰς ἐντυπώσεις, ἅς μετεκομίσσατο ἐκ τῶν ἀσιατικῶν αὐτοῦ ἐκστρατειῶν.

Πόσην ἀξίαν εἶχον ἀκόμη καὶ ἐν τοῖς χρόνοις τῆς δημοκρατίας ἐν Ῥώμῃ ὀλίγα τινὰ δένδρα φασιευμένα πρὸ τῆς οἰκίας, ἀποδεικνύει μικρὸν ἀνεύδοτον, ὅπερ διηγείτῃ ὁ Πλίνιος περὶ τοῦ θαυτοπλοῦτου Ῥωμαίου Κράσσου. Ὅτε οὗτος ἐν ἔτει 65 Π. Χ. κατέειχε τὴν θέσαν τοῦ κήπου, ὁ συνάδελφός του Δομίτιος τῷ ἐποιήσατο παραστάσεις διὰ ὡς δημόσιος ἐπάπτης τῶν ἠθῶν κακῶν δίδει παράδειμα κατοικῶν τόσοσ μεγαλοπρεπῶς καὶ πλουσιῶς. Ὁ Κράσσος ἠρνήθη τὸ πρᾶγμα, μετ' ὃ εὐθὺς ὁ Δομίτιος τῷ ἐπρότεινεν ἐν ἐκατομμύριον φράγκων διὰ τὴν οἰκίαν του. "Καλῶς ἔχει, ἀπήντησεν ὁ Κράσσος, δέχομαι τὴν τιμὴν, ἀλλ' ἐπιφυλάττωμαι τὴν ἰδιοκτησίαν ἐπὶ τῶν εἰς λωπὸν (δένδρων), οἷτινες διὰ τῶν κλάδων τῶν σχηματίζονται σκιερὰν πρὸ τῆς οἰκίας μου στέγην." Ὁ Δομίτιος ἀπήντησεν. "Ἐάν δὲν λάβω καὶ τὰ δένδρα ὅμοι μετὰ τῆς οἰκίας, δὲν δίδω οὐδὲ λατῶν διὰ τὴν οἰκίαν." "Ἐἰ δένδρα ἀξίας ἐνὸς ἐκατομμυρίου!

Οἱ πλεῖστοι κήποι ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων ἦσαν ἐν χώρῳ περιωρισμένῳ, κανονικῶς καὶ εὐρύθμως κεχαραγμένοι, ἐπὶ δὲ τῶν περιουκλούοντων αὐτοῖς τοίχων ἦσαν ἐζωγραφισμένοι διάφοροι θεαί. Εὐθείαι δεινροστογία ἐκ πλατάνων καὶ διαφυῶν, ὃν τούς κορμούς περιέβαλλε ἀγάλματα, ἄγρια καὶ ἄλλα ἔργα τῆς γλυπτικῆς,

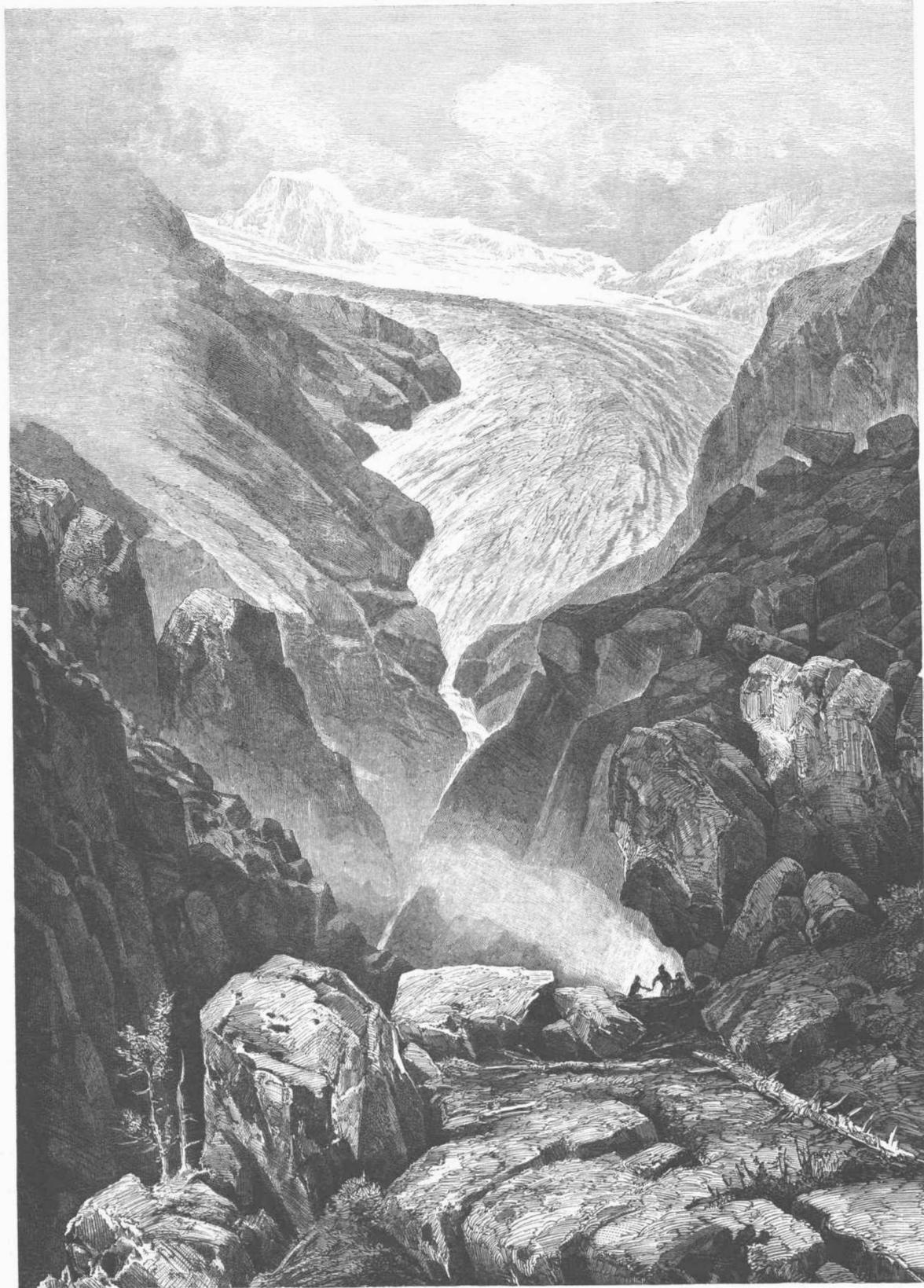
ὀδῆγον εἰδὼ μὲν πρὸς μικρὸν ναῖακον, ἐκαὶ δὲ πρὸς σκιὰδα ἢ πρὸς μέγα μαρμαρίνον ἀναδρυτήριον. Μέλαινα κυπρίσσοι ἢ πεῦκα ἐν ἡμικυκλίῳ περιέβαλλον τετράγωνον ἀνδρῶν εἰς ἴων, μηκώνων καὶ ἄλλων ἀνθέων, ἢ εὐώδεις ἀνθῶνας πλῆρεις βόθων. Περιεῖχον ὅμως ἡ Ῥώμη καὶ κήπους μεγάλῃς ἐκτάσεως, διεσκευασμένους κατὰ μίμησιν ὁραίων φυσικῶν τοποθεσιῶν καὶ περιελπίοντες τεχνητοὺς λόφους καὶ ποταμούς, καταρράκτας, γεφύρας, δάση καὶ κοιλάδας — πάντα ταῦτα δι' ἀδρόστατον κατασκευαζόμενα δαπανῶν. Ὅτι δὲ καὶ ἐν μικραῖς πόλεσι καὶ παρὰ τὴν οἰκίαν τοῦ ἀπλοῦ πολίτου οὐδέποτε ἔλειπεν ὁ μικρὸς κήπος ἀποδεικνύοντι τὰ ἐρείπια τῆς Πωμαίας. Ὁ μὴ ἔχων ἐν Ῥώμῃ ἴδιον κήπον ἠρακεῖτο νὰ τοποθετῇ πρὸ τῶν παραθύρων του ὀλίγα ἄνθη, καὶ ὁ Πλίνιος θρησεί ἐπὶ τῇ τύχῃ τῶν δυστυχῶν τούτων ἀνθρώπων, τὰ ὅποια ἄνευ φωτός, ἄνευ ἡλίου, ἄνευ ἀέρος κίνουται καὶ μαραινόνται ἐν ταῖς στεναῖς τῶν πόλεων ὁδοῖς.

Ἐν τῇ κατακλυσμῷ τῆς μεγάλῃς τῶν ἐθνῶν μεταναστεύσεως κατεστράφησαν ἀναμνησθητικῆς ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ καὶ οἱ κήποι. Ἡ Ῥώμη παύσασα νὰ ἦται ἡ πρωτεύουσα τοῦ κόσμου ἀπόλασε ταχέως καὶ τὰ πλοῦτά της καὶ πρῶτον τοὺς κήπους της τοὺς ἀναποσπάτους ὁπαλοῦς τῆς ἀκμῆς καὶ τῆς εὐζωίας. Βάρβαροι ἐπάτουον ἤδη τὸ ἔδαφος, ὅπερ ἐπάτουον ἄλλοι λαοὶ πεπολιτισμένοι. Ἰγνη τῆς ἀρχαίας Ῥωμαϊκῆς κηπουρικῆς εἰσοθήσαν ἐν τοῖς κήποις τῶν Βενεδικτινῶν, οἷτινες μετέφερον πέραν τῶν ἄλπεων τὸ σύστημα τῶν εὐθυγράμμων κήπων καὶ τῶν συστικῶν δεινροστογιῶν. Καὶ τὰ βότα, οἱ κρήνοι, τὰ μαγευτικά καὶ ἱαματικά χέρτα καὶ τὰ λεπτότερα τῶν ὀπωροφόρων δένδρων μετεκομίσθησαν ὑπ' αὐτῶν πρὸς τὰς βορείους καὶ ἐκτοῦρας χώρας.

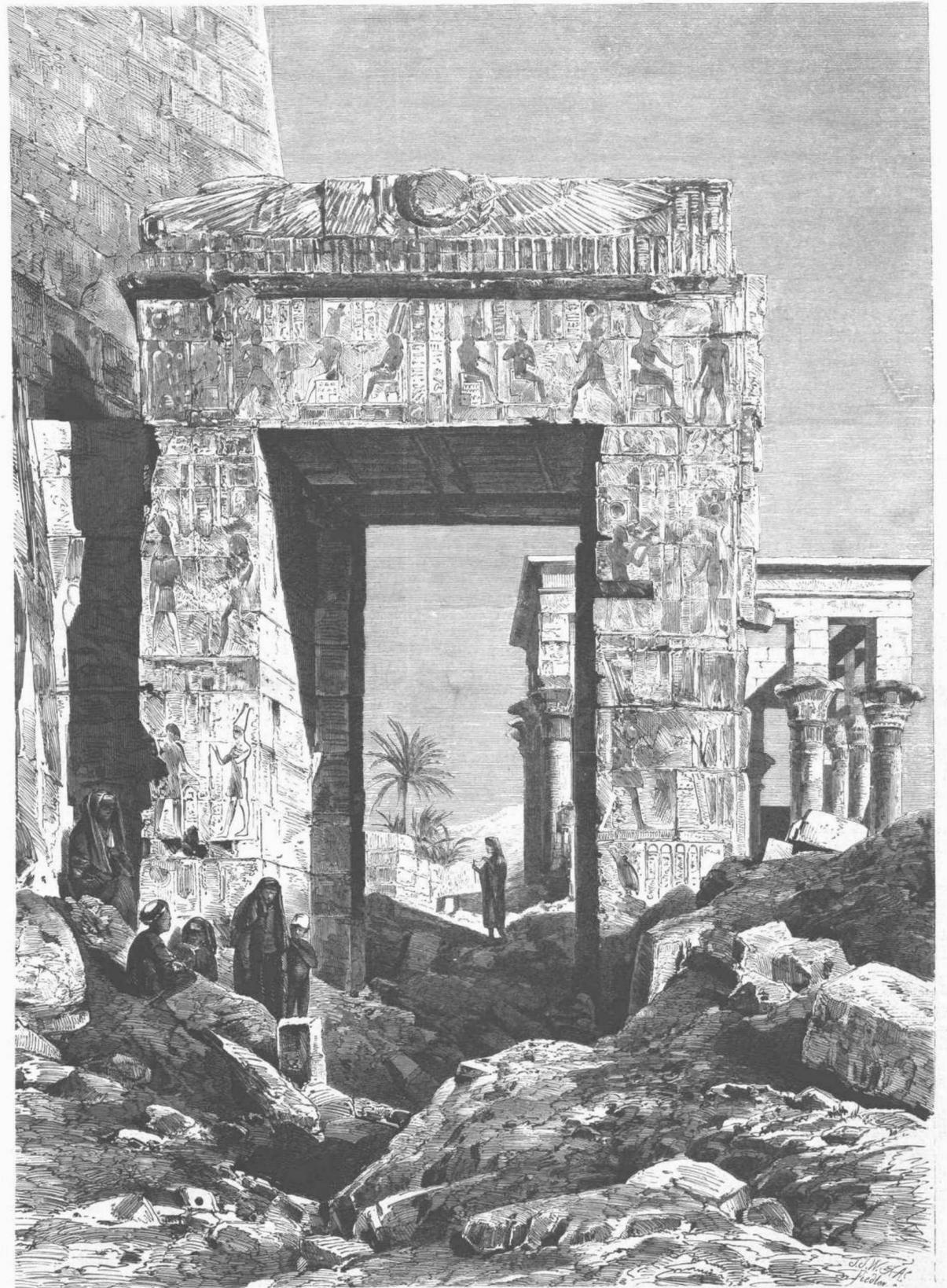
Εὐτυχστερὰ κατὰ τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ Ἀνατολή. Διότι οὐ μόνον ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκληροδοτήθη ἄνευ θιασῆς τινὸς ἀναστατώσεως ἡ παράδοσις τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα πόλεις τοῦ θυζαντινοῦ κράτους ἐμεῖναν ἐπὶ πολλὴ ἀπηλλαγμένη τῆς καταστροφῆς, ἢν ὑπέστησαν αἱ δυτικαὶ χώραι. Ἀναμνηστικῶς διατηρήθησαν καὶ οἱ κήποι τῶν Καισάρων ἐπὶ πολλοὺς συνεχεῖς αἰῶνας. Ἐν τοῖς κήποις τούτοις εὐρίσκοντο τὰ λαμπρότερα τῆς Ἀνατολῆς φυτὰ, τὰ ὅποια μετεφευθῆσαν κατόπιν πρὸς ὁσμᾶς, εἰς τὰς ἐδρας τοῦ ἀραβικοῦ πολιτισμοῦ. Οἱ ἀραβικοὶ κήποι συνέκειντο ἐξ ὀρθογωνίων ἀνθῶνων, κεκοσμημένων διὰ τῶν ὀρωσιτέρων ἀνθέων τῶν ἀρχαίων· βόθων, κρήνων, ναρκίσσων, μηκώνων κ. τ. π. δι' ἀρωματικῶν ἰσχυρῶν καὶ διασημῶν ὑπὸ λουτροῦστων διαδρόμων, ὢν τὰς διασταυρώσεις ἐπέπληρον κυπρίσσοι, λεμονεῖαι καὶ πορτοκαλλεῖαι, ἐνίοτε δὲ καὶ εὐλύγιστοι φοινίκες. Τὰ κλήματα ἐσχηματίζον πυκνοφύλλους σκιὰδας, οἱ δὲ φράκται τοῦ κήπου συνέκειντο ἐκ θάμνων ὀσφρῶν, πύζου, μουραίνης, βοδοδένδρων, καὶ νηρίου. Ἐν τοῖς κήποις τῶν Φατιμίδων ἐν Κάιρῳ ὑπῆρχον πρασαὶ ἐν σχήματι ταπήτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ποικιλόχροα ἄνθη ἐσχηματίζον εἰκόνας ἢ ἐπιγραφὰς, τὰ ὅποια ἐκόπτοντο μετὰ πολλῆς προσοχῆς διὰ ψαλίδων· ἐκεῖ ὑπῆρχον καὶ μεγάλα κλωθία, ὢν τὸ ἔδαφος ἐκαλύπτετο διὰ ψηφιδωτοῦ. Οἱ δὲ ἐντὸς αὐτῶν τῶν κλωθίων εὐρισκόμενοι κορμοὶ τῶν φοινίκων ἦσαν κεκαλυμμένοι διὰ ἐπιχρῶσων μεταλλικῶν πλακῶν. Εἰς τοὺς πόδας τῶν δένδρων ἀνέβλυζον δροσεραὶ ὕδατος πηγαί, διότι τὸ ἄκρον αὐτῶν τῆς εὐδομονίας διὰ τὸν ἀνατολίτην εἶναι ν' ἀναπαύηται ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν φοινίκων πλησίον διαιτυοῦ βύραος."

Κατὰ τὸν ἹΕ'. αἰῶνα, ὅτε ἐν Φλωρεντίᾳ οἱ ἔμποροι ἠγεμόνες καθάρθησαν διὰ τοῦ πλοῦτου αὐτῶν ν' ἀποκτήσῃσι πολιτικὴν ἰσχύν καὶ καλ-

λαισθησίαν, οἱ κήποι τῶν ἀρχαίων ἀνεγεννήθησαν εἰς νέαν ζωὴν. Ἐκ τῆς Τυσκάνιας μετεφευθῆθη ἡ διανοητικὴ ἀναγεννήσις εἰς Ῥώμην, εἶθαι ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς ἐσώζοντο ἀκόμη τὰ ἴχνη τῶν ἀρχαίων μεγαλοπρεπῶν ἐπαύσεων. Δύσκολον δὲν ἦτο νὰ ἐπισκευασθῶσι αἱ ἐπαύσεις αὐταί· οἱ καταπεσόντες κίονες ἐστήθησαν ἐκ νέου, τὰ μαρμαρίνα ἀναδρυτήρια ἐκαθαρίσθησαν, τὰ ἐν μέρει καταστραμμένα ὄβραγχευεῖα ἀνεκαταστήσαν, τὰ ὑπὸ τὸ χῶμα εὐρισκόμενα ἀγάλματα ἐστήθησαν πάλιν ἐπὶ τῶν ἀρχαίων αὐτῶν θάβρων, καὶ εἰς ταῦτα πάντα ὄδγητος εἶχον οἱ

ΑΙ ΠΗΓΑΙ ΤΟΥ ΡΗΝΟΥ.

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΙΣΙΔΟΣ.

φούζην και παρά τὸ Λαουφενδούργον σχηματίζει ὁ Ῥήνος τοὺς δύο ἰσοματοῦς καταρράκτας· αἱ ὄχθαι αὐτῶν εἶσι κατάφρατοι καὶ κεκοσμημένοι ὑπὸ πλείστον κοιμωσάτων καὶ μεγαλοπρεπῶν ἐπαύλων, ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων, παράγουσι δὲ τὸν γνωστὸν οἶνον τοῦ Ῥήνου, τὸ πολυτιμώτατον ποτῶν.

Ἡ ἡμέτερά εἰκὼν παριστᾷ τὰς πηγὰς τοῦ μεγάλου τούτου ποταμοῦ, τὰς, ὡς ἀνωτέρω εἵπομεν, κειμένας ἐν Ἑλβετία. Ἡ φύσις φαίνεται καὶ ἐν τῇ γενήσει τοῦ Ῥήνου ἠθέλησε νὰ δεῖξῃ ἄλλο τὸ μεγαλεῖόν του, διότι πράγματι ἡ θέσις, ἐν ἣ πηγάζει, εἶναι μία τῶν Ῥωμανικωτέρων θέσεων τῆς τοσοῦτον πλουσίας εἰς λαμπρὰς τοποθεσίας Ἑλβετίας.

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΙΣΙΔΟΣ ΕΝ ΦΙΛΑΙΣ ΤΗΣ ΑΝΩ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

(Μετὰ εἰκόνας, ἔρα σελ. 329).

Πρὸς νότον τῆς θαλάσσης ἐκείνης, ἥτις περιβαλλομένη ἀνατολικῶς μὲν ὑπὸ τῶν καρποφόρων τῆς Φοινίκης χωρῶν, πρὸς βορρᾶν δὲ ὑπὸ τῶν ὄρειων τῆς Λουκίας, τῆς Παμφυλίας καὶ τῆς Κιλικίας ἀκινήτων, ὑπεῖρξεν ἐν χρόνους ἀρχαιοτάτους τὸ πρῶτον στάδιον τῶν θαλασσιῶν ἄθλων τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, κεῖται ἡ Αἴγυπτος, χώρα εὐδαίμων, ἥτις γέννημα οὖσα τοῦ ποταμοῦ Νεῖλου καὶ τῆ ποταμῶ τούτῃ τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῆς ἀπέβουλε, ὑπεῖρξεν ἡ πρώτη χώρα, ἥτις περιῆλθεν εἰς ὕψιστον βαθμὸν πολιτισμοῦ, τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. Σκότος θαρβαρότητας θαθὺ ἐκάλυπτεν εἰσὶ τὰς ἐλληνικὰς χώρας, ὡς καὶ τὰς χώρας τῆς Δύσεως, ὅτε οἱ εὐτυχεῖς κάτοικοι τῆς πεδιάδος τοῦ Νεῖλου ἐκαλλιέργησαν ἦδη τὴν γῆν· τὰ δὲ λαμπρὰ καὶ κολοσιαῖα λείψανα τῆς τέχνης τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, τὰ μέχρι σήμερον διασωθέντα, μαρτυροῦσιν εὐχλότως περὶ τοῦ ὕψους θαυμάσιου τῆς ἀναπτύξεως, τῆς τέχνης καὶ τῆς βιομηχανίας τοῦ παναρχαίου ἐκείνου λαοῦ.

Αἴγυπτον ἐκάλεον οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες τὴν χώραν ταύτην ὡς καὶ τὸν ποταμὸν αὐτῆς, ἐν ᾧ οἱ ἐγγύριοι τὴν ἐκάλεον Chemi — τὴν μέλαιναν, ὡς μελαίνης οὗσης τῆς γῆς ἐκ τῶν χωμάτων, τὰ ὅποια προσερχόμενα ἐκ τῆς πλημύρας τοῦ ποταμοῦ καλύπτουσι αὐτήν.

Ἡ ἱστορία τῆς Αἰγύπτου ἀνέρχεται μέχρι τῆς 5^{ης} Πρ. Χρ. χιλιετηρίδος, καὶ εἰς 26 ἀνέρχονται αἱ δυναστεῖαι, αἱ ἀρχαῖαι ἐπ' αὐτῆς μέχρι τῆς ὑποδοουλώσεώς της. Τῆς 37^{ης} Πρ. Χρ. ἐκατοστατηρίδος ἀρχαῖοι εἰσέτι ἐπιγραφαὶ τινες, ἐν ᾧ αἱ μεγάλοι Πυραμίδες εἶναι ἔργα τῆς 36^{ης} καὶ 35^{ης} ἐκατοστατηρίδος. Ποικιλωτάτη πολυθεῖα ὑπεῖρξεν ἡ ἀρχαία τῆς χώρας θρησκεία, βασιλεῖς δὲ καὶ ἱερεῖς ἦσαν οἱ τῆς χώρας ἄρχοντες.

Ὁ φαεινὸς τῆς ἡμέρας ἀστὴρ ὁ Ἥλιος, ἤτο ἡ κυριωτέρα αὐτῆς θεότης, φέρουσα τὸ ὄνομα Ptah Ammon καὶ Ὁσίρις. Ἡ καρποφόρος γῆ, ἡ συντελοῦσα εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς χώρας, ἤτο ἡ σύντροφος θεὰ τοῦ Ἥλιου, καὶ Ἰσις τὸ ὄνομα, ὅφ' ὃ ἐλατρευέτο. Πλείστα ἄλλα δευτερεύουσα θεότητες ἀπέτελλον μετὰ τὸν οὖο κυριωτέρων θεῶν τὴν δυναστείαν τῶν οὐρανίων δυνάμεων, αἷτινες εἶχον ζωὰ τινα ἱερὰ. Μεγαλοπρεπέστατοι δὲ ναοὶ διασπαρμένοι ἀνὰ τὴν χώραν ἀπαύλων τὰς κατωκίας τῶν θεοτήτων τούτων, ἐν ᾧ παμμεγέθεις πυραμίδες καὶ εὐρύτατα ὑπόγεια ἐκάλυπτον τὰ σώματα τῶν ἀποθανόντων βασιλέων καὶ ἱερέων.

Κάτωθεν τοῦ μικροῦ καταρράκτου τοῦ Νεῖλου, παρὰ τὰ σύνορα τῆς Θεβαίδος καὶ τῆς ἀρχαίας Αἰθιοπικῆς γῆς, ἐν τῷ μέσῳ τῶν λιμναζόντων ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ, ἔκειτο ἡ ἀρχαία νῆσος

τῶν Φιλῶν, ἡ ἱερὰ τοῦ Ὁσίριδος καὶ τῆς Ἰσιδος, ἡ κατέουσα τοῦ Ὁσίριδος τὸ σῶμα, ἡ νῆσος, ἥτις ὑπεῖρξε τὸ μεγαλοπρεπέστερον τῆς Αἰγύπτου νεκροταφείων.

Τὸν ἀρχαῖον περὶ Ὁσίριδος καὶ Ἰσιδος μῦθον διηγείται ἡμῖν ὁ Πλούταρχος. Σφοδρὸς ἔρωσ συνέδωε τοὺς δύο θεοὺς καὶ πρὸ τῆς γεννήσεώς των· γεννηθέντες τέλειοι, ἐγένοντο οἱ εὐεργέται τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ μὲν Ἰσις ὡς ἐβούρεσα πρώτη τὸν σῖτον καὶ διδάσσα τοὺς ἀνθρώπους τὴν καλλιέργειαν αὐτοῦ, ὁ δὲ Ὁσίρις ὡς εὐρὸν τὴν χρῆσιν τῶν ἐργαλείων τῆς γεωργίας, τῆς ἀξίνης καὶ τοῦ ἀρότρου, καὶ διδάξας τὸ ζευγνύειν τοὺς ἀροτήρας βίας, εἰσαγαγὼν τὸν γάμον, τοὺς νόμους καὶ τὴν λατρίαν τῶν θεῶν. Εὐεργετήσας ὁ Ὁσίρις τοὺς κατοίκους τῆς πεδιάδος τοῦ Νεῖλου διὰ τῶν ἐφευρέσεων τούτων, ἀπέβηεν εἰς τὰ ἔξανα ὅπως ἐκπολιτίσῃ καὶ τοὺς λοιποὺς θνητοὺς οὐχὶ διὰ τῆς βίας, ἀλλὰ διὰ μέσων εἰρημικῶν, διὰ τῆς μουσικῆς καὶ τῆς θείας αὐτοῦ εὐχλωτίας. Ἀπαλθόντος τοῦ Ὁσίριδος, ὁ Τυφὼν, ὁ τοῦ Ὁσίριδος κακὸς ἀδελφὸς καὶ τὴν ὄψαν αὐτοῦ φθονῶν, ἀπεπειράθη ν' ἀφαρπάσῃ τὴν κυριαρχίαν τῆς χώρας· ἡ Ἰσις ὅμως, πιστὴ εἰς τὸν ἀπόντα σύζυγον, κατορθώσασε νὰ ματαιώσῃ τὴν ἀπέπειραν τοῦ Τυφῶνος. Ἀφ' οὗ δὲ μετὰ μακροχρόνιον ἀπουσίαν ὁ Ὁσίρις ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν χώραν του, ἐμφανεθῆν ὁ Τυφὼν ἐν ἐπιτύχῃ διὰ ὄλου τοῦ σκοποῦ του, καὶ κατασκευάσας λαμπρὰν κιβωτὸν ἐδόξλωσε τοὺς πάντας, οἱ θέλει δωροῦσι αὐτὴν ἐκείνη, οὗ τινοσ τὸ σῶμα πληρῶσαι ἐντελὸς αὐτῆν· μεταξὺ τῶν ἄλλων προσήλθε καὶ ὁ Ὁσίρις καὶ εἰσηλθὼν ἐντὸς τῆς κιβωτοῦ· ὁ Τυφὼν τότε βοηθούμενος ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν του ἔκλωσε τὴν κιβωτὸν μὲ τὸν ἐντὸς εὐρισκόμενον ἀδελφόν του καὶ τὴν ἔρριψεν εἰς τὸν Νεῖλον. Τὸ γεγονός τοῦτο μαθεύσα ἡ Ἰσις ἐλυπήθη σφόδρα καὶ ἀποκόψασα τὴν κόμην της καὶ ἐνούθεισα μέλαινα ἐνδύματα ἀπέβηεν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ σώματος τοῦ περιηλυμένου αὐτῆς συζύγου, τὸ ὅποιον μετὰ πολλὰς περιπλανήσεις εὐρύσασε μετέφραξεν εἰς Φιλὰς τῆς ἄνω Αἰγύπτου καὶ ἔθαψεν εἰς τὴν ἱερὰν νῆσον, ἔνθα καὶ ἐπὶ μακρὸν ἐτελοῦντο ἑορταὶ εἰς μνήμην τοῦ ἀποθανόντος θεοῦ.

Αἱ Φιλᾶι εἶναι ἡ μικροτέρα τῶν πρὸς βορρᾶν τοῦ καταρράκτου κειμένων νήσων, ἔχει πλάτος μὲν χιλιῶν περίπου ποδῶν καὶ μήκος τετρακοσίων, ἐκosomeτο δὲ ἐν τῇ ἀρχαιότητι διὰ πολλῶν ναῶν μετὰ λαμπρῶν πυλῶνων, στοῶν, θυρῶν καὶ ὀβελίσκων. Ἄγνωστος εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς οἰκοδομήσεως τῶν μεγαλοπρεπῶν μνημείων, ὅπως ἄγνωστος εἶναι καὶ ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν αἱ Φιλᾶι αἱ τῆ Ἀιθιοπία πρὶν ἀνήκουσαι προσετέθησαν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Σήμερον ἡ μικρὰ αὐτῆ νῆσος καλύπτεται ὑπὸ τοσοῦτων ἀρχαίων μνημείων, ὡς οὐδεὶς ἄλλος ἐν Αἰγύπτῳ τόπος, καὶ αἱ ἐπιγραφαὶ αἱ καλύπτουσι τοὺς τοίχους τῶν ναῶν, τῶν πυλῶν καὶ τοὺς ὀβελίσκους εἶναι τῶν χρόνων τῶν Φαραῶ, τῶν Πτολεμαίων καὶ αὐτῶν τῶν Ῥωμαίων αυτοκρατόρων. Δυστυχῶς οὐδεμία τῶν ἐπιγραφῶν τούτων ἀναφέρει περὶ τοῦ χρόνου τῆς ἀνεγέρσεως τῶν ναῶν· εἶναι ἐπιγραφαὶ ἀναθηματικαὶ καὶ ἀναμνηστικαὶ ἀπόντων φίλων καὶ συγγενῶν. Ἡ σειρά τῶν ἐν αὐταῖς ἀναφερομένων ἡγεμόνων περιλαμβάνει χρονικὸν διάστημα 542 ἐτῶν, ἀπὸ τοῦ 862 μέχρι τοῦ 180 Πρ. Χρ. Ἡ μεταγενεστέρη ὅμως αὐτῆ ἐποχὴ δὲν εἶναι καὶ ἡ τῆς ἀνεγέρσεως τῶν οἰκοδομῶν, διότι ὡς φαίνεται καὶ ὁ μέγας τῆς Ἰσιδος καὶ τοῦ Ὁσίριδος ναοὺ καὶ ἄλλα ἱερὰ εἶναι μᾶλλον ἔργα τῶν χρόνων τῶν Φαραῶ, καὶ μόνον ἐπεσκευάσθησαν εἰς μεταγενεστέραν ἐποχὴν, καὶ ὡς τοιαῦτα διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν. Ὁ μικρὸς ναὸς, οὗ τὰ εῖρησια κείνται ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς τῆς νήσου

πλευρᾶς φέρει τὴν ἐπιγραφὴν Πτολεμαίου τοῦ Εὐεργέτου, ὅσα εἶναι ἔργον τῶν 146—132 Πρ. Χρ. Ὁ δὲ μέγας πυλὼν ὁ ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τοῦ ναοῦ τῆς Ἰσιδος κειμένος, καὶ οὗ τὴν εἰκόνα παραθέσει σήμερον ὁ Ἑσπερος, φέρει μὲν τὸ ἱερογλυφικὸν σημεῖον τοῦ Νεκτανέβου, συγχρόνως ὅμως καὶ ἐπιγραφὰς τῆς ἐποχῆς Πτολεμαίου τοῦ Φιλομήτορος (180—164 Πρ. Χρ.), Πτολεμαίου τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Α' (107—90 Πρ. Χρ.), καὶ Πτολεμαίου τοῦ Αὐλῆτου (70—64 Πρ. Χρ.).

Ἡ ἀρχαία τῶν Φιλῶν πόλις ἔκειτο βορειο-ἀνατολικῶς τοῦ μεγάλου ναοῦ τῆς Ἰσιδος. Τεσσαρὲς ὀβελίσκοι διεσώθησαν ἐνταῦθα μετὰ σπουδαίων ἐπιγραφῶν· ἐκ τῶν ὀβελίσκων τούτων ὁ εἰς εἶναι τῆς ἐποχῆς Πτολεμαίου τοῦ Εὐεργέτου (170—117 Πρ. Χρ.), καὶ μετακομίσθη ὑπὸ τοῦ Αἰγυπτιολόγου Βελζονι εἰς Ἀγγλίαν, ὅπου εὐρίσκειται ἐν τῇ ἐπαύλει τοῦ προέδρου Βάγας. Τῶν ἀρχαίων ἐν Φιλαις ναῶν, στοῶν καὶ διαδρόμων σώζονται 120 στήλαι, ὧν ὀλίγαι μόνον κατέπεσαν, αἱ πλείστα ὅμως εὐρηγται ἐν τῇ ἀρχικῇ αὐτῶν θέσει.

Τὸ μέγιστον τῶν οἰκοδομημάτων, τὸ ἱερὸν τοῦ Ὁσίριδος καὶ τῆς Ἰσιδος, ἀποτελεῖ σύμπλεγμα διαφόρων οἰκοδομῶν, συνδεσμένων διὰ στοῶν καὶ τετραγώνων μεγάλων ἀδῶν. Τὴν πρώτην ἀλλῆν περιορίζει μικρὸς κορυφὸς ναῖκος, ὀμοιάζων καπνὸς τοὺς ἐλλήνων ναοῦς· διὰ τῆς δευτέρας ἀλλῆς ἔρχεται τις εἰς στοῶν συνισταμένην ἐκ δέκα στήλων ἀρίστης τέχνης καὶ ἐργασίας. Αἱ στήλαι αὗται διεσώθησαν σχεδὸν ἀνέπαφοι· ποικίλος χρωματισμὸς κοσμεῖ αὐτὰς ὡς καὶ τὰ ἐπιστήλια αὐτῶν. Διὰ τῆς στοῆς ταύτης εἰσερχεται τις εἰς τὸ τελευταῖον τμήμα τοῦ ἐκτεταμένου τούτου ναοῦ, εἰς οἰκοδόμημα ἀποτελούμενον ἐκ δώδεκα μικρῶν σκιαινῶν δωμάτων, ὧν αἱ τοιχογραφίαι σχεδὸν ἐντελῶς ἐφθάρησαν ὑπὸ τῆς ὑγρασίας· ἀδλαθῆς διεσώθη μόνον λαμπρὰ τῆς Ἰσιδος εἰκὼν, διότι τὸ τελευταῖον τῶν δωμάτων, ἐν ᾧ εὐρίσκειται ἡ εἰκὼν αὐτῆ, ἐκαλύπτετο ὑπὸ μικροῦ ναίκου ἐκ μονολίθου γρανίτου, ὃν ἀφῆρσαν ὁ Ἄγγλος πρόεδρος Σάλε. Ἐπὶ τῆς στήγης τοῦ τελευταίου τούτου οἰκοδομήματος ὑπάρχουσι οἱ τοιοῦτοι ἄλλων μικροτέρων δωμάτων, διασώζοντες ἴσσην ἀνθρωπομέτρον εἰδώλων ἐχόντων κεφαλὰς διαφόρων ζώων.

II. Περὲβόητος.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Εἰς τὴν εὐγενῆ προθυμίαν τοῦ Κυρίου Κλέωνος Ῥαγκαθῆ ὀφείλομεν τὸ κάτωθι ποίημα τοῦ ἀειμνήστου Ἡλία Τανταλιδοῦ, ὅπερ καθ' ὃ ἀνέκδοτον καὶ ἀγνωστον τοῖς πολλοῖς, ποῦ ἔχει τὸ ἐνδιαφέρον. Καὶ τὸ ποίημα μὲν τοῦτο δὲν ἐδουλοποιήθη ἴσῃ ἔνεκα καλῶς ἐνοουμένης λεπτότητος· σήμερον ὅμως, ὅτε καὶ ἐπὶ παρῆλθεν καὶ δυστυχῶς αἰ περιστάσεις ἐντὸς τοῦ μικροῦ τούτου τοῦ χρόνου διαστήματος μετεβλήθησαν, οἱ δὲ ἔπαινοι ἐλευθέρως δύνανται ν' ἀναγράφονται, προθύμως δημοσιεύεται ὡς ἐν τῶν ἐλλεικτῶν προϊόντων τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας.

Σ. τ. Δ.

Ο ΓΑΜΟΣ ΤΗΣ ΛΟΥΚΙΑΣ.

(Ἦγμος ὀφειλόμενος.)

Ἐκεῖθεν γὰρ ἐπιπλύνθῃ ὁ μέλλων χρόνος ἄμην ἐστρατήσῃ σὺν χροῖς ὅμως δὲ ἴδουσι δουλοῖς ἕλκων ἐπιμορφῶν τούτους.

Πινδ. Ὀλυμπ. 1Α', 9—13.

Τί λοιπὸν τὸ πρακτέον; οὐδ' ἐμπρὸς οὐτ' ὅπισθε. Μὲ κατέλαβεν αἴφνης ἡ μεγάλῃ σιγῇ. Σφαλερὸν νὰ λαλήσω, ἀπρεπέδες νὰ σιγήσω. Διπλοὶ φόβοι ἐντὸς μου καὶ διπλοὶ διαταγμοί. Νύμφη, νύμφη ἡ Λουκία! πρὸς τί ὄλλο καὶ ἔξω, Ἄχθος ἄλλως τὸν τόπον καταρροῦν καὶ πιέζον;

Τὸ νομιζέον μέλος παρ' ἐμοῦ, καὶ δικαίως, Ὁ νομιζὼν τῆς φιλιότητος κ' ἡ λαμπὰς ἀπατεῖ. Καὶ εὐχὴ μου καὶ εὐχὸς ἦσαν τοῦτο τὸ χρέος· Πρὶν ἢ ὅρα μ' ἐλέγξει ματαιάζον' αὐτή. Ἐτι παῖς, ἦτον θέλημα τῆς πρακτικῆς μου κρείττον. Νύμφη νῦν, ἀποθαίνει θέμα ὄλωσ' ἐκπλήκτων.

Πλὴν συγγνώμη· ἐνταῦθα πρόκειται τι καὶ μεῖζον. Ἴδου γάμος μοιραῖος ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν. Πᾶσαν τόλμην καὶ σθένος ποιητῶ ἀπελείψων. Καὶ πολλὰ πάντων ἦσαν εἶναι ἔργον ἑμὸν. Ἀπρηταῖο Πινδάρου δευτέρεια, ὅπως Ἀνελήξῃ τὰ λῖνα τῆς Κλωθῆς λεπτοσκοπῶς.

Τὴν ἀθάνατον οὗτος τοῦ Ἀπόλλωνος λόγαν ἠνθῆς ὦν, εἰς ἀρχαίην ἀνελὼν ἱερᾶν, Εἰς πυγὰς θαλασσῶν οὐδ' ἀνεδαῖκον τὴν Μοῖραν Τεχνομένην μακρόθεν τὴν παροῦσαν χαράν. Τῶν ὄσων τῆς Προνοίας ἴχνηστές ἐναίσις, Θὰ παρίστη τοῦ γάμου τὴν ἀξίαν ἐσθαίω.

Ναί, θὰ ἔλεγε πάντως, ἦτον θέσφατον, πάλαι Πᾶρ' αὐτῇ φιλοκρήνη ἐν Πιθῶνι φανέν. Ὅτι ἔμελλον δύο ἐν Ἑλλάδι μεγάλα· Φωτοῖς ῥίξαι εἰς δένδρον νὰ συνέλωσιν ἔν. Ὅπερ ἔσεται ῥίξα φῶτων ἄλλων κατόπιν θαμβήσόντων τῇ αἴγῃ καὶ Ἀσίαν κ' Εὐρώπην.

Ἡ πατρίς τοῦ Ὁμήρου κ' ἡ πατρίς τοῦ Ὀρφῆος Συνεληθόσαι ἐν θῆλυ ἐξελέγουσαν φῶς. Καὶ τὸ ἐν τούτῳ, Νύμφη, οὐ ὑπέρχεις θεδαίως Φαινὸν πνεῦμα, ἀκτίνας ἐκ θεοῦ εὐχέλως. Ἐαυτῆς ἐπώνυμος λυκαυγὴς σελασφόρον Βαλταζίδων γενέθλη καὶ Καραβοδώρων.

Φθονερὸν μὲν οἱ πάλαι ἀπεκάλουν τὸ θεῖον. Τοῖς θροῦτοῖς ἀπονομὸν φειδωλῆ τῇ χειρὶ· Εἰς φυχὰς πλὴν ἐκτάκτους, εὐφύχιαν δεικνύον. Ἀνεξάντλητον πλοῦτον δωρῶν πλημμυρεῖ. Ἐν τοιαύτῃ τεχνεῖσα τοῦ θεοῦ εὐδοκίη, Ἐπληρώθη χαρίτων ἡ νεῦσις Λουκία.

Τὸ φουζῶνον πρῶτον τὸ καρδίαν παιῖνον Ἀπεθῆλασε γάλα τῶν Γραφῶν, ὡς μαστῶν, Καὶ ὁ Βόσφορος εἶδεν ἔτι ἄπαρ παρῆνον Τῆς μεγάλης μητρός της ἐκμαγεῖον πιστόν. Ὄ! αἱ Μούσαι πρὸς κόσμον εὐδὺς ἦλθον τῆς κόρης Ἡν, Ἑλλάς, γηθούσους κόσμον σὺν ἐθεώρει.

Ἐπεσκέψαντο ταύτην ἐν καιρῷ φιλοφρόνως Καὶ ἀλλόθροσι Μούσαις ἐπεπερὶον λαῶν, Τευκωνίδες, Γαλλίδες κ' ἐξ αὐτῆς Ἀλκιβίωνος Προσκομιζόσασαι ἔτι παρ' αὐταῖς ἀγαθῶν. Ἀς ἡμεῖσ' αὐτοῖς παρ' αὐταῖς ἀπελθούσα, Ἀντ' ἁρίτων χάριν χαριέντους διδοῦσα.

Λέγε, Πινδάρη, λέγε, τί φοιτᾷς τὸ τέρας; Τινὸς τύχην ὑφαίνει ἡ πυθόχρητος παῖς; Ὑπὲρ τίνος δὲ αὐτῆ ἀριστέως εἰς γέρας Προητοῖμασται οὗτος ζῆλωτων κ' εὐπρεπέας; Ἔστιν ὅστις κινδύνου ἀνατλάς τοὺς ἐσχάτους, Διαδάρσας μύριους ἐπιτόνας θανάτους.

Εἶν' αὐτὸς τῆς ἑτέρας ῥίξῃς φῶς τὸ μοιραῖον, Ὅπερ εἶχον ἀνάψαι, δίκην ἄλλου πορσοῦ Ἡ πατρίς τῶν Βυρῶνων κ' ἡ πατρίς τῶν Τυρταίων Συνεληθόσ' ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ κλεινοῦ Ἥλιου. Ἐξεμαίευσαν ταύτην τὴν λογιάν αἱ Μούσαι, Συγγενεῖς ἐκ Πατέρων καὶ οἰκέτιδες οὔσαι.

Ἄν τὸ κάλλιστον ἄθλον ἦν αὐτῷ πεπρωμένον, Ἄθλους πρέπ' Ἡρακλείους νὰ τελέσῃ ὁ παῖς· Πρέπει ἕξος ἡρώων εἰς τὰς χείρας κραδαίνων Ν' ἀριστέωσῃ ἐν μάχαις καὶ θήϊνων τροπαῖς. Νὰ φανῇ πρέπει ἔργῳ Ἀριστιδίης τις νέος Τὴν καρδίαν μὲν Ἑλλήν, Ῥαγκαθῆς δὲ τὸ κλέος.

Ἴδου οὗτος ἐν μέσῳ τῶν τοῦ Ἄρωσι κλόνων Τῆς Σαδόδας ἡ νίκη δι' αὐτὸν εὐχέλως.

Πάντες κείνται πεισῶντες· τρεῖς γενναῖοι, τρεῖς μόνον Μάχων' ἔτι, καὶ τούτων αὐτὸς ἦτον ὁ εἰς. Ἦσο οὐ, Ἀριστιδίη, ὦ, πᾶ ἔβλαπες ποῖον Σοὶ ἡτόμας; ἡ μοῖρα ἀλλαχθὺ ἀριστείων!

Πλὴν εἰσὶ μὴ σπουδα· εἰν' ἀνάγκη καὶ ἄλλας Νικῶν δάφνας νὰ δρέψῃς, πρὶν θεῶθεν στεφθῆς. Οἱ πρὸς χάριτας οὗτοι κεκλημένοι μεγάλας, Δὲν μοχλοῦσιν ἐπάσαι, οὗτε στέφοντ' εὐδὺς. Ταλεσθῆτω δὴ πρῶτον ἡ μνηστῆρα ἔγκαίρων; Ἄλλ' ἐν τούτοις, οὐδ' ὄψις, οὐδὲ λόγος, οὐδ' ἔρωσ.

Τίς προμηθεῖρα ταύτην ἀδοκίμως πρόξει; Λέγε, κόνε τῆς Δίρκης, τὰς ὄδοις τῶν Μοιρῶν Ἡ θρασυπόνοσ νῆσος, ἥτις ἔρηβ νὰ πράξῃ; Ἔργον Ἄρωσι μέγα δι' ἀπάλων χειρῶν. Μάχων' ἄνδρας, γυναικας καὶ παῖδα ἐν Κρήτῃ. Καὶ τὸ τόλμημα Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην ἐκπλήκται.

Τὸ Ἀρκάδιον δ' ὅτε ἐκουσία πορίτις Μεσολόγγιον ἄλλο εἶχε δεῖξ' εἰς τὴν γῆν, Κ' ἡστεροσθήσαν ζῶντες οἱ ἀνδρῶτες τῆς Κρήτης, Γορρᾶν ἐπαφρᾶν ἡ πατρίς οἰωγῆν; Τῶν Ἑλλήνων συμπάντων ἡ πατρίς εἶναι μία Τῇ ἐλιπίδι, τῇ πίστει, τῷ νοῦ, τῇ καρδίᾳ.

Νεαρὸς τούτων Ἄναξ συναλγῶν ἀποστόλου; Εἰς τὰ κράτη τῶν δύο κόσμων πέμπει ταχὺς Πρὸς παρῶσασιν ζῶσαν συμφορὰς τῆς πανώλους Ἀπειλούσης καὶ νῆσον καὶ ψυχὰς ἀτυχεῖς. Καὶ αὐτὸς δὲ Κωρᾶνων ἀνιχνεῖων θαλάμου; Τῇ Ἑλλάδι αἰετοῦ ἀνεφρόντιζε γάμουσ.

Πανταχῆτροπος ἴσῃ, δευτέρως ἀγήρωσ, Ἐξαπτόρρον πνεῦμα τῆς Ἑλλάδος ὦκα Τὴν τοῦ Βάσιγτων χώραν σοὶ ἐξεῖλεν ὁ κληῖρος Ἐν συμκρῷ μέγας, ἔσον κ' ἡ Ἑλλάς, δρᾶμ' ἐκεῖ· Εἰς τὸν κόσμον ἐκείνον χρυσὰ ἔπη συνείρων Ῥαγκαθῆ, τὴν Ἑλλάδα, ὡς Ἀλέξανδρος σπείρων.

Μετὰ μόχθους ὁ πρέσβυς καὶ μερῖμνας αὐπνοῦς Τὰς τῶν Γάλλων Ἀθήνας καταφθάνει κληθείς· Τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος διασώζων πυρίπνοος, Πρὸς τοὺς ἔξωτους λοίτας φαίνεται Ἑλλήν εὐδὺς. Καὶ ἡ Κρήτη; Αἶ, τλήθῃ πολυθαύματος χώρα! Τῆς Προνοίας εἰσέτι δὲν ἐσῆμαν ἡ ὥρα.

Τρίτην ἔτι ὀφείλεις ἐντολὴν νὰ τελέσῃς, Ῥαγκαθῆ, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Βοσπόρου φανείς. Τῶν γειτόνων κοπιᾶσαι νὰ συνάγῃς τὰς χεῖρας· Ἐπὶ πέτρας εἰρήνων κρηπιδῶν φαινεῖς. Τῶν γειτόνων Ἀνάκτων ὄδς καὶ λάβε τὰς πίστεις, Καὶ ἐνταῦθα κληθῆσῃ πενθερὸς τῆς ἀρίστης.

Ἄλλ' ἴδου οἰσιμὸς μέγας· ὄλ' ἡ Δούσις μοκκαται Ἐξελεύτῃσεν αὖθις τοῦ πολέμου ὁ θῆρ. Δύο ἔθνη τὰ πρῶτα, Γερμανοὶ καὶ Γαλάται, Κατ' ἀλλήλων Ταρτάρου ἐξεστέγονται πῦρ. Δὲν ἠκούσθησαν πόποσ' οὐδ' ὀπίσεις τοιαῦται, Οὐτὰ μείζους ἀλώσεις, οὐτὰ νίκαι τσοσῶται.

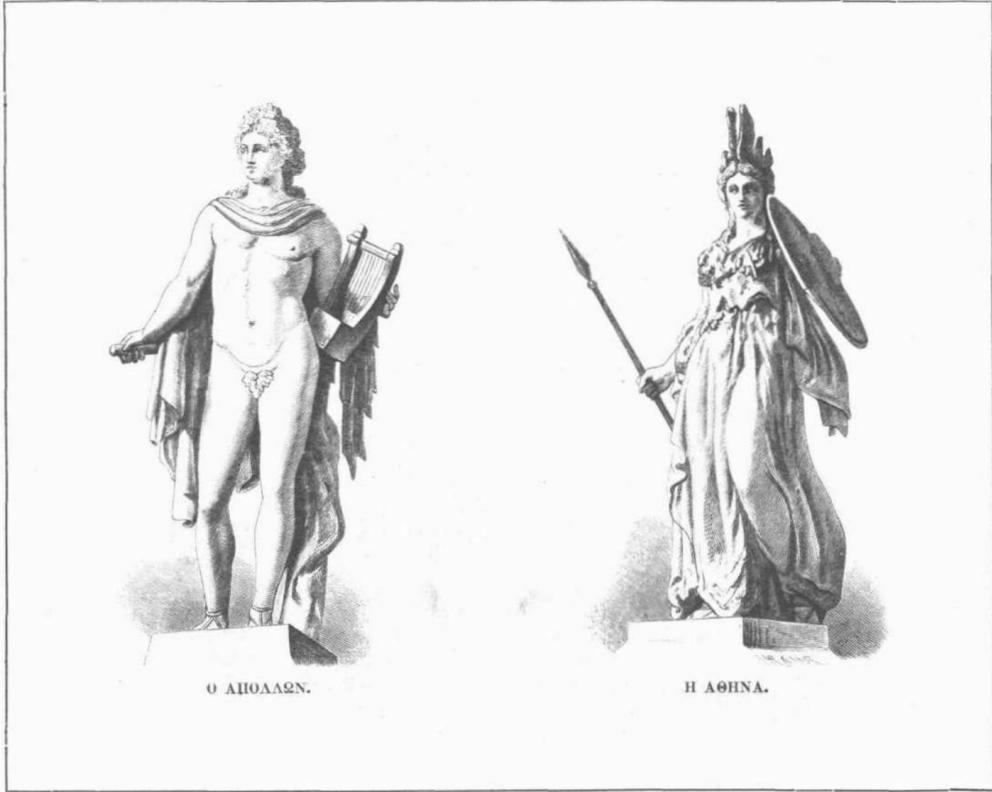
Εἰς τὸ ἔθνος στήθος τῆς Λουκίας τί τρέχει; Τί τὸ πῦρ τὸ καχλάτον καὶ ὁ θραῦν πάλμος; Τὰς κινήσεις ἰχνησῶν τῶν ταγματῶν προσέχει Ἀτενῆς εἰς τοὺς χάρτας φλογωπὸς οφθαλμοῦ. Στρατηγῶν ἐκαστήθῃσι πολυκέκρους ἐλθεσεις· Δὲν λαλεῖ, δὲν ἀκούει, εἰ μὴ μάχας καὶ θέσεις.

Κ' ἡγωνία ἐν πλήρει ἀθωότητι ἔτι, Ἄγνοοσα τῆ

Ὁ μέγας οὗτος σκοπὸς καθήγγια τὰ μέσα, τὰ ὅποια πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ μεταχειρίζετο. —
 Ἡ στέφει τῶν δύο αὐτοκρατόρων ἐτελέσθη μετὰ πλείστης ἑως ἐπισιμότητος καὶ ἐκτάκτου πομπῆς. Κατὰ τὴν ἐκ τῶν ἀνακτόρων εἰς τὸν καθεδρικὸν νῆον μετάβαινεν ὁ μικρὸς Ἰωάννης Λάσκαρις ἦτο ἔφιππος καὶ προσπορεύετο· ἔπιστο δὲ ὁ Μεγαλὸς Παλαιολόγος συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς ἐν ὄλῳ τῆς νεανικῆς αὐτῆς κάλλει καὶ τῆς πλουσίᾳ αὐτῆς στολῆς ἀπαstraπτουσης συζύγου

δεχθῆ τὴν ἐπιδοσαν τῆς στέφει. Προκειμένου περὶ ὑποδοχῆς πρεσβευτῶν, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γείνη αὕτη παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου, ὅστις διετέλει ἔτι ἐν παιδικῇ ἡλικίᾳ· τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνῆκε τῷ Παλαιολόγῳ. Ὁ Βαλδουῖνος, ὅστις ἤσθανε τὸν θρόνον τοῦ κλονιζόμενου καὶ τὸ σκήπτρον ἐκφύγον τῶν χειρῶν του, παρηκολούθει πρὸ καιροῦ μετ' εὐνοήτου ἐνδοιαφροντος πᾶν τὸ ἐν Ἀσίᾳ συμβαῖνον, διότι ἦνδαι καλῶς ὅτι ἐξ Ἀσίας ἐπείκειτο αὐτῷ ὁ μεγαλει-

νημένοι οἱ τὰ ὄψιστα ἀξιώματα φέροντες. Ἐν μέσῳ δὲ αὐτῶν ἴστατο ὁ Μεγαλὸς Παλαιολόγος, τὴν πλουσίαν αὐτοκρατορικὴν στολὴν φορῶν καὶ τὸ ἀπαstraπτον αὐτοκρατορικὸν διάδημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Πλησίον αὐτοῦ ἴστατο οἱ δύο αὐτοῦ ἀδελφοί, ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος, οἵτινες κατεῖχον τὰ πρῶτα ἀξιώματα παρὰ τῆ αὐλῆ· ἴστατο καὶ ὁ τοῦ Ἰωάννου Παλαιολόγου πενθερός, ὁ σεβάσμιος Τορνίκης, ὃν αἱ πρὸς τὴν χώραν μακροχρόνιαι ἐκδουλεύ-

Ο ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

Η ΑΘΗΝΑ.

του Θεοδώρου. Περισταχίζετο δὲ ὁ Παλαιολόγος ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν του καὶ τοῦ ἀχωρίστου φίλου καὶ ὄπαδου του Στρατηγόπουλου, τοῦ ὁποίου ὁ ὄφθαλμὸς προέδιδε τὴν χαρὰν, ὅφ' ἦς ἡ καρδία του ἐπληροῦτο.
 Καθ' ἣν στιγμήν ὁ πατριάρχης Ἀρσένιος ἐπέθετεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Παλαιολόγου τὸ χρυσοῦν διάδημα, ὁ Στρατηγόπουλος, ὅστις ἦτο ὄπισθεν αὐτοῦ, τῷ ἐφ' ἑθύρισε ἐν τῷ οὐ. "Καὶ εἰς τὸν Βόσπορον!" Καὶ ὁ Παλαιολόγος ἀπήντησε διὰ θλέμματος πλήρους ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ φίλου καὶ ὄπαδου του.
 Τὴν τελευταίαν τῆς στέφεισ διεδέχθησαν ἑορταὶ διάφοροι, θρησιαμαχίαι, θεατρικαὶ παραστάσεις, στρατιωτικαὶ παρατάξεις, χοροὶ καὶ διασκεδάσεις, ὧν μετέγεν ἡ πόλις ὀλόκληρος. Γενναίως κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ὁ Παλαιολόγος ἐδαπάνησε χρήματα, ὅπως καὶ ὁ πτωχότερος πολίτης καὶ ὁ τελευταῖος στρατιώτης λάθωσι μέρος εἰς τὴν χαρὰν, ὅφ' ἦς ἡ καρδία τοῦ ἡγεμόνος ἐπληροῦτο.
 Ὅτι ὅμως κυρίως ἐκίνησε τὸ ἐνδοιαφρόν του λαοῦ ἦτο ἡ ἀφίξις τῶν τριῶν πρεσβευτῶν, οἷς ὁ Βαλδουῖνος ἀπέστειλεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν αὐλὴν, καὶ οἷς ὁ Παλαιολόγος ἐπρόκειτο νὰ

περὶ κίνδυνος. Ζῶντος ἔτι τοῦ Θεοδώρου Λασκάρους εἶχεν ἐπανειλημμένως ἀποπειραθῆ νὰ συνάψῃ σχέσεις πρὸς αὐτὸν, ἐλπίζων διὰ τοιοῦτου φιλικῶ συνδέσμου νὰ ἐξασφαλίσῃ ἑαυτῷ τὸν θρόνον· ἀλλ' ὁ Λάσκαρις οὐδέποτε ἤθέλησε νὰ δεχθῆ τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ λατίνου αὐτοκράτορος καὶ τὰς προτάσεις αὐτοῦ. Χαίρων ἐπομένως ἔμαθεν ὁ Βαλδουῖνος τὸν θάνατον τοῦ ἐπιμονῶ αὐτοῦ ἀντιπάλου, καὶ ἀμέσως διανοήθη νὰ κάμῃ τὸ αὐτὸ διάδημα καὶ παρὰ τῷ διαδόχῳ αὐτοῦ, στηρίζων τὰς ἐλπίδας του ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν τρυφεράν του νέου ἡγεμόνος ἡλικίαν ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὰς ἐν τῇ ἑλληνικῇ αὐλῇ ἐπικρατούσας ἀντιζηλίαις καὶ βραδιουργίας.
 Ὁ Παλαιολόγος ἄμα ἀναγγελλθείσης αὐτῷ τῆς ἀφίξεως τῶν πρεσβευτῶν δὲν ἐμμήθη τὸν Λάσκαριν, ἀλλὰ διετάξεν ἀμέσως νὰ ἐνισχύσῃ αὐτοῦ βασιλικῶς ἐν τῇ πρωτεύουσά του καὶ νὰ χορηγήσῃ αὐτοῖς τὰς πρῶτας θέσεις κατὰ τὰς τελετάς. Συγχρόνως δὲ ὑπεσχέθη αὐτοῖς νὰ δεχθῆ αὐτοὺς ἐν τοῖς ἀνακτόροις καὶ νὰ μάθῃ παρ' αὐτῶν τί ἤθελεν ὁ φίλατος αὐτοῦ γείτων· νὰ τῷ ἀνακοινώσῃ διὰ τῶν ἀπεσταλμένων του.
 Ἐν τῇ εὐρείᾳ τοῦ θρόνου αἰθούσῃ ἦσαν συ-

σας ἔτι σεβαστώτερον καθίσταν· ἴστατο ὁ Ἰωάννης Ῥαούλ, ὁ υἱὸς τοῦ Ῥαούλ ἐκείνου, ὃν ὁ Θεόδωρος Λάσκαρις εἶχεν ἀυλάρχην του, ὁ Ἀλέξιος Φίλας καὶ τέλος ὁ πιστὸς Ἀλέξιος Στρατηγόπουλος ὁ στρατοπεδάρχης.
 Εἰς σημείον ὁδοῦν παρὰ τοῦ Παλαιολόγου ἠνεψύχη ἡ μεγάλη τῆς αἰθούσῃς θύρα, καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ Βαλδουῖνου εἰσῆλθον.
 Μετὰ θαθεῖαν ὑπόλησιν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα καὶ πρὸς τὴν συνοδείαν αὐτοῦ, ὁ πρεσβύτερος τῶν τριῶν ἀπεσταλμένων ἔλαβε τὸν λόγον.
 — Κραταυτάτα ἀναξ, εἶπεν· ἀπεσταλμένοι παρὰ τοῦ κυρίου καὶ βασιλέως ἡμῶν, τοῦ ἐνδοξοτάτου αὐτοκράτορος Βαλδουῖνου, ἐμφανιζόμεθα σήμερον ἐνώπιόν σου, ὅπως σὲ διασθεβαιώσωμεν περὶ τὸν εὐλακρινῶν αὐτοῦ πρὸς σὲ καὶ πρὸς τὴν χώραν σου αἰσθημάτων. Ὁ κύριος καὶ βασιλεὺς ἡμῶν μετὰ πλείστης ἑως χαρᾶς ἔμαθε τὴν εἰς τὸν θρόνον τῆς Νικαίας ἀνάρρησίν σου καὶ ἐπιθυμῆ νὰ συνάψῃ πρὸς σὲ θαυμάιον διαρκῶς φιλίας καὶ εὐλακρινῶς συμμαχίας. Ταυτοχρόνως δὲ ἐρχόμεθα καὶ διερμηνεῖς τῶν φιλικωτάτων αἰσθημάτων τοῦ λαοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅστις παρὰ τοῦ νέου αὐτοκρατορικῶ θρόνου προσδοκᾷ τὰς εὐνοικωτέρας συνεπείας

διὰ τὴν εὐμερίαν τῶν δύο ὁμοίων ἡμῶν κρατῶν.
 — Δύνασθε, ἀπήντησεν ὁ Παλαιολόγος, νὰ διασθεβαιώσῃτε τοὺς πολίτας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοὺς τε Ἕλληνας καὶ τοὺς Λατίνους, ὅτι ἀείποτε θέλωσι τύχει παρ' ἐμοῦ καὶ παρὰ τῷ ἐμῷ λαῷ τῆς εὐλακρινωτέρας συμμαχίας.
 — Ἦδη δὲ, βασιλεῦ, ἐξηκολούθησεν ὁ πρεσβευτῆς, ὁ κύριος ἡμῶν ἐνατείλατο ἡμῖν καὶ τὸ ἔξῃ. Γνωστὸν ὑπάρχει ὅτι ἡ πόλις Θεσσαλονικὴ ἀνήκεν ἀνάκθεν εἰς τὰς κτήσεις τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας καὶ ὑπετάσσετο εἰς τὸ σκήπτρον τῶν παρὰ τὸν Βόσπορον ἡγεμόνων. Συνεπείᾳ ὅμως ἀνεξηγήτου τινὸς παρεξηγήσεως ἡ πόλις αὕτη ἀπεχωρίσθη πρὸ ἐτῶν ἤδη ἀπὸ τοῦ κράτους τοῦ βασιλέως ἡμῶν, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἀπαιτεῖ νὰ τῷ ἀποδοθῆ ἄλλο ἢ Θεσσαλονικὴ καὶ ἡ παραλία μέχρι Κωνσταντινουπόλεως.

Σοβαρῶς συνεστάλησαν εἰς τοὺς λόγους τοῦτου αἱ ὄψεις τοῦ Παλαιολόγου. Καταπίπγων τὸ αἰσθημα τῆς ὀργῆς, τὸ ὅποιον ἤσθανε καταλαμβάνον αὐτὸν, ἀπῆντησε μετὰ ἐλαφροῦ μειδιάματος πλήρους πικρᾶς εἰρωνείας·
 — Ὁ κύριος καὶ βασιλεὺς ἡμῶν ζητεῖ λοιπὸν τὴν ἀπόδοσιν τῆς Θεσσαλονικῆς; Ἀλλ' ἡ Θεσσαλονικὴ εἶναι ἡ πόλις τῆς γεννήσεώς μου· τὴν Θεσσαλονικὴν ἐκυβέρνησεν ἐπὶ ἔτη πολλὰ ὁ πατὴρ μου, ὅστις καὶ ἐκεῖ ἀπέθανε καὶ ἐτάφη. Πῶς νὰ παραδώσω τοιαύτην πόλιν;
 Οἱ πρεσβευταὶ δὲν ἐνόησαν τὴν ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Παλαιολόγου εἰρωνείαν καὶ ἤλπισαν εὐκολώτερον νὰ παρακινήσωσιν αὐτὸν εἰς παραχωρήσεις. Διὸ καὶ ὁ πρεσβύτερος αὐτῶν εἶπε ἄλλο.
 — Δὸς ἡμῖν τουλάχιστον τὰς Σέρρας.
 — Τί λέγεις; ἀπήντησεν ἀποτόμως ὁ αὐτοκράτωρ. Τὰς Σέρρας; Ἀλλ' ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἔλαβον παρὰ τοῦ τρισευδύτου θεοῦ μου Βατάτση τὸ πρῶτόν μου ἀξίωμα· ἐκεῖ ἀνηγορεύθη στρατηγός, καὶ ἀγαπῶ τὴν πόλιν ταύτην ὑπὲρ πάσαν ἄλλην ἐν τῷ κόσμῳ πόλιν. Καὶ αὐτὴν ζητεῖτε νὰ παραδώσω; Οὐδέποτε!
 — Δὸς ἡμῖν λοιπὸν τὸν Βόλουρον; εἶπεν ὁ πρεσβευτῆς.
 Ὁ Παλαιολόγος ὄχι μόνον ἐλαφρῶς· τὸ πρόσωπόν του ἤρατο σαλευόμενον ὑπὸ τῶν μικρῶν ἐκείνων σπασμῶν τῶν προδιδόντων συνήθως τὴν ἐκρηξίν τῆς ὀργῆς.
 — Καὶ τὸν Βόλουρον ἀναγκάζομαι ν' ἀρνηθῶ ἡμῖν, εἶπε με φωνῆν τρέμουσαν. Παρὰ τὸν Βόλουρον ἐθήρυσσε τὰ ἄγρια τοῦ δάσους θηρία καὶ δὲν δύναμαι ν' ἀποξενωθῶ χώρας ἐν ἣ ἐλπίζω καὶ εἰς τὸ μέλλον νὰ ἐπιδοθῶ εἰς

τὴν ὄραϊαν καὶ ὕμνησιν τῆς θήρας διασκέδασιν.
 — Καὶ τί διανοεῖσαι λοιπὸν νὰ δώσῃς; ἤρωτησεν ὁ πρεσβευτῆς διὰ φωνῆς ἥτις ἐπρόδιδε τὴν ὀδονηροτέραν ἀνοπομνησίαν.
 — Οὐδὲν! ἀπήντησεν ὁ Παλαιολόγος μετὰ φωνῆς ἤχηρᾶς. Ἐὰν ὅμως ὁ αὐτοκράτωρ ἡμῶν καὶ κύριος ἐπιθυμῆ νὰ διάγῃ μετ' ἐμοῦ ὡς καλὸς γείτων, ὀφείλει ν' ἀπέχῃ τῶν ἀδικίων αὐτοῦ ἀπατήσεως καὶ ν' ἀποτίῃ εἰς ἐμὲ ἐτησίως γρη-

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΔΡΟΣΗΣ.
Ἕλληνα γλύπτει.

ματικῶν ποσῶν ἀνάλογον πρὸς τὴν ἐμπορικὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει κίνησιν. Ἄλλως, προσέθηκεν ὁ Παλαιολόγος ὄψων ἀπειλητικῶς τὴν χεῖρα, θὰ ἔχῃ τὸν πόλεμον, καὶ ἐστὶ θέσθαι ὅτι ἡ νίκη εἶσται ὑπὲρ τοῦ ἔχοντος τὸ δίκαιον. Ἰδοὺ ἡ τελευταία μου ἀπάντησις· αὐτὴν δύνασθε νὰ ἀναγγεῖλητε τῷ κυρίῳ καὶ βασιλεῖ ἡμῶν!
 Καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ Βαλδουῖνου ἀπεσώθησαν κεκυφότες καὶ σιωπηλοὶ τῆς αἰθούσῃς, ὁ δὲ Παλαιολόγος ἐπιβὰ τοῦ ἵππου του διέτρεξε μετὰ τῆς συνοδείας του τὰς ὁδοὺς τῆς Νικαίας, ἐν αἷς τὸ συνοδευόμενον πλῆθος ἐχαμέτισεν αὐτὸν δι' ἐνδοξίαν ἀγάπης καὶ σεβάσμου.

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΔΡΟΣΗΣ.
ΕΛΛΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ.
(Γενν. 1836, ἀποθ. 1882.)

Ὁ ἀμείλικτος θάνατος, ὁ τοσαύτας εὐγενεῖς ὑπάρξεις ἀποτόμως ἀποκόπτων, ἐστέρησε πρὸ μικροῦ τὴν Ἑλλάδα ἐνὸς τῶν διαπραπαστέρων αὐτῆς καλλιτεχνῶν, ἀνδρός, ὅστις ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐμπνεόμενος τῆς τέχνης πυρὸς ἐπέζηλον κατέλαβε θέσιν μεταξὺ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ γλυπτῶν.
 Ὁ Λεωνίδας Δρόσης, ὁ ἐν ἡλικίᾳ 46 μόλις ἐτῶν παρὰ τὴν Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας ἀποθανὼν, ἦτο πράγματι καλλιτέχνης, ἔχων τὴν φυσικὴν ἐκείνην κλίαν καὶ καλλιαισθησίαν, ἥτις εἶναι ἀπαραίτητος πρὸς παραγωγὴν ἔργου καλλιτεχνικοῦ. Ἐγενήθη ὁ Δρόσης ἐν ἔτει 1836 ἐν Ἀθήναις, ἔνθα καὶ διδάχθη τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐνεργεῖν νεώτατος ὡς μαθητῆς τῆς γλυπτικῆς ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ. Ἐπὶ ἑπταετίαν ἔλθον ἔμεινεν ἐν αὐτῷ, ἐκείστωθε θραβεύμενος καὶ τοσαύτας ποιῶν προόδους, ὥστε μαθητῆς ἔτι ὦν κατόρθωσε νὰ ἐκτελέσῃ ἐκ χαλκοῦ τὴν προτομὴν τοῦ ἐνδόξου ναυάρχου Μιαούλη. Μετ' οὐ πολὺ κατεσκεύασεν ἀνδριάντα τοῦ βασιλέως Ὀθωνος μετὰ τὴν βασιλικὴν στολὴν. Ἐκ τοῦ ἀνδριάντος τούτου ἐλήφθησαν ὅλαι αἱ σήμερον σωζόμεναι προτομαὶ τοῦ αἰμνήστου ἐκείνου βασιλέως. Εἰκόσαστής ἀπεστάλη ὁ Δρόσης εἰς Μόναχον ὡς ὑπότροφος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ συναγωνισθεῖς ἔλαβε τὸ πρῶτον θραβεῖον καὶ μετάλλιον διὰ τὸ ἐν τῷ ὄραϊον ἀγάλματι τοῦ Δαυΐδ, οὗ τὴν χαλκογραφίαν εἰς πολλὰς χιλι-

άδας ἀντιτύπων ἐκδοθεῖσαν πάντες εἶδον καὶ θαυμάσαμεν. Ἀφ' οὗ ἐπὶ τετραετίαν ἔμεινεν ἐν Μόναχῳ, προστατευόμενος ὑπὸ τοῦ θαυάνου Σίμωνος Σίνα μετέβη εἰς Λονδίον, εἰς Παρισίους καὶ εἰς Ῥώμην, ἔνθα ἐσώτησεν ἰδιαιτέρον σπουδαστήριον καὶ διήνευσε τὰ καλλίτερα ἔτη τοῦ καλλιτεχνικοῦ αὐτοῦ βίου, καλλιτεχνήσας τὴν περίφημον αὐτοῦ Πηγελοπῆν, ἥτις καὶ κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1867 ἔκθεσιν τῶν Παρισίων ἐθραβεύθη διὰ χρυσοῦ μεταλλίου. Ἐν Ῥώμῃ ἐποίησε καὶ τὸν Ἀχιλλέα, τὸ λαμπρὸν ἀέτωμα τῆς ἐν Ἀθήναις Συναίας Ἀκαδημίας, τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον, τὸν Διόνυσον, τὸν Σάτυρον, τὴν Σαφῶ καὶ ἄλλα ἀγάλματα, τὰ ὅποια ἐκτελέοντα ἐν Βιέννῃ ἐφείλκυσαν τὴν προσοχὴν τῶν εἰδημόνων καὶ ἐθραβεύθησαν, ὁ δὲ Ἕλληνα καλλιτέχνης ἐτιμήθη διὰ παρασήμου ὑπὸ τῆς αὐστριακῆς Κυβερνήσεως. Τῷ 1868 ὁ Δρόσης προσεκλήθη εἰς Ἀθήνας ὡς καθηγητῆς τῆς γλυπτικῆς ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ. Φλεγόμενος ὑπὸ ἀκραίονος ζήλου καὶ ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τῆς πατρίδος του

ἐγκατέλιπε τὴν Ῥώμην παροῶν τὸ ἴδιον αὐτοῦ συμμέρον, καὶ ἐπέστειλεν εἰς Ἀθήνας, ἔνθα ἐπεδόθη μετὰ πλείστης πόλιν προθυμίας εἰς τὰ ἔργα του. Ἐν ἔτει 1872 διαγωνισθεὶς διὰ τὸ Βασιλικὸν μνημεῖον ἔλαθε τὴν ἐντολὴν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Βαρθάκη (ὑπερφυσικοῦ μεγέθους) μετὰ τεσσάρων ἀλληγοριῶν (τῆς ἐλευθερωθείσης Ἑλλάδος, τῆς Ἱστορίας, τῆς Σκέψεως καὶ τῆς Ναυτιλίας), ἐπρόφρασε δὲ σχεδὸν νὰ τελειώσῃ εἰς μάρμαρον τὸ ἐπίπικον τοῦτο καὶ θαυμαστὸν ἔργον. Ἐκ τῶν τελευταίων ἔργων του εἶναι τὰ δύο μεγάλα ἀγάλματα τῆς Συναίης Ἀκαδημίας (τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀθηνᾶς), ὧν τὰς εἰκόνας παρατιθέμεθα, καὶ ἐν προπλάσματι τὰ ἀγάλματα τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Πλάτωνος, τὰ ὅποια θέλουσι κοσμηθεῖν τὰ προπλάσματα τῆς νέας Ἀκαδημίας. Ἀπὸ τριετίας εἶχε λάθει τὴν ἐντολὴν νὰ ἐπεξεργασθῇ τὸ μνημεῖον τοῦ Καποδιστριακοῦ ὑπερφυσικοῦ μεγέθους, τὸ ὅποιον μέλλει νὰ στηθῇ ἐν μιᾷ τῶν πλατειῶν τῆς Κερυράρας, ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ κατάσταση τῆς υγείας του δὲν τῷ επέτρεψε νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον τοῦτο, τὸ ὅποιον ἐν κομμοτάτῳ προπλάσματι ὄν θέλει ἐκτελεσθῇ παρὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

Αἰσθανόμενος ὁσημέραι ἐκλιπούσας τὰς δυνάμεις του μετέβη εἰς τὴν ἀγαπητὴν αὐτῷ Νεάπολιν, ἐλπίζων ὅτι ἐκεῖ ἤθελεν ἀναλάθει, ἀλλ' ἔλαι αἱ περιποιήσεις, ὅλα τὰ μέσα τῆς ἐπιστήμης δὲν κατόρθωσαν νὰ σώσωσιν αὐτόν. Ἡ σκληρὰ εἰσαρτημένη ἐξήτει ἐπιμόνος τὸ θῆμα τῆς, καὶ τῇ 6/18 τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου ὁ ἀτυχὴς καλλιτέχνης ἔκλεισε διὰ παντός τοὺς ὀφθαλμούς του, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὸν τάφον τὴν λύπην ὅτι δὲν κατόρθωσε ν' ἀποπερατώσῃ ὅλα τὰ ἔργα, τὰ ὅποια εἶχεν ἀρχίσει. "Ἄς τελειώσω τὰ ἔργα μου, ἀνεύρατον ἐπανειλημμένως ἐν τῇ ἀσθενείᾳ του, καὶ ἂς ἀποθάνω ἔπειτα!" Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐσχάτη αὕτη παραγορὴ δὲν τῷ ἐδόθη. Ἐκ τῶν ἔργων του καὶ ἐκ τῆς εἰς τὴν τέχνην του ἀδόλου ἀφοσιώσεως του ἕκαστος δύναται νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ὁ Λεωνίδας Δρόσῃς ἦτο καλλιτέχνης κατὰ τὴν εὐγενεστέραν τῆς λέξεως ταύτης σημασίαν. Ἀλλὰ καὶ ὡς ἄνθρωπος ἐκκοσμητὸς διὰ πλείστον ὄσων προτερημάτων. Ἀπόδειξις τοῦτου ἔστω ὅτι ἡ νεαρὰ αὐτοῦ σύζυγος, τὸ γένος Μίξη, τοσοῦτον τὸν ἠγάπα, ὥστε μόλις ἐπὶ ἓνα μῆνα ἐπέζησεν αὐτόν, καὶ προσβληθεὶσα ὑπὸ βροσιπέλατος παρεκλούθησεν εἰς τὸν τάφον ἐκεῖνον, μεθ' οὗ ἐν τῷ βίῳ τοσοῦτον ἀδιάρρηκτως ἦτο συνδεομένη.

Ἐν τῇ προσώπῳ τοῦ Λεωνίδα Δρόσῃς ἡ νεαρὰ ἑλληνικὴ τέχνη ἀπόλλοσε πιστὸν καὶ ἀφωσιωμένον αὐτῇ ὄπαδόν, καλλιτέχνην, ὅστις ἐπὶ πολλὰ ἀκόμη ἔτι εὐδοκίμως ἤδυνάτο νὰ ἐργασθῇ. Οὐδ' ἤρτων ὅμως καὶ τοὶ πρόωρος ἀποθανὼν ὁ Δρόσῃς ἐδόξεως τὴν ἑλληνικὴν γλυφίδα, ἐπιδιδώσκων πάντοτε τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς καὶ μὴ ἀποσπόμενος ὑπὸ ζέων τῇ τέχνῃ ἀντικειμένων, τὰ ὅποια καὶ τὴν καλλιαισθησίαν συνήθως καταστρέφουσι καὶ τὴν παραγωγικὴν τοῦ ἀληθοῦς καλλιτέχνου δύναμιν χαλαροῦσιν. Δικαίως ἐπομένως τὸ ὄνομα τοῦ Λεωνίδα Δρόσῃς διατηρηθήσεται μετὰ τῶν δοκιμωτέρων καλλιτεχνῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

Κατὰ τὸ λήξαν δεκαπενθήμερον ἡ ὄψις τῆς πολιτικῆς σκηνῆς δὲν μεταβλήθη οὐσιωδῶς. Ἡ

πολιτικὴ διατελεῖ ἐν γένει εἰς ἤρεμον κατάστασιν.

Ἐν Ἑλλάδι ἐξακολουθοῦσιν αἱ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους συζητήσεις τῆς Βουλῆς. Κατὰ τὰς τελευταίας μάστιχα ἡμέρας σπουδαῖα ἔλαθον χωρὶν ἀγορεύσεις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου καὶ ἐκ μέρους τῆς κυβερνητικῆς μεριδῶς καὶ ἐκ μέρους τῆς ἀντιπολιτευσεως. Καθ' ὅσον δὲ δύναται τις νὰ κρίνῃ ἀπὸ τούδου, καὶ ἐν τῇ ψήφισι τοῦ προϋπολογισμοῦ τὸ ὑπουργεῖον θέλει ὑπεριστάσει, ἂν μάλιστα λάθῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τινὰ ὑπὸ τῆς ἀντιπολιτευσεως προτεινόμενα μέτρα πρὸς πραγματοποιήσιν τοῦ τοσοῦτον ἀναγκαίου κατὰ πρακτικὸν ἰσοζυγίου. — Εὐαρεστώτεροι ἀγγέλλονται εἰδήσεις ἐξ Ἀθηνῶν περὶ τῆς υγείας τοῦ κ. Κομμουνόπουρου, καὶ ἤρξαντο ἀναρπαινόμενοι ἐλπιδῶς περὶ διασώσεως αὐτοῦ. Ἄγνωστον εἶναι εἰσέτι κατὰ πόσον αἱ ἐλπιδες αὗται θέλουσι πραγματοποιηθῆναι ἐὰν ὅμως ὁ διαπρηπὴς πολιτικὸς ἡμῶν ἀνὴρ διαφύγῃ τὸν ἐπαπειλούμενον αὐτὸν κίνδυνον, ὃν ὀφείλῃ τοῦτο ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἀρίστην αὐτοῦ κρίσιν. — Λέγεται ὅτι ὁ βασιλεὺς ἡμῶν θέλει παρεμβῆ ἀυτοπροσώπως εἰς τὴν ἐν μὲν Μαίφῳ ἐν Μόσχῃ τελεσθησομένην στέψιν τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας, ὅστις εἶναι, ὡς γνωστόν, γαμβρὸς του ἐπ' ἀδελφῷ.

Ἐν Γαλλίᾳ τὸ ὑπουργεῖον Φερρὺ ἤρτα νίκην ἐπιφανῆ ἐν τῇ βουλῇ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ πολιτεύματος, ἣν ἐξήτει ἐπιμόνος ἡ ἀντιπολιτευσίς. Κατὰ πόσον ἡ ἐπιτυχία αὕτη τοῦ ὑπουργεῖου θέλει εἶσθαι διαρκής, εἶναι ἀδύνατον, καθότι ἐν Γαλλίᾳ τὰ πράγματα ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν μεταβάλλουσιν ὄψιν.

Ἐν Ἀγγλίᾳ τὰ πνεύματα εἰσὶν εἰσέτι ἐπισηκολημένα ὑπὸ τῆς δίκης τῶν Ἰρλανδῶν δολοφόνων. Ἐσχάτως ἐπιστεῖσθαι ὅτι ἡ ἀγγλικὴ ἀστυνομία κατόρθωσε νὰ συλλάβῃ ἐν Παρισίῳ τὸν ἀρχηγὸν τῶν Ἰρλανδῶν ἐπαναστατῶν, τὸν γνωστὸν ὑπὸ τὸν ἄριθμὸν 1. Ἀλλ' ἐκ τῶν γενομένων ἀνακρίσεων ἐξάγεται ὅτι ὁ ὡς τοιοῦτος συλληφθεὶς BRYANT δὲν εἶναι τὸ ζητούμενον πρόσωπον. Ὁ τοῦς Ἰρλανδοῦς καταγγεῖλας CAREX, ὅστις ἦτο δημοτικὸς σύμβουλος τοῦ Δουβλίνου, ἀπελύθη τῆς θέσεως ταύτης, διότι ὡς σπυρογὸς καὶ καταδότης δὲν θεωρεῖται κατάλληλος νὰ κατέχῃ τοιαύτην θέσιν. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι τὸ δημοτικὸν τοῦ Δουβλίνου συμβούλιον σύγκαιται ἐκ μελῶν, συμπροσθέντων πρὸς τοὺς ὑπεραριστὰς τοῦ ἀρχαιολογικοῦ ζητήματος καὶ ἐν μέρει διατελούντων καὶ ἐν προσωπικαῖς πρὸς αὐτοὺς σχέσεσιν. — Ὁ πρωθυπουργὸς Γλαδστων ἀναπαύσει ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἐν Κάννας τῆς Γαλλίας ἐπέστρεψεν ἤδη εἰς Λονδίνον καὶ ἀνελάθει τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργεῖου. Ἐν Παρισίῳ εἶναι διέτριψεν ἐπὶ δύο ἡμέρας ἐπισκεψθεὶς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας καὶ τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν, μεθ' οὗ ἐπὶ ὄραν σχεδὸν συνδιελέθη.

Ἐν Βερολίμῳ ποικιλοτρόπως σχολιάζεται ἡ προχθὲς δεκτὴ γενομένη παραίτησις τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ, στρατηγοῦ ΚΑΜΕΚΕ, ὅστις ἀπὸ δέκα ἡδὴ ἐτῶν διετέλει ἐν τῇ ὑψηλῇ ταύτῃ θέσει. Φαίνεται ὅτι ὁ στρατηγὸς ἐθεώρησεν ἑαυτὸν προσβεβλημένον ὑπὸ αὐτογράφου ἐπιστολῆς, ἣν ὁ αὐτοκράτωρ ἀπήλυθεν ἐσχάτως τῷ στρατάρχῃ Μόλτκε καὶ ἐν ἧ μετὰ πολλῶν ἐπαίνων ἐκφράζεται περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ χωρὶς οὐδὲ μείναι νὰ ποιῆται τὸ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν. Διάδοχος τοῦ ΚΑΜΕΚΕ διορίσθη ὁ στρατηγὸς BRONSART, ὅστις κατὰ τὸν τελευταῖον γαλλο-πρωσσοικὸν πόλεμον ἦτο μέλος τοῦ γενικοῦ τῆς Πρωσίας ἐπιτελείου. — Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς τελετῆς τοῦ ἀργυροῦ γάμου τοῦ πρίγκιπος διαδόχου, ὁ αὐτο-

κράτωρ τῆς Γερμανίας ἀπένευσε τῷ ἐν Βερολίμῳ εὐρισκομένῳ πρίγκιπι τῆς Οὐαλλίας τὸν τίτλον στρατάρχου, παραδόμενος αὐτῷ ἰδιοχείρως καὶ τὴν στρατηγικὴν ῥάβδον, τὸ σύμβολον τοῦ ἡγελοῦ στρατιωτικοῦ ἀξιωματοῦ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Μεγάλα ἄλλατα ἐποιήσατο ἡ ὕψωσις τῶν ἀξιών κατὰ τὸ λήξαν δεκαπενθήμερον, ὡς θέλουσα τρόπον τινὰ νὰ ἐπανορθώσῃ ὅσα ἡ ἐκπτώσις ἐπὶ πολλοῦς μῆνας ἐπέφερα ζημίαι. Πλὴν κατώρθωσε τοῦτο: Καθ' ἡμᾶς οὐχί, διότι ἂν λάθωμεν ὑπ' ὄψιν τὰς πολλὰς ἀναγκαστικὰς ἐκποιήσεις, τὴν κατάληξιν τῆς πίστεως καὶ τὴν ἐκρηξίν μεγαλειτέρων καὶ μικροτέρων χρεωκοπιῶν, θέλουμεν τάχιστα ἐννοήσαι ὅτι ὅτι καλὸν παρήγγαεν ἡ ὕψωσις, εἶναι ἐλάχιστον ἀπέναντι τοῦ κακοῦ, τὸ ὅποιον ἐπήνεργεν ἡ ἐπὶ τρεῖς καὶ πλέον μῆνας διαρκήσασα ἐκπτώσις.

Οἱ Παριῖοι, τὸ κέντρον πάσης χρηματιστικῆς κινήσεως, ὑπέβη καὶ πάλιν ἡ μητρόπολις τῆς ὑψώσεως, ἥτις κυρίως ἐξεφράσθη ἐν τοῖς γαλλικοῖς ἡμερησίοις. Ἀλλὰ πῶς κατορθώθη ἐν τῷ ἀνόμῳ ἐδάφει, ὅπου οἱ Παριῖοι παρεῖχον ἐπὶ πολὺ εἰς τὸ χρηματιστήριον, ν' ἀναφυῖ καρπὸς δόκιμος; Τοῦτο κατορθώθη διὰ τῆς μετατροπῆς τοῦ οὐγγρικοῦ δανείου, ἐπιχειρήσεως ἥτις, ἀφ' οὗ ἐπὶ ἐν ὀλόκληρον ἔτος ἔβρισε παρημελημένη, ἀνεφάρη πάλιν εἰς τὸν ὀρίζοντα. Ἐκατομμύρια πολλὰ τοῦ δανείου τούτου κατεῖχεν ἡ ἰσχυρὰ ὁμάς Ῥόταχιλδ — Ἀυστριακὴ πιστωτικὴ Τράπεζα, ἀλλὰ πρὸς εὐλογίαν τῆς ἐπιχειρήσεως διεξαγωγῆν ἀπετίτο αὐτῆσι εἰς τὰς ἀξίας. Ἐπιμόνον λοιπὸν ἦτο τὴν ὕψωσιν ταύτην νὰ ὀθήσεται τὰ μεγάλα πιστωτικὰ καταστήματα. Τοῦτο ἰδόντες οἱ μικροὶ ἤρξαντο ὀρθοῦναι καὶ οὗτοι, καὶ οὗτω περὶ τὸ τέλος τοῦ Φεβρουαρίου ἐπῆλθεν ἡ καταπληκτικὴ ὕψωσις, ἥτις μετεδίδθη ἐκ Παριῖου εἰς τὰς ἄλλας ἀγοράς, καὶ μόλις κατὰ τῆς τελευταίας ἡμέρας κατὰ τι ἐμετριάσθη.

Ἡ Βιέννη διῆλθεν ἐπίσης ἡμέρας ζωηρᾶς κινήσεως ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ. Ἡ ἀυστριακὴ πιστωτικὴ Τράπεζα ἐδημοσίωσεν τὸν ἰσολογισμὸν τῆς τοῦ μέρους εἰσὶν εἰσορ. 15 (ἦτοι 9 3/8%) ἐπὶ ἐκάστης μετοχῆς ἀξίας 555 μαρκῶν. Τὸ μῆρομα τοῦτο εἶναι μὲν μικρότερον τοῦ περυσίου, τὸ ὅποιον ἦτο 17 φιορ. Ἀλλὰ τὸ χρηματιστήριον δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν ἡ τὸ μέλλον, καὶ τὸ μέλλον διὰ τῆς μακρῆς λέξεως "Μετατροπῆ τοῦ δανείου" ἐμφανίζεται ῥοδόχρουν καὶ πλήρες ἐλπίδων.

Ἐν Βερολίμῳ τὸν ἀντικείμενον ὁ ἰσολογισμὸς τῆς Προεσφλητικῆς Ἐταιρίας μετὰ τὸ μῆρομα 10 1/2% (ἀπέναντι τοῦ περυσίου 11 1/2%) ἐπέφερε δυσθυμίαν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ. Ἐν Βερολίμῳ φαίνεται προπαρασκευαζόμενος ὁ ἀντιπερισπασμὸς κατὰ τῆς τελευταίας ὑψώσεως.

Τὸ χρηματικὸν ἄφρονον ἡ Ἀγγλικὴ Τράπεζα κατέβησεν τὸν τόκον τῆς προεσφλητικῆς ἀπὸ 3 1/2 εἰς 3%.

Ἀπομνημονεύματα βασιλόπαιδος. Πρό τινος ἐξεδόθη ἐν Δρέσδῃ βιβλίον μεγάλως κινήσαν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ὡς ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ συγγραφέαντος αὐτὸ καὶ ὡς ἐκ τοῦ περιεχομένου. Φέρει τὸ βιβλίον τοῦτο τὸν ἀπλόον τίτλον "Ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων βασιλόπαιδος." Συγγραφεὺς δὲ αὐτοῦ εἶναι ἡ πριγκίπισσα Ἀμαλία τῆς Σαξωνίας, ἀδελφὴ τοῦ ἀποθανόντος λογιῶ βασιλέως Ἰωάννου, τοῦ

μεταφραστοῦ τοῦ Δάντου. Ἡ πριγκίπισσα Ἀμαλία, γυνὴ κοσμομένη δι' ἐξόχον ἀρετῶν καὶ μέχρι τέλους τοῦ βίου τῆς πρώτιστον αὐτῆς ἔχουσα μέλημα τὴν περιθαλπίαν τῶν ἐνδοῶν, ἦτο ἕτονος δραματικῆς ποιήτρια. Ἐκ νεαρῶτατης ἡλικίας ἀσχοληθεῖσα κυρίως εἰς τὴν μουσικὴν ἤρτα ἀπὸ τοῦ 16^{ου} αὐτῆς ἔτους τολίουςα μελοδράματα, παρασταθέντα ἅπαντα ἐν τῷ στενωπῷ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας κύκλῳ. Κατόπιν δὲ ἐπεδόθη ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν δραματικὴν ποίησιν, καὶ μέχρι τοῦ ἔτους 1845, ὅτε ἔπαυσε πλέον γράφουσα, ἐποίησεν εἴκοσι δράματα (τραγωδίαι καὶ κωμωδίαι), διδασθέντα μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας ἀπὸ σκηνῆς ἐν Δρέσδῃ, ἐν Βερολίμῳ, ἐν Μονάχῳ καὶ ἐν Βιέννῃ. Τὰ δραματικὰ αὐτῆς προΐονται διακρίνοντα διὰ τὴν ἀφέλειαν τοῦ ὄρου, διὰ τὸ ἐπιμελημένον τῆς γλώσσης καὶ διὰ τὰ εὐγενῆ αἰσθητικὰ, δι' ὧν ἐξήτει ἡ βασιλέπισσι νὰ ἐξευγενίσῃ τὸν λαόν. Ἡ πριγκίπισσα Ἀμαλία ἔμεινε ἄγαμος, ἠσθάνετο δὲ καὶ ἀποστραφὴν κατὰ τοῦ γάμου. Τοῦτο καταφαίνεται καὶ πολλοῦ τῶν ἐκδοθέντων αὐτῆς Ἀπομνημονευμάτων. Οὕτω, ἀφηγητομένη τὴν ἀποτυχίαν τῶν ἐν ἔτει 1817 γενομένων διαπραγματεύσεων περὶ συζεύσεως αὐτῆς μετὰ τοῦ διαδόχου τοῦ θρόνου τῆς Αὐστρίας, ἐπιλέγει: "Δόξα τῷ Θεῷ. Ὁ ἀρραβὼν ἐματαιώθη· ὁ γάμος οὗτος θὰ ἦτο δι' ἐμὲ ἡ δυσκολώτερος θυσία, ἣν θὰ προσέφερον εἰς τὴν οἰκογενεῖάν μου." Ἐν τινι κωμωδίᾳ αὐτῆς πάλιν εὐρηται ὁ ἔξης διάλογος. — "Ἐν τῷ βίῳ ὑπάργει καὶ ἄλλῃ εὐτυχία ἐκτὸς τοῦ ἔρωτος. — Καὶ τίς; — Ἡ χαρὰ ἐπὶ τῇ εὐδομονίᾳ τῶν ἄλλων." Ἡ ἐνάρτεος αὕτη γυνὴ, ἡ καταστάσα ἡ θεῖα Πρόνοια τῶν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Σαξωνίας θυσοχόν, ἀπέθανε τῇ 18 Σεπτεμβρίου 1870 ἐν ἡλικίᾳ 76 ἐτῶν.

Μεταναστεύσεις πτηνῶν. Ἰδοὺ περίεργον φαινόμενον ἀποδεικνύον πιστικῶτα πόσον ὀφελίμων εἶναι νὰ λαμβάνονται μέτρα σόντακα πρὸς διατήρησιν τῶν ἐντομοφθόρων πτηνῶν, τῶν τοσοῦτον ὀφελίμων τῇ γεωργίᾳ.

Τὸ ἀγγλικὸν ἀτυόπιον Tintern-Abbey ἀνεχώρησε κατ' αὐτὰς ἐκ Λονδίνου διεσπυρόμενον εἰς Νέαν Ζελανδίαν καὶ κομίζον 12 χιλιάδας πτηνῶν, ἐν οἷς κοσούφους 100, πυραλίδας 100, ψάρους 100, σπίνους 140, ἀκανθίδας (καρδερίνιας) 100, κρηβολόγους 170, πέρδικας 110, ποργίτας (σπουργίτας) 150 κτλ. Τὰ πτηνὰ ταῦτα ἄμα φθάσαντα εἰς τὸν πρὸν ἂν ὄρον θέλουσιν ἀπολυθῆ. Ἡ δοκιμὴ αὕτη προσελήθη παρὰ τῶν γαιοκτημόνων τῆς Νέας Ζελανδίας, ὧν αἱ ἐσοδαί κατ' ἔτος σχεδὸν καταστρέφονται ὑπὸ τῶν διαφόρων ἐντόμων καὶ ἰδίως ὑπὸ τῶν καμπῶν.

ΓΝΩΜΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ.

Σπανίως ἐκ καλῆς συμβουλῆς προέρχεται τι καλόν. Βόρων.

Ἡ πολιτικὴ εἶναι μάχη νυκτός· ἄμα χαράξῃ λυπεῖται τίς ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον διὰ τὰς ἐπινεχθεῖσας πληγὰς. Α. Θεῖρος.

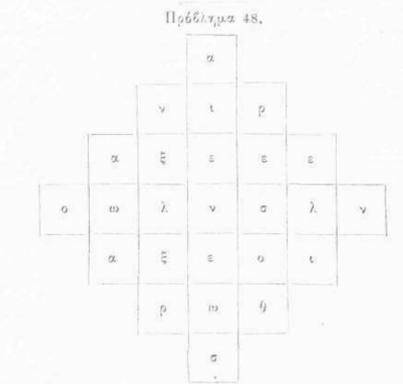
Δὲν εἶναι Μεφιστοφελῆς πᾶς ὁ θέλων. Ἡ κακία ἀποκαταί δυσκολώτερον παντός ἄλλου. Ε. Ῥενάν.

Καὶ αὕτη ἡ εὐσπλαγχνία εἶναι ἄσφατος· αὕτη ἐνδιαφέρεται περισσότερο διὰ τὰς νεωτέρας δυστυχίας· τῶσον ἀσταθῆς εἶναι ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά. Δυπατῆς.

Βλέπομεν καλλίτερον τὰ ὄρια τῶν σωματικῶν δυνάμεων μας ἢ τὸ τοῦ νοῦς ἡμῶν. Αἰσθάνομαι ἑμαυτὸν ὅλος ἀνίκανον νὰ ἤμαι βαστάζος, οὐχὶ ὅμως καὶ ὑπουργός. Γ. Βαλτούρ.

Πρόβλημα 46.
Ἀκρόστιχα.
Α'. Β'. Γ'.
* Α Φ Θ * * Α Ι Α * * Α Μ *
* Μ Β Ω * * Ε Ι Ν * * Δ Ω *
* Ε Σ Μ * * Ε Ν Ο * * Ο Υ *
* Ρ Λ Ω * * Α Β Θ * * Δ Ο *
* Τ Ι Φ * * Σ Τ Ι * * Ο Υ *
Ἐν Σμάρνῃ Γ. Σ. Κ.

Τὰ ἐν τοῖς ἄνω τετραγώνοις 25 στοιχεία καταλλήλως τοποθετούμενα σχηματίζουσιν ἐξ λέξεων, ὧν ἡ μία κατέχει τὰ τέσσαρα ἄκρα τοῦ τετραγώνου, αἱ δὲ ἄλλαι τὰ λοιπὰ τετράγωνα. Αὗται δὲ αἱ λέξεις σημαίνουσιν: α'. θηρίον, β'. ζῶον χρῆσιμον τοῖς ἀνθρώποις, γ'. ἐποχὴν τοῦ ἔτους, δ'. ὄνομα ἀρχαίου νομοθέτου, ε'. πτηνόν, καὶ στ'. σύνδεσμον ὑποθετικόν.

Ἐν Σμάρνῃ ἐλ-Κόρ. Κ. Οἰκονομῶν.

Αἶνιγμα 49.

Ἐξ ἔχω ὅλα ὅλα καὶ ὀληθὸ τὸ μεγαλεῖον.
Ἄν τὸ πρῶτον μετὰ τὸ τρίτον προσφώνῃς τὰ μεταλλάζης
Τὴν προτέραν ἐνοίαι μου πρὸς ἑτέραν θὰ ἀλλάζης.
Κ' ἐν φ' πρῶτον ἤμην κράτος, τώρα γίνομαι θηρίον.
Ἐν Κωνσταντινουπόλει. Π. Γκιαννάκοιλος.

Αἶνιγμα 50.

Ἐρησιλείφουμαι καὶ θέλω
Φαγητὰ τὸ πᾶν νὰ γείνη.
Ἄν τὴν κεφαλὴν μου φάγης
Ἰγνος μόνον θέλω μείνει.
Ἐ αὐτός.

Αἶνιγμα 51.

Ἐρησιλείφουμαι καὶ θέλω
Φαγητὰ τὸ πᾶν νὰ γείνη.
Ἄν τὴν κεφαλὴν μου φάγης
Ἰγνος μόνον θέλω μείνει.
Ἐ αὐτός.

Αἶνιγμα 52.

Αἶνιγμα 53.
Ἄνθρ — Ἄθρ.
Α — 1
ν — 50
η — 8
ρ — 100
159

Πρόβλημα 46.
Ἄλσο: Γέρας Αἰδῶς Πῆθος Ἄλυτος
Τόνος Ἔλος, Ἀκτὴ Λιμὴν Λόφος
Ἥσσα Λιμὸς Ὀρκος Ὑλακὴ Στάσις.

Ἐλυσαν τὰ προβλήμ. 44 καὶ 45 ὁ κ. Αἰξ. Ρ. ἐν Ὀδησσῷ, καὶ ὁ κ. Μ. Π. ἐν Λονδίμῳ· τὰ ἀκρόστιχα ἀρ. 42 ὁ κ. Κ. Α. Κεσίσογλου ἐν Ῥοστούμῳ· τὰ δὲ αἰνίγματα 45 καὶ 46 ἡ Κυρία Εὐδ. Ἰ. Κολάση ἐν Μασσαλίᾳ.

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ.

κ. Σ. Α. . . εἰς Ἀθήνας· Τὸ τεύχος ἐστάλη κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν ὑμῶν εἰς Δαρματῆρην. Περιμένουσι τὸ ὑποσχεθέν. — κ. Κ. Π. . . εἰς Φοιβάδα· Καὶ πάλιν οἱ ἑραοεῖς Γερμανοὶ δὲν κατόρθωσαν νὰ ἐτοιμασῶσιν ἐγκαιρῶς τὰ τυπογραφικὰ φύλλα· ἡ τελευταία ἀναθεώρησις θέλει ὄμοι ἀποσταλῆ ὄν. — κ. Ν. Α. . . εἰς Σμάρνῃ· Ἐγχομεν καὶ ἄλλας αἰτήσεις τῆς ὥρας εἰκόνας τῆς Ἀντιγόνης καὶ Ἰσμήνης· ἀλλ' ἡ εἰκὼν αὕτη δὲν ἀνετυπώθη ἰταυτέρως ἐπὶ ταυτέρας χάρτου. — κ. Μ. Δ. . . εἰς Βοσταν· Ἐπιστολὴ ἐλήθη καὶ ἐδόθη ἡ ἀπορία. Ἐβχαριστοῦμεν διὰ τὴν ἐγκαίρην εἰδοποίησιν, καθότι πρᾶγματι ὁ "Ἐσπερος" δὲν δημοσιεύει κατὰ προτίμησιν εἰμὴ ἀνάδοτα. — κ. Π. Σ. . . εἰς Κωνσταντινούπολι· Ἐπικρατεῖ ἡ ἀναπόσιμος ἰσολογισμὸς τοῦ Α'. Τόμου τοῦ Ἐσπεροῦ, ὅτι αἱ αἰτήσεις καθ' ἑκάστην ἐπαναλαμβάνονται. Ἐπομένως ἐγκαιρῶς θέλει λάθει καὶ ὅμοι τὸ ἀντίτυπον, καὶ ἐλήθη ὑπὸ σημείωσιν ἡ ἀίτησις ὅμων. — κ. Μ. Μ. . . εἰς Βουκουρέστιον· Εἰς τὴν ἐρώτησιν Ἰμῶν ἂν ὁ Ἐσπερος θέλει δημοσιεύει καὶ εἰκόνας τῶν νεωτέρων ἡρώων τῆς Ἑλλάδος ἀπαντῶμεν ὅτι ἡ Διεύθυνσις πρὸ πολλοῦ ἐπιθυμεῖ νὰ πραγματοποιήσῃ τοῦτο, ἀλλὰ δὲν εἶχεν εἰς ὅριστην ὁ κατάλληλος χρόνος. Ἦδη ὅμως θέλει ἀρχίσει ἡ δημοσίευσίς τῶν εἰκόνων τούτων, αἵτινες ἐκτυποῦνται ἐπὶ καλοῦ χάρτου θέλουσι διδασθαι ὡς ἕκαστον παράστημα, ἀποστελλόμενον ὀμαρᾶν τοῖς Κ^{οις} συνδρομηταῖς. Οὕτω θαυμήριον θέλει ἀποτελεσθῇ Συλλογὴ τῶν διασημωτέρων ἡρώων ἡρώων, συλλογὴ πολυτίμου παντὶ Ἑλλήνι. — κ. Ι. Ζ. . . εἰς Λορδῖον· Συμμορφούμενοι σήμερον πρὸς τὴν ἐκπαρασίεσιν ἡμῶν ἐπιθυμία σας, δημοσιεύομεν κατ' ὄ

ΤΙΜΗ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΣ 50 ΦΟΙΝ. ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ. — ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ELSTER-STR. 19. LEIPZIG.

Παρακαλούνται οί επιστέλλοντες πρὸς τὸν Ἑσπερον νὰ πέμπωσι τὰ χειρόγραφα καθαρῶς γεγραμμένα, τὰ ὅποια δημοσιεύμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΩΝ ΑΤΜΟΠΛΟΙΩΝ ΤΟΥ ΕΝ ΤΕΡΓΕΣΤΗ ΑΣΤΡΟ-ΟΥΓΓΡΙΚΟΥ ΛΟΪΔ.

Ἀναχωρήσεις ἐκ Τεργέστης·

ΓΡΑΜΜΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ ΙΝΔΙΩΝ ΚΑΙ ΚΙΝΑΣ (διὰ τῆς διώρυγος Σουέζ), εἰς Χόγκ-Κόγκ, διὰ Βρεντησίου, Πόρτο-Σαῖδ, Ἄδεν, Βομβάης, Κολόμβου, Πέναγγ καὶ Σιγγαπώρης τῆ α'. ἐκάστου μηνὸς εἰς τὰς 4 μ. μ.

Εἰς Καλκούτταν διὰ Πόρτο Σαῖδ, Σουέζ, Ἄδεν καὶ Κολόμβου τῆ 15 Ἰανουαρίου, 15 Φεβρουαρίου, 15 Μαρτίου, 15 Αὐγούστου, 15 Σεπτεμβρίου, 15 Ὀκτωβρίου, 15 Νοεμβρίου καὶ 15 Δεκεμβρίου εἰς τὰς 4 μ. μ.

Ἐπὶ τῆς γραμμῆς Τεργέστης-Βομβάης τὰ ἀτμόπλοια θέλουσι διανῆναι 10 μίλια τὴν ὄραν, μετὰ δὲ Βομβάης καὶ Χόγκ-Κόγκ 9 μίλια.

ΓΡΑΜΜΗ ΑΙΓΥΠΤΟΥ. Ἐκάστην Παρασκευὴν εἰς Ἀλεξάνδρειαν διὰ Κερκύρας (συγκοινωνία πρὸς τὸ Πόρτο-Σαῖδ καὶ τὴν Συρίαν).

ΓΡΑΜΜΗ ΑΝΑΤΟΛΗΣ. Ἐκάστην Τρίτην εἰς τὰς 4 μ. μ. εἰς Ἑλλάδα μέχρι Σμύρνης, ἐναλλάξ διὰ Φιουμίου, Βρεντησίου, Πειραιῶς, καὶ διὰ Ἀγκῶνος κτλ.

Τὴν Τετάρτην (ἐκάστην δευτέραν Τετάρτην ἀπὸ 10 Ἰανουαρίου) τῆ 6 μ. μ. εἰς Φιοῦμον, Κέρκυραν, Πάτρας, Κατάκωλον, Καλάμας, Πειραιᾶ, Θεσσαλονίκην, Θεσσαλίαν μέχρι Κωνσταντινουπόλεως.

Τὸ Σάββατον τῆ 2 μ. μ. εἰς Κωνσταντινούπολιν μετὰ προσέγγισιν εἰς Κέρκυραν καὶ Πειραιᾶ· εἶτα δὲ ἐκ Πειραιῶς εἰς Σύρον, Κρήτην, Σμύρνην, Συρίαν, Θεσσαλίαν, καὶ διὰ Κωνσταντινουπόλεως εἰς τοὺς λιμένας τοῦ Εὐξείνου Πόντου (τῆς μαύρης θαλάσσης) καὶ τοῦ Δουνάβεως.

Εἰς ΤΥΝΙΔΑ κατὰ δεκαπενθημερίαν τὴν Πέμπτην ἀπὸ τῆς 4 Ἰανουαρίου εἰς τὰς 4 μ. μ. διὰ Ἀγκῶνος, Βάρης, Βρεντησίου, Μεσσήνης, Κατάνης, Συρακουσῶν καὶ Μελλίτης (Συγκοινωνία ἐν Ἀγκῶνι διὰ Φιοῦμον καὶ ἐκ Φιοῦμου).

Εἰς ΔΑΛΜΑΤΙΑΝ τὴν Τρίτην, Πέμπτην καὶ Σάββατον ἐκάστης ἑβδομάδος.

Πλειοτέρας πληροφορίας δίδει ἢ ἐν Τεργέστη Διεύθυνσις καὶ τὸ Γενικὸν Πρακτωρεῖον τοῦ ἀστρο-ουγγρικοῦ Λόγδ ἐν Βιέννῃ (Schwarzenberg-Platz ἀρ. 6).

[203]

Ἐξεδόθη

ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ L. BRILL ἐν Δαρμστάτῃ

"Η ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ"

ΥΠΟ ΤΟΥ Δρ. AUG. BOLTZ,

πρώτην καθηγητοῦ τῆς ῥωσικῆς γλώσσης ἐν τῇ στρατιωτικῇ τοῦ Βερολίνου Σχολῇ καὶ ἐπιτίμου μέλους τοῦ ἐν Ἀθήναις Φιλολογικοῦ Συλλόγου "Παρνασσού".

Β'. ἔκδοσις ἐπιδιορθωθεῖσα, ἣ προσετέθησαν παραδείγματα ἐκ διαφόρων διαλέκτων ποντο-συρμενιτικῶν καὶ κερκυραϊκο-ἰσραηλιτικῶν, 12¹/₄ τυπογρ. φύλλα. μέγ. 8². Τιμὴ μάρκ. 4.

[44]

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Ποίησας τραγῳδίαν ὑπὸ τὸν τίτλον "ΦΙΛΙΑ καὶ ΕΡΩΣ" εἰς μέτρον δωδεκάσύλλαβον ἀνομοιοκατάληκτον, συνισταμένην ἐκ δέκα ὡς ἕγχιστα Τυπογραφικῶν φύλλων, καὶ προτιθέμενος νὰ ἐκδώσῃ αὐτὴν ὑπὲρ τῶν ἀπόρων μαθητῶν τῆς ἐν Μικρασίᾳ Κρηταῖκῆς Σχολῆς, ἐπικαλοῦμαι τὴν συνδρομὴν ἀπάντων τῶν φιλομούσων καὶ φιλιπροόδων ὁμογενῶν μου, πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ.

Ἡ συνδρομὴ ἐκάστου ἀντιτύπου χρυσοδεδεμένου καὶ ἀποστελλομένου ἐλευθέρου ταχυδρομικῶν τελῶν ὠρίσθη εἰς φράγκα 2.50.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς ἅπαντα τὰ Ἑλληνικά Προξενεῖα.

Ἐν Γαλαζίῳ 1883.

Δ. Ν. ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ.

[52]

ΕΣΠΕΡΟΣ.

Σόγγραμμα περιοδικὸν μετὰ εἰκόνων ἐκδιδόμενον ἐν ΛΕΙΨΙΑΙ

τῆ 1|13 καὶ 15|27 ἐκάστου μηνός.

Τιμὴ ἐτησία προπληρωτῆ φράγκα 40 (= μάρκαι 32 = ρούβλια 16).
Τιμὴ καταχωρίσεως δι' ἕκαστον στίχον φοίνικ. 50.

ΕΠΙΣΤΑΣΙΑΙ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΟΥ.

ΑΘΗΝΑΙ καὶ ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ· κ. Δημ. Καραπύρου. ΚΕΡΚΥΡΑ· κ. Ι. Ναχαμούλης. ΖΑΚΥΝΘΟΣ· κ. Ν. Παπαδόπουλος. ΒΥΖΟΣ· κ. Νικ. Γεωργιάδης, ἱατρός. ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ· κ. Πέτρος Μ. Γκεντιλίνης. ΠΑΤΡΑΙ· κ. Ὁθων Λεβέντης, διευθυντῆς τοῦ ὑποκαταστήματος τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ καὶ ἡ λοιπὴ ΑΙΓΥΠΤΟΣ· κ. Πέτρος Σαράντης, Βιβλιοπωλεῖον "Ὁ Φοῖνιξ" ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ· κ. Ἰωάννης Παπάδης, βιβλιοπώλης. ΣΜΥΡΝΗ· κκ. Δεκέπρης καὶ Σα, καὶ κ. Φρ. Σαρίκας. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ· κ. Σ. Γράσσης, βιβλιοπώλης. ΚΑΒΑΛΑ· κκ. Α. Γ. Κούζης καὶ Σα. ΜΥΤΙΑΝΗ· κ. Ξενοφῶν Γκορζιώτης. ΠΕΡΟΣΟΛΤΜΑ· Αἰδης. Ἀνανίας Ἀλεξανδρίδης. ΣΑΜΟΣ· κ. Σταματιάδης, ἔφορος τῆς Σαμακῆς Βιβλιοθήκης. ΒΗΡΥΤΤΟΣ· κ. Χρ. Χριστοφόρου. ΑΜΙΣΟΣ· κ. Κ. Λαναράς, ἱατρός. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ· κ. Ἄπ. Ξενοδόχης. ΡΟΔ· κ. Μ. Μαλλιάρης.

ΔΕΥΚΩΣΙΑ καὶ ΔΕΜΗΣΣΟΣ Κύπρου· κ. Π. Δ. Παπαδάκης. ΔΑΡΝΑΞ· κ. Ἰωάννης Πιερίδης.

ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΝ· κ. Ἀριστόδημος Α. Βοσκῶφ. ΓΑΛΑΖΙΟΝ· κ. Α. Ι. Σαρεγιάννης. ΙΒΡΑΙΑ· κ. Ἰωάννης Α. Βοσκῶφ. ΤΟΥΡΝΟ-ΜΑΓΟΥΡΕΛΟΝ· κ. Τηλέμ. Παπάρογλου. ΚΟΡΑΒΙΑ· κ. Νικόλαος Καραβίας. ΚΑΛΑΦΑΤΙΟΝ· κ. Νικ. Κουκλέλης. ΠΙΟΥΡΓΕΒΟΝ· κ. Εἰθὺμ. Πεταλάς. ΤΟΥΡΝΟ-ΣΕΒΕΡΙΝΟΝ· κ. Ι. Α. Σακελλαρίδης.

ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΙΣ· κ. Ἰάκωβος Μάνος, ἱατρός. ΜΟΣΧΑ· κ. Γρηγ. Ι. Ροσσόλυμο. ΟΔΗΣΣΟΣ· κ. Στυρ. Τυπάλδος Φορέστης. ΤΑΙΓΑΝΙΟΝ· κ. Δημ. Δ. Ἀλεξόπουλος. ΡΟΣΤΟΒΙΟΝ· κ. Στέφ. Λοβέρδος. ΓΕΙΣΚ· κ. Π. Α. Ἀζιζότης. ΝΙΚΟΛΑΙΕΒ· κ. Θεόδωρος Λυκατζόπουλος. ΒΕΡΔΙΑΝΣΚΑ· κ. Νικ. Γ. Τζιτζελής. ΙΣΜΑΗΛΙΟΝ· κκ. Ἀδελφὸι Κωνσταντινίδαι. ΚΙΣΝΟΒΙΟΝ· κ. Α. Καρζούνης. ΠΟΤΙΟΝ· κ. Περικλῆς Ν. Κομηλιάδης. ΣΕΒΑΣΤΟΥΠΟΛΙΣ· κ. Κ. Α. Παλαιολόγος.

ΛΟΝΔΙΝΟΝ· κ. Ἰωάν. Α. Περβάνογλου, ΔΙΒΕΡΠΟΥΛ· κ. Γ. Θ. Σκρινῆς.

ΡΟΥΣΤΣΟΥΚΙΟΝ Βουλγαρίας· κ. Σταῦρος Χριστοδουλίδης.

ΤΕΡΓΕΣΤΗ· κ. Π. Περβάνογλου. ΚΑΛΚΟΥΤΤΑ· κ. Ἰωάν. Κ. Σταυρίδης.

ΝΕΑ-ΤΟΥΡΚΗ· κ. Δημ. Ν. Μπότσης, γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὰ μέρη, ἐνθα εἰσέτι δὲν ἐνστατήθησαν ὀριστικῶς ἐπιστασίαι, οἱ βουλούμενοι δύνανται νὰ γείνωσι συνδρομηταὶ ἐπὶ προκαταβολῇ τῆς ἐτησίας συνδρομῆς, ἀποτεινόμενοι εἴτε κατ' εὐθείαν εἰς τὴν διεύθυνσιν (ELSTER-STRASSE No. 19) ἐν ΛΕΙΨΙΑΙ, εἴτε εἰς τὰ οικεῖα ταχυδρομικὰ γραφεῖα, τῆς διευθύνσεως τοῦ Ἑσπερου συνεννοηθείσης περὶ τούτου μετὰ τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τῶν γερμανικῶν Ταχυδρομείων. Τὸ φύλλον ἀποστέλλεται ἐλευθέρου ταχυδρομικῶν τελῶν.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΟΥ. ELSTER-STRASSE No. 19. LEIPZIG.

Συντάκτης· Δρ. Ι. ΠΕΡΒΑΝΟΓΛΟΣ ἐν ΛΕΙΨΙΑΙ. ELSTER-STR. 19.

Χαρτοπωλεῖον· Β. ΣΙΓΙΣΜΟΥΝΔΟΥ ἐν Βερολίνῳ καὶ Λειψίῳ. — Τύποις· Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΑΙΝΟΥ ἐν Λειψίῳ.